

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő: **VÉSEI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.** A **SZERKESZTŐ**

Egész évre 28 k., (14), 1/3 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes száma Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Békés fordulat.

Budapest, november 30.

(v.) Az obstrukciós örvény sivar szemhatárán ma keresztülrepült egy fehér galamb, olajjaggal a csőrében. Még nem ereszkedett le az obstrukciós gálya árbocára; csak megmutatta magát s aztán tovább szállt. De, úgy látszik, vissza akar térni, mihelyt hiheti, hogy el nem hessegetik. Vagyis: a mai napon előállott ismét a béke lehetősége. Váratlanul állott elő, mint amikor a gomolygó viharfelhők villámterhes kárpitján vékonyka rés támad s ezen keresztültör egy biztató napugár. Örömmel is fogadta mindenki, aki visszadöbben a harc folytatásától s a folytatott harc rombolásaitól. Ijedten és zavarodottan csakis azok viselkedtek, akik a zivatart továbbdulására építették reményeiket és számításukat. Lehet, hogy a felhőkárpit ismét összevonódik s az idetevő napugár megint eltűnik, mint muló káprázatnak csillogása. De akkor is itt marad fontos tanulságul, hogy a békének egy tűnő percre feltámadt a lehetősége s hogy e biztatásnak valósággá válása csupán azon mult, hogy egyesekben nem volt meg a békére való hajlandóság. Akkor aztán ám jöjjön az elkerülhetetlen zivatar: megváltozott helyzetet és más felelősségeket fog találni.

Kossuth Ferenc volt az, aki a leghevesebb ütközet közepette még egy végső kísérletet tett a béke helyreállítására. Ma még megtehető, mert a házszabály épségén már eselt ugyan csorba, de a szólásszabadságán még nem. A legnagyobb veszély tehát ma még elhárítható. A parlamenti szólásszabadság korlátlanága felett hajszálon függő pallos még nem zuhant le, még nem ejtett sebet; aggodalmakat ébresztett ugyan, de valóságos kárt még nem okozott. A nemzetnek ezt a

legdrágább kincsét tehát még teljes épségben meg lehetne menteni, ha az utolsó órában az összecsapásra készülő két erőszak közé odaáll tiltó, kérlelő, engesztelő szavával a hazafiúi józanság s a kölcsönös békeszeretet. Ma még érdemes békét kötni a parlamenti szólásszabadság épsége érdekében; s ez a béke megér minden áldozatot, mert a nemzet eme nagy jogán ejtett minden csorba győzhetetlen sebet ütne alkotmányos életünkön. Ezt a veszedelmet akarta Kossuth elhárítani, midőn ma megtette szenzációs békeajánlatát. Szavait a küzdő táborok mind-egyikéhez intézte. Figyelmeztette mindkettőjüket ama végzetes rombolásokra, amelyek a küzdelem továbbvitelének elkerülhetetlen következményei lennének. S felelőssé tette őket ama helyrehozhatatlan nemzeti kárért, mely e végső békés kísérlet meghiúsultából fakadna. Szavai mély hatást tettek minden oldalon. A kormánypárton is, amely láthatóan visszadöbrent az erőszak ellen alkalmazandó erőszak útján elérhető sikerektől. De az ellenzék józanabb részén is, amely a fenyegető katasztrófa kiszámíthatatlan pusztításaiért a felelősséget nem akarná vállalni.

Kossuth a már elért katonai vívmányokat elegendőnek tartja a harc beszüntetésére, ha egyben intézményes biztosítékokat szerzünk arra nézve, hogy a parlamentarizmus számára új erőforrások fognak megnyílni. A magyar vezényleti nyelv ügyének győzelme hatalmasan megedzett nemzeti akaratot s kivált igen erős parlamentarizmust feltételez. A mostanáig folyt politikai hadjárat megmutatta, a hadseregben és Ausztriában s legfőképpen a trón körül milyen elszánt és milyen szívós ellenállásba ütközik a véderő nemzeti reformja. Azzal az ércfallal, amely ellenünk mered, nekünk is ércfalat kell szembeszege-

nünk: a demokratikus reform útjár. kiszélesített népképviselet ércfalát. A mai magyar parlamentarizmus erőtlén, mert a nemzetnek csak igen csekély töredékét képviseli. Ezért nincsen sulya szavának, ezért nincsen hatalmas akaratának, ezért nincsen tekintélye felfelé, ezért merik legszívósabb küzdelmeit is fitymálni. Lenne csak erős a magyar parlament, tudnák csak a vezérkari irodákban s az udvarnál, hogy a magyar képviselethez akaratában csakugyan e nemzet millióinak ereje és elszántága lüktet: majd felhagynának kihívó hencsegekkel s ama konokságokkal, amellyel minden nemzeti törekvésünket visszaverik. Az összeférhetlenség törvénye és a kuriai bírások csak kikortorta azt az alkotmányos csatornát, amelyen át a választók akaratát a parlamentbe ömlik. A népképviselet ezzel csak tisztább lett, de erősebb nem, mert azon a keskeny csatornán csak néhány százezer választónak, de nem a szélesebb társadalmi rétegekben elhelyezett nemzeti zömnek az akaratát tud a parlamentbe jutni. Ki kell hát szélesíteni azt a medret, hogy bővebben s nagyobb erővel hőmpolygjon a magyar parlamentarizmusba az igazi nemzet igazi akaratának áradata. Az ilyen parlamentnek nem lesz többé szüksége rendkívüli eszközökre, hogy a magyar nemzet jussát a hadseregben is érvényesítse. Az ilyen parlament tiszteletet fog parancsolni felfelé s önértetes fellépésével szemben el fog némulni minden dac, minden góg, minden előítélet és minden hepciáskodás. A meddő küzdelem folytatása helyett egy sikeres új harc leglényegesebb előfeltételének megvalósítását sürgette Kossuth Ferenc, midőn ma ismét visszatért a választói jog reformjának kérdésére s a békés kibontakozás elvi alapjául erre nézve kötelező és kielégítő nyilatkozatot kért a miniszterelnöktől.

TÁRCA

Téli tárlat.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —
Írta: Yartin.

II.

Kernstock Károlynak egy fém kettős arcképe mellett ki van állítva egy három modellt ábrázoló festménye is, melyet a be nem avatottak lehetetlen megértenie. Két felöltözött, halvány, szinte vilódzó arcu zsidó ifju mellett egy meztelen modell, mely félhomályban van s csak a térde környékére esik egy kevés, de annál intenzívebb világosság. Hogy a cím nem fedi azt a tartalmat, melyet a művész kifejezni akart, az bizonyos. Lehet, hogy csak pusztán festészeti probléma akar lenni, lehet azonban az is, hogy valami mélyesleges filozófiai experimentum, ellentétes felfogásoknak, irányoknak, világnézetnek az egymás mellé állítása. Ha ez nem, hát akkor valami más. S mivel nem tudjuk, azt sem tudjuk, hogy mennyiben tudta a művész az általa kitűzött célt megvalósítani. Szeretjük hinni a legjobbat: ez a kép egy mély intelligenciájú és sejtelmében nagyot akaró művésznél a vajudása, melyből talán egy új művészet, a holnap művészet fog kisarjadni. Boruh Andorról mi is csak azt mondhatjuk, amit mindenki szelvében mond róla, hogy tudatillik jobban Velasquez hatására áll, mint kellene. Pompásan rajzol s a nagy spanyolnak tópa szineibe nagyszerűen beleéli magát. De ne akkor tegye ezt, mikor egy magyar főúri sarjart fest s staffázsul Krasznahorka várát használja, mert a magyar felvidéket s a magyar főúriakat s a magyar művészetet spanyol

kosztümbe bujtatni tiltja az egészséges forma-érzék. Fényes Adolf kis gyűjteménye olyan, mintha az első kollekciójából kimaradt műveket küldte volna be. Megvan bennük a nagy művészek minden kiváló kvalitása, de nem az első kollekció darabjaiban megnyilvánuló első ihlettel. Más művész megélné ezekből a képekből, de Fényesnél nem egyebek ezek, mint fáradi ismétlései önmagának. Még mindig várjuk ama nagy kompozíciókat, melyekhez ezek csak tanulmányokul szolgálnak. Mi legalább így szeretnők fölfogni a dolgot. A 61. és 62. számuk meggyőző erejű tájak, de a figurálisok itt-ott meszesedni kezdenek. Olygyay Ferenc késsőbb, gondosabb, mint egyébkör, s jobban belemélyed a tárgyába. S méretre is kisebb. 89. és 93. számú tájképei gyönyörűek, poétikusok. Az oly rendkívüli gondossággal és ügyességgel megcsinált miniatűröknek, mint aminő a Kémény Jenő „A könyvtárban“ című kis képe, mindig lesznek amatőreji és bámulói, bár inkább kuriózum, mint nagy művészet. Ujváry Ignác mintha ismét átalakulóna volna. Tisztázódik, leszűrődik. Rendkívül erős dolgokkal szerepel. 84. számú festménye (A rév) Turner világos színeiben ékes s technikája érdekes tanulmánytárgy, amennyiben megfordítva, azaz világosabban festi alá s különféle lazurokkal s bedörgölésekkel ad neki mélyebb színt, piszkot és levegőt. Magyar—Mannheimer Gusztáv nedvdus zöldjeit s immateriális világító kékjeit messziről megismerni. Sajátos technikájával, mely teljesen kiválk környezetéből, ennek rajzával, mely épp oly kitűnő a hátravonuló részeken, mint a zombékos előtérben, s finom érzékével, mely a legjelentékenyebb tájrészletben is meglátja a megkapót, minden tárlaton igaz gyönyörűséget szerez a közönségnek. Az idén nagyobbára apróbb tájképeket küldött, megmutatván rajtuk, hogy kis területen is lehet nagy művészetet kifejtetni s nem muszáj éppén apró, gyötrelmes pepecseléssel elnyomortani a témát. Olyan olasz

tájak, mint a 73. számú, ez idő szerint egész Olaszországban nem produkálnak és az olasz vidék és levegő igazi karakterét még Dall' Oca sem érezheti ki finomabban, mint 6. Katona Nándor kezd kijönni eddigi stílusából. Két tájképet küldött s e nem-igaz, irizáló, opalizáló, de azért pompásan megcsinált képek után nem szabad megítélni az ő nagy kvalitásait. Kéményfy Jenő arcképtanulmánya (232.) nagyon rossz helyen függ s angolos, de különben kitűnő hatását rontja az üveg reflexze. Bajos loányarcoképe (234.) folyton erősödő tudásnak s keresetlen, őszinte művészetnek a terméke.

Nagyot haladt a magyar művészet az utóbbi másfél évtized alatt, ha még Krasznay igen kiváló tájképei sem tesznek nagyobb hatást. Nem zsenialitással, de ritka talentummal megcsinált dolgok, főképp a 86. és 87. számú tájképek. A 233. számú (téli tájkép) meg egyenesen kitűnő. Zemplényi Tivadar a nyugodt modellfestést úzi rég kiforrott és megállapodott művészetrel s szuverén rajztudással. Egy alak, két alak, nyugalmas csendben, megdöndölt mozgásban vagy mozdulatlan-ságban. Szóval, nem invenciózus képek, hanem nyugodt beállítáru modellek, kifogástalanul megcsinálva. Szlányi Lajos holdas falusi házsorai a tárlat legszebb tájképei közé tartoznak s ennek dacára a művész a nagy átlagból mégsem tud kimenekedni. Mert, újra ismétéljük, a magyar tájképfestészetnek nagyon magas az általános színvonala. Nehezebb lesz Szlányinak a hátralevő századik lépést megcsinálni, mint az eddigi kilencvenkilencet. Glatter Armin 229—231) apró arcképei rendkívül aprólékos, pontos, gondos, minden tekintetben kitűnő munkák. Bihari Sándort sem lehet valódi valami nagy impetussal, de amit alkot (verőfény játéka, pogári nyugalommal kontemplálóó öreg pár, bucsusok) az mind kitűnő munka s nagy lelki rokonságban van Zemplényivel. Annnyira egyforma

fél óra megint agyon volt ütve. Addig névszerint szavaztak.

Lengyel Zoltán a folyosón kihirdette;
— Esti kilencig folyton szavazunk. Azaz, hogy mi majd a buffetben ülünk, de a gárdának szavaznia kell.

Ez volt a bohózat s úgy látszott, hogy a tónus és a manőver ugyanez marad késő estig. Egyesek ehhez képest sétára is indultak az enyhe időben, mert mégis csak kellemesebb az utcán sétálni, mint a t. Házban szavazni és csak szavazni. Amde a sok szavazás közben készült a fordulat s aki két óra körül visszajött a Házba, egészen új, egészen váratlan szituációt talált. S az már csöppet sem volt bohózatos...

— *A nemzeti közvélemény fölbrevedését gyümölcsöztesse ott, ahol nem áll utjában a császári akarat!*
Az egész Házon meglepetés látszott. A többség érezte, hogy ez talán döntő fordulat s az ellenzék az első pillanatokban azt sem tudta, mit csináljon. Az ugronisták kellemetlenül fészkelődtek s a Kossuth-párt legharciasabb tagjai, ha nagyon halkán is, árulást emlegettek.

De mély csönd támadt. Tisza emelkedett fel s megragadta az alkalmat, hogy a megegyezésre kínálkozó alapot megfogja. Határozottan kijelentette, hogy a kisemberek közterheinek enyhítése s a magyar iskolai oktatás szempontjából egyetlen Kossuth Ferencnek a hónap elején kifejtett nézeteivel. Ami pedig a választói jog kiterjesztését illeti, kötelező ígéret tesz, hogy az arra vonatkozó javaslatot előkészíti, aminek elé terjeszti s három éven belül törvényerebe is emeli, úgy hogy az új választás már az új törvény alapján történhessenek.

Taps és éljenzés hangzott. Az ellenzék még jobban konsternálva volt.
— Kicsinálták a paktumot! — fakadt ki végtelen ingerültséggel az Ugron-csoport.
— Nem hagyjuk magunkat becsapni! — kiáltott Kaas Ivor.
S mialatt Polónyi Géza elismeréssel honorálta a miniszterelnök nyilatkozatában mutatkozó jóindulatot s azt az ideát vetette fel mindjárt, hogy csak az lehessen választó, aki esküt tesz az alkotmányra: nagy nyugtalanság vett erőt az egész parlamenten. Az elnök a nyugtalanságra való tekintettel tíz percere felfüggesztette az ülést s most vitatkozva, nagy forrongásban húzódtak ki a pártok a folyosóra.

A legkülönösebb csoportosulások s a legkülönösebb hangulatok kinálkoztak a megfigyelők számára. A néppárt és az Ugron-csoport összebujt az egyik sikátorban s a legizgatottabb hangon tanácskozott a fordulat dolgában. Látnivaló volt, hogy nekik a fordulat csöppet sem tetszik. Kivált Holló Lajos agitált erősen s a néppártból Kaas Ivor segített neki, hogy az ezidőszerint vezér nélkül szűkülődő néppárt nevében gróf Zichy Aladár milyen nyilatkozatot tegyen a nyílt ülésben. Holló és Kaas állapították meg az obstrukcióban egyesült két párt állásfoglalását. Aztán a két párt harangozó körtra indultak, hogy megfigyeljék a Kossuth-párt hangulatát, kigunyolják a békéseket, megjelenézők a harciasakat és megoldozzák az ingadozókat.
A Kossuth-pártiak közt akkor már nagy csata folyt.
— Ha mi sohasem akarjuk elismerni, hogy győztünk, akkor nincs győzelem! — mondta egyikük. — Aki terminusra igéri a választói jog kiterjesztését, azt nem szabad megobstruálni.
— Nem hiszünk neki! — felelte más.
— Ez nem bízalom kérdése. Nem is kell bizni, de a garanciák követelése külön sor. Egyelőre arról van szó, hogy az utolsó pillanatban a nép javára újabb vívmányokat csikarhatnak ki.
— Becsapási kísérlet az egész! Ha azt akarja, hogy szóba álljunk vele, szíjva előbb vissza a

hátszabályokon elkövetett erőszakot. Restitúció in integrum — aztán beszélhetünk tovább.

Az egyik tábor nyíltan kimondta, hogy a történetek után Kossuthnak föl kell vetnie a pártkérdést és ki kell szorítania azokat, akik még a választói jog kiterjesztése árán sem hajlandók békét kötni. Tizenötven-huszan s olyanok, akik a harcipárthoz tartoztak, ott mindjárt határozottan kijelentették, hogy a választói jog kiterjesztését kockáztatni nem érzik magukat feljogosítva. A másik tábor azonban lekicsinyelte a miniszterelnök ígéretét s még a választói jog jelentékeny kiterjesztését se tartotta elégséges oknak a leszerelésre. A két tábor esendősebben vagy izgatottabban, de szakadatlanul kapacitálta egymást s közben az ugronisták tüzele jártak a vitatkozó csoportok körül.

Valaki azt mondta viselkedésükre:
— Ugy ragaszkodnak az obstrukcióhoz, mintha a nélkül meg se lehetne élni.

Mihelyt az ülés újra megnyílt, az obstrukcióban egyesült két párt emberei siettek is a hangulatot megcsinálni. Előbb fölkeltek gróf Zichy Aladár s annak a pártnak éléről, mely Khuennek föltételül meg akarta adni a békét, most erkölcsi lehetetlenségnek hirdette, hogy a békéről tárgyalni lehessen, míg a hátszabályokon esett sérelem orvosolva nincs. Parlamenti bizottság készítesse elő a békét, de az is csak akkor, ha a hátszabály-sértés már korrigálva lesz. Ugyanilyen hangnemből tüzelt Holló Lajos, de ő már azzal lázította a netalán ingadozókat, hogy a magyar nyelv jogának kivívása nélkül minden tetszős ígéret csak ámitás és szemfényvesztés. Minden szavával a Kossuth-párt harcias elemeihez fordult s ezeket próbálta a mindenáron való obstrukciónak megtartani. A néppárt és az ugronisták tapsoltak, csapkodták a padokat s lassankint egy-egy helyeslésig a vitarendezők is elragadtatták magukat.

Jobbról Borbély György gunyosan szólt át:
— Persze, előbbrevaló a „Magyarország”, azután jön Magyarország.

— Gyanúsítás! Micsoda beszéd ez? — tiltakozott Holló Lajos hiveinek tábora.

De a Kossuth-párt nagy zöme sehogysem volt hajlandó Kossuthal szemben Hollóké pártjára állni. Ellenben még a békés hajlandóságuk is örömet kapaszkodtak gróf Apponyi Albert prozociójába, hogy függeszessék fel a párhuzamos ülésekre vonatkozó határozat hatályát, míg az általánosan ohajtott békesség kölcsönös megegyezéssel helyreáll. Apponyi minden irányban csillapítólag iparkodott hatni. Elismerte, hogy a párhuzamos ülések megszüntetése lehetetlen követelés, de a határozat hatályának felfüggesztése csak kedvező irányban befolyásolná a tárgyalásokat. Kérve fordult a kormányhoz, kérve az ellenzékhez s a legharciasabbak a végén haragosan morogták:
— Visszasírja magát a pártba!

A harciasaknak Ugron Gábor tetszett, aki mindenekelőtt mérges oldaltámadást intézett a „felhatalmazás nélküli egyének” ellen, mert párt-határozat nélkül mernek paktumot ajánlani. Aztán röviden képmutatásnak bélyegezte, hogy békéről beszélnek a magyar nyelv jogának elismerése nélkül. Végezetül pedig az ő nagy temperamentumának égv szavait vágta jobbra is, balra is, harsogván:
— Azzal, hogy akár eltipornak, akár elárulnak bennünket, nem lesz béke!

Ezek a kemény, nyíltan gyanúsító szavak már erősebben hatottak a Kossuth-párt harciasabb frakciójára. Kossuth maga akkor már nem volt a Házban. De Krasznay Ferenc megmutatta, hogy manőverektől nem hagyja magát megtéveszteni. Higgadtan és nyugodtan jelentette ki, hogy előkészítés nélkül nincs komoly megállapodás, nincs béke. Ami történt, azt egyeseknek a saját lelkiismeretük előtt, de legkivált a pártoknak saját körükben jól meg kell fontolniuk. Megkérte tehát a kormányt, adjon a pártoknak erre módot s egyezzen bele, hogy szerdái nap legyen ülés.

Kaas Ivor, mint akit pók csipett meg, riadtan kiáltott fel:
— *Hát nem tudod, hogy éppen szerdára készültél elő az újabb csinyt?*

A miniszterelnök hangosan fölvetett erre az igazi Kaasiadára. Azt mondta:
— Micsoda jólértesültség!

De Krasznay nem vette ilyen tréfára s indulatosan tiltakozott a Kaas figyelmeztetésében rejlő gyanúsítás ellen. Olyan heves szóváltás kerekedett belőle, hogy az elnök alig tudta Kaas Ivort végre elnémítani.

Akkor Tisza fölemelkedett s kijelentette, hogy Krasznay indítványához hozzájárul...

Délután négy óra tájban, az obstrukciós játék mellőzésével, röviden elintézték a jegyzőkönyv dolgát, szavaztak a módosítások garmadája fölött, hitelesítették a jegyzőkönyvet, az elnök bemutatva Tisza István ugrai mandátumát, megállapította a szerdai ülés napirendjét, — aztán a bohózatosan indult ülés a szenzációs fordulat hatása alatt bevégeződött. S most szerdái nap pártkörökben fog eldőlni: béke lesz-e vagy háború?...

A képviselőház ülése november 30-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: báró Fejlesztich Arthur.
A kormány részéről jelen vannak: gróf Tisza István miniszterelnök és az egész kabinet.

Elnök: Megnyitja az ülést. Föolvassa a múlt ülés jegyzőkönyvét.

(Játszi indítványok.)

Lengyel Zoltán számos helytelenséget, tévedést, szabálytalanságot és valótlanságot talált: kéri, hogy a jegyzőkönyv az ő indítványai értelmében kiigazítottassék. Első indítványa, hogy hétről-hétre fölivalva készítsék a jegyzőkönyvet a kormánypárti és az ellenzéki jegyzők. Második indítványa, hogy fölivalva olvassák a jegyzőkönyvet, az ellenzéki jegyzőt a kormánypárti és megfordítva. Harmadik indítványa, hogy a jegyző maga tartozzék megszerkeszteni és megírni a jegyzőkönyvet és ne írásokkal végeztetni ezt. Negyedik indítványa, hogy a jegyző hangosan, mindenki által érthetően olvassa föl az ülésen a jegyzőkönyvet. Ötödik indítványa, hogy a jegyző az ülés előtt köteles legyen mindenkinek megmutatni a jegyzőkönyvet, aki azt kívánja. Hatodik indítványa, hogy a jegyzőkönyvben „november” helyett „ősz” tétessék. Hetedik indítványa, hogy a jegyzőkönyv egy helyén a „később” szó helyett az „utóbb” szó tétessék. S még több hasonló indítványt terjeszt elő, összesen huszonháromat.

Szöts Pál: Kiterjeszkedik Lengyel Zoltán vádjából azokra, amelyekre az igazság érdekében válaszolnia kell. Védekezik azon vádak ellen, amelyek Lengyel beszédében az ő jegyzői működésére vonatkoznak. Azt a hibát, hogy Rosenberg neve helyett Rakovszky-ét tettek, ő már kiigazította.

Lengyel Zoltán: Ezt azt indítványát elejti.
Kovács Pál: Magáéva teszi az indítványát.
Szöts Pál: Az elnöki enunciacióra vonatkozó részt azért vette be a jegyzőkönyvbe, mert az elnök ezt határozatlanul kimondta.

Elnök: Az elnöki enunciació helyességét magyarázza.

Lengyel Zoltán: Személyes kérdésben reflektál Szöts Pál jegyző szavaira. Az ő felszólalásának személyes éle nem volt.

Elnök: Csak a jegyzőkönyv tartalma és szerkezete ellen tehető kifogás. Lengyel Zoltán indítványainak jórésze nem a jelen jegyzőkönyvre vonatkozik.

Lengyel Zoltán: Az elnök által kifogásolt indítványokat nem kéri szavazásra át a bocsátani.

Elnök: Az 1., 2., 3., 4., 5. és 11-ik tehát eliesik.

Nessi Pál: Színtén a jegyzőkönyv ellen emel kifogásokat. A miniszterelnök a Ház autonóm jogaihoz tartozó dolgokhoz többször hozzászólt holott ehhez nincs joga. mert mandátuma még igazolva nincs. Színtén több indítványt terjeszt be a jegyzőkönyv kiigazítására vonatkozólag.

Nagy Mihály: Indítványozza, hogy a Ház a jegyzőkönyvet egyszerűen fogadja el és a Lengyel Zoltán és Nessi Pál által előterjesztett módokat egyszerűen tegye félre. Nagy zaj a baloldalon. Felkiáltások: Rendre!

Nessi Pál: Visszautasítja azt az inszinuációt, mintha ők mókáznának.

Nagy Mihály: Személyes kérdésben kijelenti, hogy a baloldal személyi politikát üz. (Nagy zaj. Felkiáltások: Főispán akar lenni!)

Elnök: Nessi felelősségére reflektálva, a jegyzőkönyvről tett kifogást magyarázza.

Pap Zoltán: A jegyzőkönyv ellen tesz kifogásokat. A Gáll Sándor képviselőre vonatkozó részt a jegyzőkönyvből kihagyja kéri.

Kubik Béla: A hátszabályok magyarázata címén szólal fel. Nagy Mihály a beadott indítványokat kumulatívén kívánja kezelni s ez helytelen.

Elnök: Kéri a Házat, elfogadja-e a kérdés ilyen felvetését: Elfogadja-e a Ház a jegyzőkönyvet a maga egészében? Ha igen, akkor a többi indítványok elesnek.

Lengyel Zoltán: Ő nem módosítványt adott be a jegyzőkönyvhöz, hanem 23 különböző indítványt. És a hátszabály szerint az ő minden indítványára külön kell szavazni.

Tisza István: Semmi kifogása az ellen, hogy a kérdések úgy tétessenek föl, amint Lengyel kívánta, hogy az ország is lássa, miképpen mulatoznak a képviselők s az ilyen veszélyes pillanatban hogyan lopják az időt. (Nagy zaj) a baloldalon. Felkiáltások: Tessék rendreutasítani.)

Holló Lajos: Önök harminc év óta lopják!

Rigó Ferenc: Nehéz ott lopni, ahol a gazda maga is tolvaj! (Nagy zaj a baloldalon.)

Tisza István: A házszabályokból magyarázza, hogy mindig a Ház appreciációjától függ ily esetekben a kérdés mikénti fölvetése.

Holló Lajos: A megszorult miniszterelnök okoskodása.

Tisza István: Mikor mesterséges uton a kérdések ily tömegét adják be, úgy kell szavazni, hogy a benyújtott módosításokkal szemben elfogadják-e a Ház a jegyzőkönyvet változatlanul.

Elnök: A házszabályok is világosan kimondják ezt.

Ugron Gábor: A miniszterelnök állítása helytelen. A házszabályok szerint igenis minden indítványra külön kell szavazni.

Kubik Béla: A házszabályok 221. §-ának harmadik bekezdése szerint, aki az illetet sérti, azt rendre kell utasítani. A miniszterelnök szavai ránk nézve sértők. Mi csak azért csináljuk ezt a vitát, had lássa az ország, miként rabolják önök el a házszabályt és a magyar nyelvet.

Holló Lajos: Tiltakozik az ellen, mintha az ellenzék csak a Tisza személye ellen harcolna.

Lengyel Zoltán: A Ház engedelmet kéri, hogy a miniszterelnöknek felelve, egyéb kérdésekre is kiterjesszék.

Elnök: Fölteszi a kérdést, megadja-e a Ház az engedelmet erre.

Felkiáltások: Szavazzunk.

Elnök: Jelenti, hogy több mint husz képviselő névszerinti szavazást kért. Elrendeli a szavazást és a szavazás előtt 5 percet felfüggeszti az ülést. Jelenti, hogy a Ház nem adta meg Lengyel képviselőnek a jogot a házszabályok keretén túl való kiterjesztésre.

Lengyel Zoltán: Csupán a házszabályokhoz kíván szólni. A házszabályok és a gyakorlat is azt tanítja, hogy a beadott indítványok mindegyikére külön kell szavazni.

Az előző székét *Jakabffy Imre* foglalja el.

Lengyel Zoltán: A miniszterelnök azt mondta, hogy mi a napot lopjuk.

Elnök: Rendreutasítja a szónokot. (Nagy zaj. Felkiáltások. A miniszterelnököt miért nem utasították rendre?) Következik a szavazás Lengyel Zoltán indítványára fölött, elfogadják-e a Ház azt az indítványt, hogy november helyett csütörtök tétessék.

Fay István: A szavazás előtt szünetet kér.

Elnök: Fölteszi a kérdést, aztán elrendeli az öt perc szünetét. Szünet után megtörténik a szavazás fölállással, az ellenpróba és a szavazatok megszámlálása.

Elnök: Jelenti, hogy a többség a jegyzőkönyv eredeti szövegét elfogadta. A jegyző urak által bejelentett megszámlálási eredmény szerint 93 képviselő szavazott, illetőleg állott fel a jegyzőkönyv eredeti szövege, vagyis a „november” szó fenntartása mellett, 39 képviselő pedig Lengyel képviselő ur indítványát. E szerint a többség az eredeti szöveget kívánja fenntartani.

(Váratlan fordulat.)

Kossuth Ferenc: T. Ház! A Ház elhatározta, hogy minden nap két ülést tart, de ez eddig még nem érvényesített. Mielőtt érvényesítették, kérem a Házat, fontolja meg megégyeszer azt a határozatot, amelyet hozott. Látja már a t. Ház azt, hogy az erőszak nemhogy lecsendesítene az ellenzéki pártokat, hanem ellenkezésképp, lehaborodást kelt, mert erőszak erőszakot csak ki. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Talán el fogja az igen t. Ház ismerni azt az igazságot, hogy az ellenzék ellentállás közel egy évig folyik már és ezáltal sohasem csapott át a technikai obstrukció terére. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) hanem mindig megmaradt azon a téren, amelyen a házszabályokat a legnagyobb pontosságú obszerválta az ellenzék. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Már voltam bátor az igen t. Ház figyelmét arra irányítani, hogy Magyarország egészen kivételes helyzetben van. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Jöhetnek olyan idők, midőn a magyar nemzetnek másként kell győverne nem lesz, mint azon ellenállás, amelyet a t. képviselőház kifejtett.

Báró Kaas Ivor: Sőt már itt is van az az idő!

Kossuth Ferenc: Kérve kérem önököt, ne rombolják le ennek a lehetőségét, mert hogyha egyszer meg van alkotva az előzmény, azon tovább lehet építeni. Nincs jogom feltételezni, mielőtt tényekkel állanak szembe, hogy ezen előzményen tovább is fog építeni a mostani t. miniszterelnök ur, de jöhet olyan kormány, amely ezt megteszi. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Tudom, hogy az én szavam a puszta kiáltó szava, de azért mégis, látván azt a rombolást, amely most történik a parlamenti élet terén, a hazafiság beszél belőlem (Élénk helyeslés és taps a szélsőbaloldalon.) és a hazafiság indít engem arra, hogy kérve kérem önököt, t. tudjal, hogy ne haladjanak tovább az erőszakoskodás útján, amely semmire sem vezet másra, mint a parlamentáriszmus tönkretelére. (Helyeslés a szélsőbaloldalon. Zaj jobboldal.)

Mint hogy már felszólaltam, a t. Ház engedelmet kérem, hogy egy pár szót ne a házszabályokhoz szóljak.

Elnök: Megadja a Ház az engedélyt? (Meg!) A Ház megengedi.

Kossuth Ferenc: Azt a küzdelmet, amely itt folyik, nemcsak a felszínről kell megítélni. Nemcsak azt kell tekinteni, hogy tetszik-e nem tetszik-e, hogy rombol-e vagy nem és megállít-e az államháztartás szekerét, hanem bele kell tekinteni ezen küzdelem és ellenállás létkébe (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) és akkor azt fogjuk látni, hogy ebben az ellentállásban egy mélyseges hazafiai indulat rejlik. (Helyeslés és taps a szélsőbaloldalon.) És most engedje meg a t. tudjal, hogy azt a szemreányást tegyem neki, hogy volt olyan idő, midőn nem teljesítette honfiai kötelességét, mert

hogy ha a nemzeti álláspont mellett állást foglalt volna, mielőtt ki lett mondva az a hírhedt „soha”; (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) akkor azok az idegen tanácsosok, akik a királyt félrevezették, meglehet, hogy nem mertek volna szembeszállni Magyarországgal összességével. (Helyeslés és taps a szélsőbaloldalon.) Igen, t. Ház, ez nagy mulasztás volt. De önök még egy másik nagy hibát is köváltak el, még pedig azt a hibát, hogy magukévá tették azt, hogy a magyar parlament többsége nem akarja a magyar vezényszót a magyar hadseregben érvényesíteni. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ez nagy hiba volt. Felkiáltások a jobboldalon: Mi akarjuk!

Holló Lajos: Hát akarják, tessék akarni. Népképviselő vagyunk mi, nem udvárképviselő; mondjuk meg, hogy akarjuk.

Boncz Miklós: Hát mi mik vagyunk?

Holló Lajos: Önök is azok! De tessék megmondani, hogy akarják. (Halljuk! Halljuk!)

Kossuth Ferenc: Nagy hiba volt azért, mert így a királyi szembesítés az egész világgal szemben Magyarország úgy áll, mint hogyha nem a magyar nemzet többsége kívánna a magyar nyelv jogainak érvényesítését, hanem ez csak egy kisebbségnek a kívánása lenne. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Már pedig higye el a t. képviselőház, hogy a világ előtt ez a magyar nemzet meg alázza, ha úgy néz ki, hogy csak a kisebbség kívánja a nemzet nyelvének érvényesítését. (Helyeslés és taps a szélsőbaloldalon.)

Benedek János: Kívánja azt minden becsületes ember!

Kossuth Ferenc: Én, t. képviselőház, még egy hibát említek meg, amit a többség elkövetett. (Halljuk! Halljuk!) Ha már megtörtént az, hogy a többség passzív magatartása a király idegen tanácsosait arra bírta, hogy a királyt oly határozott állásfoglalásra bírják, amilyent mindnyájan ismerünk és remélünk, hogy mindnyájan félajunk, ha megtörtént ez és ennek folytán kétségbe váit, amint már többször is megemlítettem, vajjon azon hazafias küzdelemnek, amely most folyik, lehet-e az alkalommal eredménye? — mondom ez alkalommal, mert előbb-utóbb eredménye lesz, ott nagy mulasztást követ el a t. tudjal, ha utját állja annak, hogy a közszellem felébredése, legalább a szabadság eszméjének, az emberi jogok érvényesülésének gyümölcsöződjen valamit.

E hó 8-an voltam bátor felszólalási és megemliteni azt, hogy az országban igen élénk az az óhajlás az a kívánás, mondhatnám az a követelés, hogy a választói jog jelentékenyen kiterjesztessék. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Nincsen egész Európában olyan alkotmányos állam, melyben 55 év alatt a választói jog ki ne lett volna terjesztve. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Egyetlen egy ország van, ahol ez így van, s ez éppen a szabadságszerető Magyarországi!

Sőt tovább megyek. Nálunk 55 év előtt 200 000 választóval több volt, mint ma. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Ez így van!) Ezt a tényt lehetetlen összeegyeztetni azzal a föltevessel, hogy hazánk az emberi haladás útján jár, mert nem lehet azt eltagadni, hogy az emberiség haladása a polgári és az emberi jogoknak kiterjesztését kívánja. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Igen is t. Ház, nagy hiba tehát az, a nemzet szellemének felébredését nem gyümölcsözteszti az országgyűlés olyalkotásában, ami az országnak s a magyar nemzetnek hasznára lenne. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ilyen alkotás lenne, mint már említettem a választói jog jelentékeny kiterjesztése, ilyen lenne a választói jogban létező nagy aránytalanságot megszüntetése, ilyen lenne a választókerületek új beosztása, hogy eltöröltessenek a létező nagy viszályok; ilyen lenne az, amit november 8-iki felszólalásomban szinte felemlítettem s ami közelről érinti a magyar nyelv jogát, vagyis az, hogy a magyar nyelv az iskolákban feltétlenül érvényesüljön. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Lehetne gyümölcsözteszteni a közvélemény felbuzdítását abban is, hogy szociális téren oly reformok létesítenek, amelyekre az ország régóta vár és amelyeknek részletezésébe előbb említett beszédem után újra belebocsáskozni nem akarok, de amelyek mind oda lennének irányítva, hogy a szegény ember sorsán segítsünk. (Hosszantartó élénk helyeslés, éljenzés és taps a szélsőbaloldalon. Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Higye el, a t. tudjal, hogy az a mulasztás, amelyről most tettem említést, igen nagy mulasztás, mert annak, amit a közszellem felébredésének inepusa alatt így alkothatnánk, nem áll útjában semmi császári akarat, semmi idegen beavatkozás, hanem egyszerűen a magyar kormány jóakaratól és a magyar parlamenti többség hazafiságától függ. (Hosszantartó élénk helyeslés, éljenzés és taps a szélsőbaloldalon. Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Midőn bocsánatot kérek ezért a kitérésért, amelyre egybírart engedelmet nyertem, megégyeszer óva intem önököt, t. tudjal, ne éljenek vissza a többség erejével, ne igyekezzenek megtörni, lezúzni azt a magyar szellemet, amely e padokon lángol, hanem igyekezzenek bennünket meggyőzni arról, hogy jobb az emberi szabadság érdekében az alkotáshoz fogni, mint erőnköt egy esetleg meddő küzdelemben kimeríteni; és ha a jó és tiszta szándék kimutatásával arról minket meggyőzni tudnak, higgyék el, hogy szolgálót tesznek a hazának. (Hosszantartó élénk helyeslés, éljenzés és taps a szélsőbaloldalon. Éljenzés a jobboldalon.)

Gróf Tisza István: T. képviselőház! Azt hiszem, mulasztást követnek el, ha a most hozott felszólalás után azonnal meg nem ragadnám az alkalmat bizonyos kijelentések megtételére. (Halljuk! Halljuk!) Mert én azt gondolom, hogy abban nem lehet közöltünk eltérés, hogy az a harcot, amelynek utolsó fázisai fele rohamos gyorsasággal haladnak, kerüjük el, ha csak lehet, és azt csak égető szükség esetében

minden más ügy kimerítése után vívjuk meg. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Én megvallom, — adja Isten, hogy ne legyen illuzió részemből — az előttem szólt t. képviselőtársam nyilatkozatából — az a reményt meritem, hogy igenis lehet objektív támpontokat találni, (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon. Helyeslés a jobboldalon.) amelyek talán ...

Holló Lajos: Mindig lehetett! (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Csak akarni kell!)

Gróf Tisza István miniszterelnök: ... amelyek talán megérlelik azt a hangulatot minden oldalról, amely azután a végletektől visszatérhat bennünket. (Helyeslés a jobboldalon.)

Az én képviselőtársam a folsult a választói jog kérdésére fejtette. (Ellentmondások és helyeslések a baloldalon. Felkiáltások: Azon kezdte! Folytonos zaj a bal- és szélsőbaloldalon. Felkiáltások jobboldal: Halljuk! Halljuk! Elnök csemet!)

Nekem legalább az az impresszióm, mert hiszen az a két másik csoportja az ügyeknek, amelyet t. barátom fölemlített, azok, gondolom, akadályt nem képezhetnek. Ami a szegény ember közterheinek könnyítésére és helyzetének javítására vonatkozó csoportját a kérdéseknek illeti, hiszen ott abszolúte nincs elvi nézeteltérés közöttünk, s ott a konkrét intézkedések terén, úgy gondolom, mindig meg fogjuk találni az egyetértő működésnek alapját. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.)

Ezt merném állítani az iskolákban a magyar nyelv kérdésénél is. Mert, ha t. képviselőtársaim a kormány programját annak minden részében szívesen lesznek kellő figyelemmel átválva, meg fogják benne találni, hogy ott egy új gondolat nyert kifejezést. Az a gondolat, hogy a magyar nyelv kötelező tanítása a népisoktatásban az eddignél szigorúbb módon ellenőriztessék. (Helyeslés a jobboldalon. Zaj baloldalon.) Ez egy sarkalatos álláspontja a kormánynak s azt gondolom, hogy konkrét intézkedések által is lehetséges lesz ezt a kérdést egy lényeges féléssel előbbre vinni. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Így tehát bátran állíthatom, hogy igenis, mi abban az irányban, amelyet t. képviselőtársam felemlített, egy jelentékeny lépést kívánunk tenni előre. (Élénk helyeslés jobboldal.)

Ezek után a választói jog kérdésére térek át. (Halljuk! Halljuk!) Mindenekelőtt kijelenthetem, hogy t. barátomnak premisszával és elvi kiindulásponttal teljesen egyetértek. (Helyeslés a jobb- és baloldalon.) Felemlítette t. barátom azt, hogy a választói jog az utolsó felszázad alatt mindenütt, széles a világon, Magyarországnak kivételével, kiterjesztették (Ugy van! Ugy van! a baloldalon.) s hogy az emberiség haladásának iránya a választói jog kiterjedés felé halad. (Ugy van! Ugy van! a baloldalon.) Ezt én mindenben aláírom s hozzáteszem azt is, hogy minden liberális politikus végzettség nem képezheti egyéb, mint elérésre azon állapotokat, hogy a nemzet egyeteme lehetőleg ruháztassék fel politikai jogokkal. (Élénk helyeslés a jobb- és baloldalon.)

Krasznay Ferenc: Itt kezdődik a demokratikus kormányzás!

Nessi Pál: Ezt a hangot megértjük. (Zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások jobboldal: Halljuk! Halljuk!)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Ez a liberális politika végződja, amely felé törekednie kell következetesen, öntudatosan ...

Hock János: És intézményesen.

Gróf Tisza István miniszterelnök: ... első sorban az által, hogy a népek mind szélesebb és szélesebb rétegeit tegyük a kalmassá a politikai jog gyakorlatára. (Helyeslés a jobb- és baloldalon.) de egyuttal ...

Báró Kaas Ivor: Jogot a népek most! (Nagy zaj a baloldalon. Felkiáltások jobboldal: Hallgasson most! Halljuk! Halljuk! Elnök csemet.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: ... de egyuttal kellő óvatossággal is, mert egy ugrás a sötétbe (Ellentmondások baloldalon.) minden ilyen kérdésben megbosszulhatja magát mindenütt a világon, de különösen Magyarországon, ahol felesleges volna bővebben fejtegetnem, hogy minő fontos létezőkei a nemzetnek és kívánalmi a nemzeti politikának fűződnök ahhoz, hogy a magyar társadalom intelligens elemeinek szupremáciája kockára ne tétessék. (Élénk helyeslés a jobb- és baloldalon.)

Ez a kijelentés, t. képviselőház, korántsem jelent azt, hogy a kormány elzárkóznék a választói jog kiterjesztése elől. (Élénk helyeslés a jobboldalon és a szélsőbaloldalon.) Ellenkezésképp, bátran azt állíthatnám, hogy a kormány működési programjában a választói jog kiterjesztése beletartozik ... (Élénk helyeslés a jobb- és baloldalon.)

Bakonyi Samu: Az legyen az irány! (Halljuk! Halljuk! a jobboldalon. Elnök csemet.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Mert hiszen az a javaslat, amelyet a választói elérés és a választói jog reformjára nézve a kormány nevében kiáltásba helyezni szerencsém volt, természetesen a választói jog kiterjesztését is fogja tartalmazni. (Élénk helyeslés a jobboldalon és a szélsőbaloldalon.)

En kijelenthetem, (Zaj a baloldalon. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.) ... hozzátehetem ehhez, t. képviselőház, hogy ezen törvényjavaslat elkészítésének előmunkálatait nyomban meg fogom indítani (Élénk helyeslés a jobboldalon és a szélsőbaloldalon.) és amint a kérdés annyira megérett, gondoskodni fogok, hogy az rögtön egy ankétszere tárgyalás alá bocsáttassék, amely anélkül megjelenésre fogom pártkülönbség nélkül felkérni közéletünknek ...

Báró Kaas Ivor: Nem ankté kell ide, hanem intézmények ... (Nagy zaj jobboldal. Felkiáltások jobboldal: Vízet neki! Halljuk! Halljuk! a jobb- és baloldalon. Elnök csemet.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: ... amely anélkül partkülönbség nélkül fogom megjelenésre felkérni közéletünknek azon kitinoségeit, akiknek szava természetesen kell, hogy nagy súlytal es-

sék ily kérdés előkészítésében. (Helyeslés a szélsőbalon, és a jobboldalon.) A törvényjavaslatot olyan időben szándékunk a Házban előterjeszteni, hogy azon három évi idő alatt, amely ezen országgyűlés életéből még hátra van, letárgyalható legyen. (Élénk helyeslés a jobboldalon és a szélsőbaloldalon, úgy hogy amennyiben a közbenjövő körülmények a Háznak idelölotti felosztását nem tennék szükségessé, már a legközelebbi általános választás az új törvény alapjain ejtessék meg. (Élénk helyeslés és éljenzés a jobboldalon. Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

T. Ház! Ezeket szükségesnek tartottam kijelenteni, hogy ezen kijelentéseim a helyzet tisztázását meg fogják könnyíteni...

Báró Kaas Ivor: Hát a házszabálysértések! (Nagy zaj a jobboldalon. Felkiáltások: Vízet! Elnök csemetét. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon és a szélsőbaloldalon.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: ... és azt hiszem, bármilyen vérszámjaimat is okozok vele Kaas Ivor képviselőtársamnak...

Báró Kaas Ivor: A házszabálysértésről beszéljen!

Gróf Tisza István miniszterelnök: ... akkor járok el helyesen, ha most semmitlé más kérdés taglalatába nem bocsátkozom. (Élénk helyeslés és éljenzés a jobboldalon. Egy hang a szélsőbalon: Semmit sem mondott.)

Polónyi Géza: Miután a házszabályokhoz kérem szót, első sorban ezen keretben kíván maradni. (Mozgás és zaj. Halljuk! Halljuk!) A parlament helyzetnek legutóbbi elmergesését az az intézkedés, hogy parallel ülések tartassanak, okozta; vita tárgyává tette, hogy a házszabályok ide vonatkozó része valóban a pártok megegyezésén alapult-e és azzal az intencióval hozatott-e be ezen házszabálymódosítás, hogy az a pártoknak garanciája alatt áll? Az erre vonatkozó tárgyalások előadóinak Horánszky Nándor előadónak, 1899. március 15-én tartott beszédéből, (Halljuk! Halljuk!) csak két pontot olvas föl, hogy megállapítsa azt a tényt, hogy azon urak, akik azt hitték, hogy itt a többség obligó kivül állott volna, merőben tévedésben voltak. Az előadó akkor azt mondotta: (Olvassa.) „E mint-hogy ezen módosítások, amelyek a bizottság előterjeszt, nemcsak terjedelmükre érve azzal azon szakaszokat, amelyek módosíthatók, hanem szerkezetükre nézve is teljesen megegyeznek azon megállapodásokkal, (Halljuk! Halljuk!) a szélsőbaloldalon, amelyeket a pártok létesítettek, (Mozgás. Halljuk! Halljuk!) ennél fogva azt hiszem, hogy már maga ez az egy szempont is döntő fontossággal bír arra, hogy a bizottság nevében azoknak vátozatlanul leendő elfogadását kérem. (Mozgás. Halljuk! Halljuk!) Ez a körülmény emeli becsét és értékét azon megállapodásoknak is, amelyeket a módosítások tartalmaznak s amelyeket a bizottság a képviselőháznak elfogadásra ajánl, mert ezen közös és kölcsönös megállapodások szolgálatják a pártok részéről azt az erkölcsi obligót, hogy azon intenciók, amelyek a bizottság és a pártok szeméi előtt lebegtek akkor, amidőn a házszabályok változtatását elfogadták. A maguk ószinte és valódi érteimükbe érvényesülni is tognak, mondta a képviselőháznak előadója.

Azon nyilatkozatok, amelyeket a miniszterelnök most tett, kétségtelenül a parlamenti helyzetet illetik. Ezeknek érdemére vonatkozólag abszolút tartózkodók szói minden nyilatkozattól, mert azoknak esztimálása kinek-kinek egyéni belátásától függ, egyet azonban közeles kiemelni: azt, hogy a választójognak kiterjesztése alatt sohasem érthető és sohasem érthet mást, mint azt, hogy a nemzetnek különböző rétegei egyenesen nagyobb többségben vonassanak be a választói jog keretébe. (Helyes! Természetes!) a szélsőbaloldalon.) Értelmegyarázón és világosan azt, hogy több száz-ezerrel szaporodjék a választók száma. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Sokak előtt aggodalmakat gerjeszt az, hogy van egy bizonyos nemzetközi propaganda, amely a haza ellen is visszaél a politikai jogosítványokkal. Ne legyen félreértés e tekintetben, hogy szóió bangos hirdetője és követelője annak, hogy a választói jog kiterjesztése alatt a hazafiás munkásságot éri első sorban mert azoknak az elemeknek, melyek megtagadják a hazát, nem akarunk szolgálatot tenni.

Elégé ismert közbély, hogy aki megtagadja a hazát, az nem kérhet tőle jogot. De szóió erre vonatkozólag a nélkül, hogy ez bárkit is értinene, vagy kötelezze kijelentni, hogy sokszor tündökött affelett, hogy a választási törvényben egy fogadalmat felvétele helyén volna, amely szankcióhoz nem kötve — esetleg politikai jogvesztés volna a szankció — hogy aki a választójogot megszerzi, a hazához hűséget fogad.

Vésszi József: A képviselői fogadalmat kell behozni!

Polónyi Géza: Ez olyan intézkedés lehet, amely legalább abban a tekintetben fog biztosított képezni, hogy ezen politikai jogok kiterjesztése visszacélékre fel nem használható.

Bakonyi Samu: A katonaság esküdjék meg az alkotmányra! (Zaj. Elnök csemetét.)

Polónyi Géza: A miniszterelnök nyilatkozatának értékét nem akarja aestimálni, azt a tényt azonban, hogy a miniszterelnökben egy bizonyos jóindulat megnyilatkozott, készségesen nyugtázza és kéri, legyen meggyőződve a miniszterelnök, hogy sokan vannak, akik aggóva gondolkoznak azon, hogy hogyan lehetne a nemzetet a válságos helyzetből kivезelni. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Felkiáltások balfele: Szünetet kérünk!)

Elnök: Az ülést tíz percre felfüggesztem.

Szünet után.

Elnök: Újra megnyitja az ülést.

Zichy Aladár: A házszabályok keretén túl akar lépni a Ház beleegyezésével. Kossuth képviselő felszólalása nem helyes irányban halad. A kérdés, amelyről szóió, csak elő van rántva, az most nincs napirenden. Pártja a választói jog kiterjesztését már

rég követelte és kapott is más miniszterelnöktől is már olyan ígérteket, mint ma, Tiszától. Most a házszabályok súlyos megsértéséről van szó, azt kell etüntetni, (Ugy van!) a baloldalon.) a kettős ülésekről szóió indítványt kell visszavonni. (Helyeslés a baloldalon.) Minden politikai óhaja, hogy a mostani szomorú helyzetből kibontakozék az ország. Szerinte össze kell hívni egy parlamenti bizottságot, az vegye kezébe a kibontakozás munkáját. (Helyeslés a baloldalon.)

Holló Lajos: Mikor ő és pártja harora indult, két do og erősen be volt vésvé leükbe; az egyik nemzeti nyelvünknek érvényesítése, (Éljenzés és taps a szélsőbaloldalon.) a másik volt az a reménység, hogy a nemzet akarata erős lesz. Azt vallják most is, hogy helvesebb, ha a harcot megkezdvén, azt eredménynyel be is fejezik.

A békeajánlatok, amelyek a miniszterelnök megtett, a harcoló tábor ki nem elégítik. Ahhoz, hogy a békés kibontakozásnak útját előmozdithassuk, szükséges, ami előbb is szükséges volt: az hogy a magyar vezényszó józanak és érvényesülésének biztosítékai egész terjedelmükben meglegyenek, akár a mostani miniszterelnök van itt, akár más jön helyette. Érvényes és megnyugtató megoldás szükséges ahhoz, hogy a harcot befejezhessük (Igaz!) a baloldalon.) s hogy a felmerült jogesértés, amely a parallel ülések behozatala által keletkezett, orvosolassék.

Rakosi Viktor: Ezt a precedenst el kell törülni. Holló Lajos: Bármily erőszakos lépésekre ragadtatják magukat a jobboldalon, az úgy sikerében és eménylőtt s hittől elterve, ők folytatják a küzdelmet mindaddig, amig jogaikat ki nem vívják. (Élénk helyeslés a baloldalon. Mozgás a jobboldalon.)

Gróf Apponyi Albert: A mai ülésen történtek reményt nyujtanak neki arra, hogy az ország kivezethető lesz a mai állapotokból. Azon az uton, amelyre ma Kossuth Ferenc rámutatott s amelyre a kormányról is visszhang támadt, hite szerint meg lehet találni a kibontakozás módját. Ami itt a házszabályokkal szemben a napokban történt, azt elég súlyosnak tartotta arra, hogy pártállását változtassa. De teljesíthetetlen kívánságokkal nem szabad állapni. A házszabálysértés a legfőbb akadály a válság kibontakozásának. Kéri a többséget, hogy a kettős ülésekről szóió határozatot fűgessze föl, mert ezt ő sérelemnek tartja s ha ez megtörténik, ugy ő áldatlan helyzetből kivezethető az ország.

Ugron Gábor: Ha a válságból való kibontakozást célozzák, azt elő kell készíteni. Akik ma szóiótk, félhata mazás nélkül szólhattak; annál inkább beszélhet ő, aki egyedül áll, akit semmi pártsempon nem nyugd, tehát ítélete is elfogatlann lehet. Ha a magyar nyelv érvényesülésének kérdése egyszer felmerül, vita tárgyává tétetik és a magyar nyelv joga a hadseregben kétségtelbevonatatlann: szabad-e becsületes törvényhozónak lemondania erről? (Tetszés és taps a baloldalon.) Békét kötni és kielyezni mindenesetre szükséges, de elterelni a figyelmet a főkérdésről más kérdések szőnyegrehozásával: ez nem más, mint port hinteni a szembe. A magyar nyelv jogáról lemondani nem szabad. (Nagy tetszés és helyeslés a baloldalon.) A korona kezében van minden hatalom, az ország csak az adók és ujonok megtagadásával gyakorolhat a hatalomra nyomást. Öszintének kell lenni. Ha kilátást nyujtanak arra, hogy a magyar nyelv érvényesülni fog a hadseregben, ha elismerik a magyar nyelv jogát, akkor tárgyalhatunk, addig nem. (Éljenzés és taps.)

(Az ülések elhalasztása.)

Krasznay Ferenc: Nincs joga a párt nevében szólani, de ismeri pártja lelkiület s tudja, hogy abban a pillanatban, amikor az alkotmányt támadáék meg, az egész függetlenségi párt egységesnek tudja magát. Amikor itt békeajánlatot tettek...

Felkiáltások a baloldalon: Nem teltek!

Krasznay Ferenc: ... Azt hiszi, hogy első sorban eliminálni kell a békés kibontakozás első akadályát: a kettős ülésekről szóió indítványt. A kibontakozás módait a pártkörök állapítják meg; azoknak arra idő és mód kell. Indítványozza tehát, hogy a Ház szerda reggel üléseket ne tartson.

Báró Kaas Ivor: Szerdára készül a nagy triok! (Nagy zaj.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Kossuth beszédéből azt az impressziót meríti, hogy talán elő lehetne mozdítani a békés hangulat megteremtését. Ha a képviselők azt hiszik, hogy a megfontolás hozzájárulhat a békés megoldáshoz, a maga részéről nem ellenzi Krasznay indítványát.

Báró Kaas Ivor (Krasznayhoz fordulva): Szerdán lesz a nagy triok! (Nagy zaj.)

Elnök: Addig nem térhet napirendre, amig Lengyel, Nessi és Pap képviselők indítványai letárgyalva nincsenek.

A Ház az indítványokra egyenként szavaz, mire a jegyzőkönyvet hitelesítik.

Elnök: Megteszi előterjesztéseit és bemutatja a Házhoz beérkezett irományokat. Javasolja, hogy a szerdai üés napirendjére tűzessék ki az ujoncjavaslatok tárgyalásának folytatása.

A Ház elfogadja, mire az ülés háromnegyed négy órakor véget ért.

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56—12

Kiadóhivatal 54—39

BELFÖLD

Fordulat.

— A Budapesti Napló tudósítójától: —

Budapest, november 30.

Ma nem következett be egy fordulat, amelyet előre jósláltak, és bekövetkezett egy fordulat, amelyre senki sem gondolt. Nem következett be az a fordulat, amelyet a mai lapok közléséből ismeretes kaszinói beszélgetésből következtettek. Ebben az irányban csak annyi történt, hogy a Budapesti Tudósító című félhivatalos könyvomatoss kijelenti, hogy gróf Tisza István miniszterelnök folytatott ugyan a Nemzeti Kaszinóban beszélgetést, amelyben az obstrukció leszerelésének feltételeiről volt szó, de ezt a beszélgetést, különösen a házszabályok módosítására vonatkozó részét, a közlemény tévesen reprodukálta. Ellenben történt a Ház mai ülésén egy egészen más fordulat, amelyet senki sem várt s amely hirtelen új irányba terelte a helyzet fejlődését. Már tul volt a Ház az ülés nagyobbik felén, amely a technikai obstrukció apró fogásaival és kisebbrendű szcenákkal telt el, amikor, félkétötötájban felállott Kossuth Ferenc és a parlamentarizmus szellemének megfelelően, a Ház nyílt ülésén békeajánlatot terjesztett a kormány elé. Elismerte, hogy a harc rombolással járt és megkínálta a kormányt azokkal a békefeltételekkel, amelyekre már a hónap elején is utalt, nevezetesen a választói jog kiterjesztése és bizonyos szociális reformok fejében felajánlotta a leszerelést. Nagy szenzáció kelt Kossuth beszédének nyomában, de még nagyobb lett a szenzáció gróf Tisza István válasza után, amelyben Kossuth békefeltételeit elfogadta. A miniszterelnök beszédének különösen a parlamenti reformról szóió része teljesen kielégítő és a függetlenségi párt nagy zómére is megnyugtató hatást tet. A miniszterelnök kijelentette, hogy a választói jog kiterjesztése beletartozik a kormány programjába és a törvényjavaslatot három éven belül, de mindenesetre még a mostani országgyűléssel akarja letárgyaltatni.

A miniszterelnök beszédének hatása nyomban meglátszott a Ház arculatán. A parlamenti reformról mondott szavait nemcsak a szabadlútpárt, hanem a Kossuth-párt nagy többsége is helyesléssel kísértte. A reá következett szünet után a szélsőbal olyan tagjai is, akik eddig a harcolók első sorában állottak, kijelentették, hogy ezen az alapon lehetségesnek tartják a leszerelést.

Az ülés további részében Holló Lajos, majd Ugron Gábor kijelentették ugyan, hogy a küzdelem célja a magyar vezényszó és e nélkül lehetetlen abban hagyni a harcot: de ez inkább mosolyt keltett, mint komoly hatást, mert hiszen mindenki emlékszik reá, hogy éppen ennek a csoportnak a lapja volt az, amely a válságnak abban a stádiumában, amelyben ugy látszott, hogy Apponyi vetése érik, de a Lukács László-féle kombináció idején is, amikor Apponyi belügy-ministerségére volt kilátás, váltig hangoztatta, hogy a magyar vezényszóval várhatunk jobb időki. Az Ugron-csoporton és a néppárt nemzeti szárnyán kívül nem is volt visszhangja ennek a két beszédnek.

Történt a mai ülésen még egy figyelemre-méltó dolog. Felszólalt ugyanis gróf Apponyi Albert és azt javasolta, hogy a párhuzamos üléseket függeszessék fel egyelőre, míg a mai békeajánlat sorsát el nem dől; gróf Tisza István azonban szivesebben járult hozzá Krasznay Ferenc indítványához, amelyen aztán a Ház el is fogadott, hogy holnap egyáltalán ne legyen ülés. Mondják, hogy Apponyi e miatt sértődve távozott, de azért remélhetőleg nem fog nehézségeket gördíteni a kibontakozás elé, sőt tőle telhetően elő fogja segíteni a békét, mert erre az ő álláspontja kötelezi.

Ha most már a prognózist meg akarjuk csinálni, számba kell venni a következőket:

Kossuth Ferenc, mielőtt beszédét elmondotta, tanácskozást folytatott hiveivel. Az volt ugyanis a föltett szándéka, hogy holnap délutánra pártértekezletet hí össze avégből, hogy pártja ne hagyja tovább is nyílt kérdésnek a harc folytatását, hanem határozottan foglaljon állást jobbra vagy balra. Előbb azonban még egy

utolsó békekísérletet akart tenni, hogy a helyzet teljesen tisztázódjék a pártra nézve. Tudvalevő ugyanis, hogy a parallel üléseket Kossuth maga is házszabályelleneseknek tartja és ebben a kérdésben ő is csatlakozott a harcolókhöz. Abban az esetben azonban, ha békeajánlatát a kormányelnök elfogadja, a parallel ülések szükségessége önmagától elesik, minthogy ebben az esetben az ellenzék túlyomó része hajlandó lesz az obstrukciót abbahagyni. Ugy is van, hogy a ma történtek után a függetlenségi párt összes haladó elemei előreláthatóan a békés kibontakozás mellé állanak. Kossuth Ferenc most már a holnapi párt-értekezleten föltétlenül fölveti a pártkérdést és el van tökélye, hogy érvényt szerez a párt többsége akaratának. A kisebbség vagy aláveti magát a párthatározatnak, vagy pedig levonja a konzekvenciákat.

Ezekután prognózisunk a következő:

Békés kibontakozás — nem lesz. Ellenben a harc ezúttal egészen más politikai és erkölcsi alapokon fog folytatódni, mint eddig. Az obstrukció lokalizálódik egy kisszámú csoportra, amelynek törzse lesz az Ugron-párt tíz tagja, s ezekhez csatlakozik nyíltan a Kossuth-pártból kilépő néhány fiatalabb képviselő és a néppártnak az a szárnya, amely eddig is nyíltan az obstrukciókat tartott, a néppárt zöme pedig ezúttal sem fogja támogatni az obstrukciót — hivatalosan. Ezzel szemben a parlament összes többi elemei állást foglalnak az obstrukció ellen és így a harc vége nem lehet kétséges és nem lehet messze.

A béke ára.

A mai lapok egy könyomatos tudósító nyomán közölték egy kaszinói beszélgetést, amelyben állítólag gróf Tisza István késznek nyilatkozott lemondani bizonyos feltételek mellett. Ennek a beszélgetésnek kétféle helyreigazítását is közlik most a kormány felhivatalos könyomatosa:

A Budapesti Tudósító a következőket jelenti:

Egy könyomatos lap ma nyilatkozatot közölt, amelyet gróf Tisza István miniszterelnök tegnap a Nemzeti Kaszinóban egy társaság előtt beszélgetés közben az obstrukció leszerelésének feltételeiről tett volna. Illetékes helyről annak a kijelentésére hivatkozunk, hogy a miniszterelnök a Nemzeti Kaszinóban csakugyan folytatott ilyenforma beszélgetést, de annak tartalmát az illető közlemény, különösen a házszabályok szükséges módosításának mértékére vonatkozólag, tévesen adja elő.

A Magyar Távirati Iroda cáfoló kommunikéje pedig így szól:

Jól informált helyt a M. Távir. Ir. úgy értesül, hogy a nyilatkozat, különösen a házszabály mérvét illetően, nem helyesen adatott vissza. A situáció megértésére különben hozzá kell tennünk, hogy a miniszterelnök ezt a nyilatkozatot válaszképpen tette, midőn előtte felhozták, hogy ellenzéki körökben elismervén a küzdelem személyi jellegét, a leszerelést csak visszavonulása feltételül teszik függővé és erre nézve konkrét indítványt szándékoznak tenni.

Az ellenzéki táborból.

A függetlenségi és negyvennyolcas táborban erősen folyik a kapacitáció. Tisza István gróf mai váratlan nyilatkozata erősen megcsappantotta a küzdők táborát s azt a fölfogást vitte uralomra, hogy olyan demokratikus vívmány, mint amivel Tisza ma az ellenzéknek megkínálta, nagyobb erősséget szerez a nemzetnek, mint a szolgálati nyelv, mindenesetre azonban úgy megerősíti a parlamentet, hogy nemzeti törekvéseink kivívására alkalmasabb, nagyobb súlyú és nagyobb erejű lesz. A harcok pártján ez érvelésekkel szemben egy merev és meglehetősen személyes izü argumentum van forgalomban. Az, hogy Tiszának semmit sem szabad megadni, vele szemben nem lehet a kiegyenlítés terére lépni, mert Tisza István csak a minap mondta el véleményét a politikai becsületességéről. A béke-pártnak láthatóan jól esik, hogy a kérdésben mindössze ennyi és ilyen argumentumok bástyája mögé tudnak csak vonulni a harc emberei.

A mai estnek természetesen pozitív eredmény sincsenek. Pártértekezletre ma nem is került a sor s a párthatározattól még messze vannak. Valószínű azonban, hogy ez a párthatározat nagy meglepetést fog okozni, s úgy lehet, az ellenzék békés elemei most már nem elégsznek meg azzal, hogy szabad kezét biztosítanak a küzdőknek, hanem pártkérdéssé teszik most már, hogy

az obstrukció tovább folyjon-e, vagy végre nyugalom és béke álljon-e be. Ugy látszik, ezt már Lengyel Zoltán is érzi. Erre vall legalább az a nyilatkozata, mely szerint, ha nyíltan ki kellene mondania érzését, azt érzi, hogy be kellene jelentenie a pártból való kilépését.

A párt tagjait nagyban meglepte az, hogy Kossuth Ferenc ma fölszólt. Senki sem várta és senki sem tudott ebbeli szándékáról. Akik azonban közel állanak a párt élnökhöz, úgy magyarázzák a dolgot, hogy Kossuth Ferencben a fölszólalási szándékot az érlette meg, hogy tudomást szerzett Apponyi szándékáról. Apponyi a holnapi ülésen föl akart szólalni s szóva akarta tenni gróf Tisza Istvánnak a kaszinóban tett nyilatkozatait. E nyilatkozatok szerint ugyanis a miniszterelnök egy nagy társaság előtt állítólag kijelentette, hogy kész önmagát áldozatul dobni s kész lemondani a miniszterelnökségről, ha az ellenzék az ő távozása fejében megszavazza az ujoncokat s megadja az indemnitást. Kossuth most tudomást szerezvén arról, hogy Apponyi föl akart szólalni, megelőzte őt azzal a céllal, hogy a mozgalom a pártból induljon ki.

Egyébként Kossuth Ferencet az a meggyőződés vezeti, hogy a magyar nyelvnek a hadseregben való érvényre juttatását ezidőszertig elérni nem lehet. Ilyenformán céltalannak tartja a harc folytatását, gyakorlati politikát óhajt s olyan irányban kívánna látni a pártját, amelyen elérhető eredmények vannak. Ha a párt elérhető eredményekért küzd s ha követeléseit biztosítja, akkor a békés kibontakozás biztosítva van. Ilyen eredményeknek tekintti Kossuth a választói kerületeknek új beosztását, a választói jog kiterjesztését s a parlamenti reformot. Ha ezekre nézve záros határidőn belül intézményes garanciákat nyújtanak a pártnak, a békés kibontakozás föltétlenül meg kell könnyíteni.

Körülbelül ez az, ami a békés álláspontját jellemzi. Polónyi is melegen üdvözölte Kossuth Ferencet s amannak álláspontját úgy egészítette ki a magáévval, hogy a házszabályokon ejtett sérelmet reparálni kell előbb, mert ő, aki a parallel ülésekre vonatkozó indítvány keresztülvételéért küzd, addig nem ismer békét, amíg ez a reparáció meg nem történik.

Ehhez a fölfogáshoz is számosan csatlakoztak s legfőbbjével azzal töltötték meg, hogy Tisza István ismerje be, hogy a parallel ülésekre vonatkozó indítványa súlyos házszabálysértés volt. Ezt a föltételt főleg azok hangoztatják, akik azt várják, hogy Tisza István hajlandó lesz átadni a miniszterelnöki széklet valakinek, aki kedvesebb előtűnik, mint a mostani miniszterelnök.

Mind ezek nagyjában kellőképpen kidomborítják a függetlenségi pártban uralkodó nézeteket, amelyekhez még hozzáfűzzük néhány ellenzéki ember jellemző nyilatkozatát.

Benedek János az általános szavazati jogot követeli ugyan, de azt hiszi, hogy csakis pártközi egyezmény alapján lehet békességet teremteni.

Bedőházy János kevésnek tartja Tisza ígéreteit. Azt kívánja, hogy a miniszterelnök határozottabb formában tegye meg ígéreteit s akkor lehet a békességről beszélni. A választói reformot csak úgy tekintené vívmánynak, ha az, amit ma Tisza ígért, az első lépés az általános választói jog felé.

Lengyel Zoltán szerint a helyzet nem változott, mert a mai választói rendszer mellett nem eredmény az, amit ma Tisza ígért.

Nessi Pál szerint szó sem lehet a leszerelésről. Tisza nem adott garanciákat s addig, amíg a parallel ülésekre vonatkozó határozat nem lesz megváltoztatva s amíg az egész elnökség nincs elejtve, még beszélni sem lehet a leszerelés szándékáról sem.

Fáy István: A béke ára a magyar vezényszó jogosságának elismerése.

(A vacso-a-pártból.)

Az obstrukció emberei ma este újból vacsorára gyűltek egybe a Pannoniába, ahol asztalföltötti eszmecserekből körülbelül a következő álláspont jutott felszínre:

Minden leszerelés a magyar nyelvre vonatkozó garanciális intézmények nélkül ki van zárva. Remélik, hogy a Kossuth-párt holnapi értekezlete nem fogja újítáni a további küzdelemnek. A mai parlamenti situáció egyszerű epizódja a hónapok óta folyó küzdelemnek s a további harcra semmi befolyással nem lehet, hacsak az nem, hogy a nemzeti nyelvért harcolókat összeforrasztotta és egy táborba gyűjtötte. Bizonyosra veszik, hogy a békés elemek, ha félreállanak is ma, csakhamar újból a küzdők táborában adnak egymásnak találkozót. Tisza István dolgai — úgy mondják — ebben bízunk — rosszul állanak lefele s fölfelé is megingott pozíciója. A vacsorázók társaságában összesen 45 képviselő jelent meg. Ezek közt a nyolcvan tagból álló Kossuth-pártnak csak 20 tagja volt jelen. Ezek: Nessi Pál, Leszkay Gyula, Kállay Lipót, Gabányi Miklós, Lengyel Zoltán,

Kecskeméthy Ferenc, Rigó Ferenc, Visontai Soma, Babó Mihály, Rátkay László, Bakó József, Chernel Gyula, Fáy István, Bedőházy János, Pap Zoltán, Ráth Endre, Csávolszky Lajos, Kubik Béla.

(A néppártból.)

A néppárt ma este hat órakor gróf Zichy Aladár ideiglenes elnök elnöklése alatt értekezletet tartott. Az értekezlet tárgya ama pártközi egyezmény ötlete volt, melyről a mai ülésben Kossuth Ferenc és gróf Tisza István beszéltek. Beható eszmecsere után, melyben az értekezlet összes tagjai részt vettek, a párt egyhangulag arra az álláspontra helyezkedtek, melyet Kossuth és Tisza mai fölszólalása után, Zichy fejtejt ki a mai ülésen.

A Kossuth-párt értekezlete.

A Kossuth Ferenc elnöklése alatt álló függetlenségi párt kedden délután 5 órakor értekezletet tart a politikai helyzet megbeszélése és a párt további magatartásának meghatározása végett.

Újabb kilépés.

Szmialovszky Valér országos képviselő levelet intézett báró Podmaniczky Frigyeshez, az országos szabadelvűpárt elnökéhez, amelyben megokolja a szabadelvűpártból való kilépését.

Leveleiben kifejti, hogy a szabadelvűpárt november 25-iki értekezletén az elnök, nézete szerint, szükség nélkül fölvetette a pártkérdést, ami azt az aggodalmat kellette föl benne, hogy pártfegyelmi szempontból bizonyos lekiismereti könszert akarnak a tagokon gyakorolni. Aggodalmi vannak továbbá a miniszterelnök pézűgyi, közgazdasági és közművelődési programját illetően; végül attól tart, hogy az állami tisztviselők fizetésrendezésének elhalasztását párturalmi célokra fogják felhasználni.

Egyes esztalpok több kilépésről is adnak hírt, ez azonban téves. Egy volt nemzetipárti képviselőnek van ugyan a zsebében egy iv, amelyen még néhányan a kilépésre kötelezik magukat abban az esetben, ha a miniszterelnök a párhuzamos üléseken tulmenő rendszabályokra szánja el magát. De ez az eset most már minden valószínűség szerint nem fog bekövetkezni.

Agráriusok az obstrukció ellen.

A minap közöltük a Hazánkban nyilvánvalóan gróf Károlyi Sándor által sugalmazott közleményét, amelyben nemcsak az obstrukció letörése és a parallel ülések mellett foglalt állást, hanem nyíltan helyteleníti Apponyiéknak a szabadelvűpártból való kilépését. Még ennél is feltűnőbb határozottsággal itéli el az agráriusok lapja az obstrukciót mai vezéreikében, amelyek forrása nyilván ugyanaz, mint a multkori entfretletje. A cikkből közöljük a következőket:

Azt beszéljük, hogy a király a chlopyi hadiparancs megjelenése után feltette a kérdést, vajjon megsértette-e ő ezzel a magyar alkotmányt, mert ha igen, inkább levonja a konzekvenciákat, de a királyi szavát vissza nem vonhatja. Sikerült azonban a mai kormányprogramban egy olyan kiegyenlítősi alapot találni, melyet korrektívumként a király is, a parlamenti többség is elfogadhatott. Ránk nézve kedvezőbb korrektívumot ennél a magyar állam feje most nem adhat, ha tehát ez is tarthatatlannak bizonyul, akkor a helyzet mérhetlenül súlyosabb válhatik, annyival inkább, mert az uralkodót a magyar állapotok végleg elkészerítették s e mellett a bécsi intrika is ellenük dolgozik. A bécsi intrika konfliktust akar teremteni a magyar nemzet és királya között s borzást váltakoz, hogy ebben neki a magyar parlament egy része segítkezik. Innen származik az az aggodalom, mely az udvari légkörök ismerő politikusaink nyilatkozatainak olyan bajjóslatú jellegét ad.

Igy állván a dolgok, alig hiszszük, hogy felkelés-e a közvéleményt az obstrukció azon újabb hadicselése, hogy ma egyszerre huszonkét indítványt adott be a jegyzőkönyv hitelesítése ellen. Ki ügöl annak, ha az effajja esetek megakadályozzák a törvényes rend helyreállítását, és ki örül annak, ha erre a támadásra a kormány az érszak újabb ánosvételével felel? Vagy az alkotmányos rend török össze, vagy a parlamentaris szabadság török össze, de jóttól a küzdelemtől semmiesetre sem várhatunk s legkevésbé várhatunk eredményeitől újabb nemzeti vívmányt.

A felkavarodás csakugyan tökéletes! Ha anarchikus állapotot akart teremteni az obstrukció, célját fényesen elérte. A józan kritikai alapok megrendültek, alig tudják már az emberek, hogy mit akarnak s hová menjenek. Az elhelyezkedések meglepetésszerű jelenségei senkit sem lepnek meg többé. Tegnap napirendre tértek az Apponyiéki kilépése fölött, akik pedig elítélik az obstrukciót és épp ily természetesen találják, hogy a kormánypárttól nézzenek lárkaszmetet az obstrukciótól azok, akik pedig

a nemzeti eszményeket bizonyára viselik annyira szívükön, mint az obstruáló Zoltánok.

A szekszárdi népgyűlés.

A szekszárdi nagy népgyűlés, amely, mint ma megirtuk, állást foglalt az obstrukció ellen, a következő határozatot hozta:

A népgyűlés, tekintettel arra, hogy az ország függetlenségének virágzó gazdaság és ipar a legszilárdabb alapjai, a magyar képviselőházban folyamatosan lévő obstrukció ellen, mint amely nemcsak az alkotmányt támadja és az ország híveit unatja meg, hanem az országgyűlésnek közgazdasági téren való minden működését és ennek keretében a külföldi szerződések megkötését is akadályozván, a magyar gazdák, iparosok és börttermelők és ezek révén az egész nemzet anyagi érdekeit a legkomolyabb veszélyeknek teszi ki, a leghatározottabban tiltakozik, és ebbeli tiltakozatát a képviselőház összes tagjaival, külön kiadványban az ország választópolgáiraival hasonszerűen határozatok hozatala végett az országos lapok hasábjain közli.

KÜLFÖLD

A Dreyfus-pör revíziója. A Dreyfus-ügy a legutolsó stádiumhoz jutott. Nemskora így vagy úgy a szerencsétlen kapitánynak teljes elégtételt fognak szolgáltatni s ezzel egyszersmind hivatalosan is rástítik a bűnyegyet az igazi árulókra és hamisítókra, kik miatt egy ember négy évig ártatlanul szenvedte a legrettenetesebb kínokat s kik miatt Franciaország hosszú időre lólt kavarna.

Elmítettük már, hogy *Gribelin* vezérkari lekövető megvallotta (kissé későn ugyan), hogy *Henri* ezredes utasítására a Zola-pörben *hamisan vallott Picard* ezredes ellen s hogy a Dreyfus-pörben *sok hamisítást* követtek el, amelyekről a beavatottakon kívül senkinek sem volt tudomása. Az igazságügyminiszter *monkopia* a hadügyminisztertől az ügyre vonatkozó iratokat s áttette azokat az általánosrevízió-bizottsághoz. Ez a bizottság hat tagból áll: három semmitűszéki bíróból és három igazságügyminiszteri osztályfőnökből. A bizottságban véleltenül mind a három felekezet képviselve van; a semmitűszék három bírója közül *Durand* katolikus, *Marignan* protestáns és *Alphondry* zsidó. A bizottság szerdái elkészül jelentésével s ha megengedhetők találja a revíziót, úgy az igazságügyminiszter azonnal el fogja küldeni a semmitűszék főügyészének az eljárás megindítása végett. A kamarában meg fogják kísérteni, hogy az ügyet politikai téré vigyék, és interpellációt fognak a kormányhoz intézni. *Gribelin* valómása szerint több új tény állott elő; így első sorban az, hogy több okirat, amelyet a renesse katonai bírának megmutattak, hamisítvány volt, így a többi közt a *Cette canaille* de... bekezdésű is; előkerült továbbá a német császárnak több levele, amely szintén hamisítvány; megállapították, hogy több okmány eltűnt, amely Dreyfusra kedvező jel volna.

Egy később érkezett távirat jelenti Párisból: *Lásies* nacionalista képviselő jelzi, hogy a kamara mai ülésén interpellálni fog a Dreyfus-pör újrafelvételében. Parlamenti körökben azonban azt hiszik, hogy a kormány keresztül fogja vinni az interpelláció visszautasítását. A kormány e tekintetben a kamara április 7-iki határozatára fog támaszkodni, amely szerint a Dreyfus-ügyet nem szabad újra tárgyalni. Azt hisik, hogy az igazságügyminiszterium revízió-bizottsága, amely szerdán fog összejárni a Dreyfus-ügy pörújítására, az eljárás újrafelvételére vonatkozó nézetét e hét végén fogja kimondani. Több lap kijelenti, hogy a minisztertanács nem követeli a revíziós eljárást megkezdésére vonatkozó határozatot, hanem megelégszik az igazságügyminiszter azzal, hogy döntését közli a minisztertanáccsal. Az egész sajtóban, még a nacionalista lapok körében is az a meggyőződés, hogy a semmitűszék meg fogja semmisíteni a renesse hadbírósg ítéletét s ki fogja hirdetni Dreyfus ártatlanságát a nélkül, hogy az ügyet új hadbírósg elé utalja.

A keletázsiai helyzet. A japán kormány legutóbbi jegyzékére az orosz kormány még mindig nem felelt, úgy hogy a bizonytalanság már szinte elviselhetetlen *Tokióban*. A japán lakosság izgatottsága most sokkal nagyobb, mint a japán-kínai háborút megelőző időkben. Az egész japán sajtó még a legjózanabbakat sem véve ki, egyhangulag követeli a döntő rendszabályokat. Csak néhány obskurus szocialista lap (mert ilyen is van már Japánban) van a háború ellen. Oroszország választja a legközelebbi napokban várják. A *Daily Mail* egy távirata szerint a japán közvélemény feszültsége lehet a legnagyobb. Az egész ország döntő lépéseket követel. A katonai és haditengerészeti körök *vágyva-vágyanak a háborúra*. Taicsi-ovsiban oroszok és tunguzok összeütköztek. Négy orosz elesett, kilenc közlegény és egy tiszt súlyosan megsebesült. Itt-ott már *bover-bandák* kezdenek mutatkozni a kínai-orosz határ men-

tén. A kínaiak úgy verbuválják a tunguzokat, hogy minden tunguz rablónak, gyilkosnak és egyéb gazoknak teljes amnesztiát ígérnek, ha a kínai rendes csapatokhoz csatlakoznak.

Japán katonai késületeiről a következőket írja egy orosz folyóirat:

A kínai háború után a japánok elvesztették azt a jogot, hogy Szöulban több tartanak 300 katonával. A japánok azonban ezt a tilalmat remekül ki tudták játszani. Katonák polgári ruhában szálltak partra Koreában, egyenruháikat és tegyverüket máhájukba rejtvé. Azokon a pontokon, melyeket az orosz-japán háborúban kikötésre kiszemeltek, serényen végzik a szükséges munkálatokat. Rész-borsó stb. kivitelének ürügye alatt hatalmas raktárakat építenek, hogy a hadiszereket ott elhelyezzék. Bárkakat gyűtenek s kikötőhidakat állítanak föl. Ha azután a háború kiüt, ezek a japán kereskedők és alkalmazottak azonnal katonai ruhába bujnak. Ha az ember a japánok működését Koreában figyelemmel kíséri, biztosan rájön, hogy a japánok mely pontokon akarnak kikötni. A japán kormány minden Koreában lakó japán kereskedőt arra kötelez, hogy bizonyos számú bárkát tartson, hogy ezt háború esetén a katonaság nyomban használhassa. Minden kereskedőnek a raktárában helyet kell adni tegyverek és egyéb hadiszerek számára, azokivül Csemulpóban s egyéb helyeken nagy raktárak s áruházak vannak, melyek valószínűleg nemcsak kereskedelmi cikkeket, hanem nagymennyiségű hadszert is rejtenek magukban. Európaiknak szigorúan meg van tiltva ez áruházakhoz még csak közeledni is. A japánok hadikémszolgálatát remekül van szervezve s minden japán férfinak és asszonynak kötelessége minderről jelentést tenni a japán kormányának.

Tiencsin, november 30.

Hir szerint az angol katonai hatóságok azon fáradoznak, hogy *Beusanból* és *Tibetből* tom-cokat szerezzenek az angol-tibeti expedíció számára. Itt híre jár, hogy Anglia és Kína közt megegyezés áll fenn, hogy Tibetet alkalomadtán Oroszországgal szemben megvédelmezik.

London, november 30.

Mint a *Reuter-ügynökség* értesül, a *Tibetbe* menő angol misszió elindulásának időpontja még nincs ugyan megállapítva, de annyi bizonyos, hogy az expedíció először *Gianksebe*, *Tibetnek* a *Lhassába* vezető uton fekvő második legnagyobb városába megy. Azután kísérletet tesznek, hogy a tibetiekkel újabb megindítsák a tárgyalásokat. Ez idő szerint nincs *Giankse* város megszállásáról vagy *Lhassába* magába való előnyomulásáról szó.

A balkáni helyzet. *Ferdinánd* bolgár fejedelem egy interjú alkalmával egyik berlini lap tudósítójától kiadta mindazt a mérget, mit a bolgár viszonyoknak a külföldi sajtóban való ferde megítélése okozott neki.

— Európában nem igen tudják, mondá, mily demokrata karaktere van a mi alkotmányunknak és mily demokrata módon gondolkozik szívében minden bolgár. Nem vagyok abszolút uralkodó, alig vagyok több, mint egy köztársaság elnöke s tevékenységemben főképpen a kultura előmozdítására szoritkozom. Népelemek nevelője és tanítója akarok lenni s erről a külföldön fogalmak sincs az embereknek. Sok életem faragnak rólam, de egy csepet sem haragszom miattuk, sőt mulatok rajuk, csak az fáj, hogy azt hiszik, hogy efféle megjegyzésekkel ítéletet mondtak arról, amit Bulgáriában évek óta tettem. Tessék az országot beutazni, akkor talán több fogalmuk lesz róltunk.

Masin ezredes, a királygyilkosság egyik főszereplője tegnap a belgrádi katonai akadémia nagyteremébe összehívott 500 tisztet egy érdekes előlvasásra. A fölolvás 6 óra volt, témája pedig a következő volt: „A június 11-iki forradalom nemzeti jelentősége.” Mivel szakember volt a dologban, érthető, hogy a tisztnek nagy kíváncsisággal töltötte a fölolvás-terembe. *Masin* a fölolvás végével felszólította a tiszteket, hogy értsenek egyet és szolgálják a hazát. *Rasics* ezredes, *Sándor* királynak volt udvari marsalja azt mondta, hogy egyetért a beszéd katonai részével, de a gyűlést nem tartja alkalmasnak arra, hogy a beszéd politikai részét tárgyalja. *Masin* három-napi megfontolási időt adott, hogy a június 11-iki forradalom mellett vagy ellene nyilatkozzanak, de katonai becsületszavával biztosította őket arról, hogy senkit sem fognak felelősségre vonni érzelmeiért.

A bolgár forradalmárokat szervezetét teljesen átalakítják. Az eddigi bizottságok helyébe 27 testvérítés lép, melyek egy-egy képviselőt küldenek ki a központi bizottságba. Az új forradalmi szervezet egy millió frankkal rendelkezik, de folytatja a pénzügyi-állást és fegyverek beszerzésével foglalkozik, hogy a felkelőket tavaszra újból felfegyverezhesse.

Frankfurt, november 30.

Konstantinápolyból táviratozzák a *Frankfurter Zeitung*nak, hogy a macedóniai fölülegül melé helyzetesül a következők vannak kiszemelve: Ausztria-Magyarország részéről *Kvassay* volt főkonzul Konstantinápolyban, a jelenlegi bécsi föltörvényeszeki elnök, *Pogacsér*, a konstantinápolyi nagykövetség volt első dragománja, aki jelenleg osztályfőnök az osztrák belügyminiszteriumban, orosz részről pedig *Krupenski* követségi tanácsos, vagy *Giens* szalonikii főkonzul, esetleg *Hartwig*, az ázsiai kormányhivatal osztályfőnöke.

HIREK

Budapest, november 30.

— BUDAPESTI NAPLO. November 30-ikán

uj előzetes nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetes ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **A kassai püspök üdvözlése.** Tegnap volt évfordulója *Bubics* Zsigmond kassai püspök püspökké avatásának, aki már idestova két évzede tagja a magyar püspöki karnak. Az ősz egyházfőjedelem magas állásában a vallásosság gondozása mellett mindig a nemzeti ügyet szolgálta. Az ő buzgó tevékenységének eredménye, hogy hatszáz magyar községben, ahol azelőtt a templomokban idegen nyelven dícsérték az urat, immár magyar nyelven hirdetik az ígét. *Bubics* azontúl a szociális fejlődést is gazdagította mély tudásával, lelkének nemes hevével. Ő vetette föl a kisedzés problémáját és ennek a rendezésében is nagy az érdeme. A történettudományban is jelentős sikereket ért el és *Cornaro Frigyes jelentése Budavár visszavételéről* című munkájáért a Magyar Tudomány Akadémia méltán választotta tagjai közé. A művészettörténelemnek sok szolgálatot tett gyűjtesével, különösen a magyar Nemzeti Múzeumot, az Iparművészeti Múzeumot és a kassai régiséggyűjteményt gyarapította értékes ereklyékkel. Az agg főpapat sokoldalú és őnzelen működéséért köziszeletet övezi és püspökké avatásának évfordulója alkalmából sokan keresték föl őszinte, igaz üdvözlésüket.

— **Vilmos császár betegsége.** Berlinből jelentik, hogy a császári palotából kiadott jelentések kedvezőnek mondják *Vilmos* császár állapotát, de a közönség között egyre nagyobb tért hódít az a hit, hogy a császár betegsége komoly. A palotából természetesen semmi sem szivárog ki és növeli az aggodalmat az is, hogy abbanmaradtak azok a hangversenyek is, amelyekkel a császárt betegsége első napjaiban szórakoztatták. *Frigyes* király hesseni herceg ma érkezett Berlinbe feleségével aki nővére *Vilmos* császárnak.

— **Gróf Szapáry Gyula balesete.** Gróf *Szapáry* Gyula tárnokmestert súlyos természeti baleset érte Szolnok mellett lévő birtokán, Monok-Taksonyon. Könnyű mezei brieskája az uton letorult. Gróf *Szapáry* kiordult a kocsiából és esés közben két bordáján zúzódásokat szenvedett. Most betegesen fekszik monok-taksonyi kastélyában. Állapota nem súlyos, láza sincs. A gróf pár nap muiva felgyógyulhat és így a delegációk megnyitására már elnökölhet.

— **Mária Terézia emlékezője.** Mária Terézia királyné, a tudományegyetem megalapítója halálának évfordulóján, ma délelőtti nagy rekvizmet tartottak az egyetemi templomban. A templomban jelen voltak: dr. *Heinrich* Gusztáv miniszteri tanácsos, egyetemi rektor, dr. *Breznay* Béla dr. *Balogh* Jenő, dr. *Balajai* Aladár és dr. *Thanhoffer* Lajos kari dékánok, valameyanien fekete diszruhában. Számos egyetemi tanár, a papnevelő-intézet növendékei és az egyetemi ifjúság töltötte meg a földszített templom hajóját. A misét dr. *Steinberger* Ferenc mondotta fényes papi segédlettel. Az egyetemen ma szüneteltek az előadások.

— **Rákóczi-ünnepek.** Sikertült szép ünnepeket rendezett tegnap a budapesti pénzüzeti hivatalosok önmivéledés egyesülete, Rákóczi emlékezőjére. *Fertő* Péter tárogató-riadója után *Szigeti* Ferenc egyesületi elnök méltatta az ünnepe jelentőségét. *Szecsény* György szavalta el nagy hatással alkalmi versét. *Papp* Imre a Hazai Takarékpénztár tisztviselője felolvastatott tartott Rákóczi Ferencről. Szavaltak meg *Zsuzák* János, *Kocsis* János, *Verebets* László, majd *Légrádi* Mátyás énekelte kuruc dalokat. *Juszó* Gyula egyetemi haligát tárogatózott. *Harsányi* Irénke, *Petőfi* Rákóczi című költeményét adta elő.

— **Ünnepelt főispán.** Zomborból jelentik: Zombor város törvényhatósági bizottsága *Latinovits* Pál főispán elnöklete alatt tartott rendes évnegyedes közgyűlésén a főispánt a porosz vörös sas-renddel tisztelettel alkalmával zajos ovációkban részesítette. A közgyűlés nagy lelkesedéssel, óriási többséggel

gel 3 szavazat ellenében elhatározta, hogy gróf Tisza István miniszterelnököt és az elnökléte alatt alakult kormányt hazafias és teljes bizalommal felülírta üdvözlő és elhatározta, hogy a volt miniszterekhez bucsufeliratot intéz.

— Angol kézre került francia ágyuk. Edvard király nemrégiben Párisban járt s a látogatást természetesen visszaanda Loubet ur, a francia köztársaság elnöke. Mind a két vizit alkalmával szörnyen barátságos tiszteletmondások s ezenközben, amint ezt most világgá kürtöli a Temps — Anglia kezébe került két francia gyorstüzelő ágyú modellje. A részletektől eltekintve maga a tény érdekes kommentár a barátságos közlekedés őszinteségéhez. A Temps szerint különben nem olyan modellekről van szó, amelyek most érvényesek, s hozzátéve, hogy a kormány előadásra szerint így áll az ágyúk dolga: Az angol kormány már régen azon fáradozott, de eredmény nélkül, hogy az új francia ágyú rajzait megszerezze. Egy napon egy kereskedő, aki ismerte az angol kormányt e törekvésért, két tökéletesen felszerelt ágyút küldött a woolwichi arzenálba, a nélkül, hogy valami magyarázatot adott volna. A Temps ebből azt következteti, hogy két, a gyáros által készített ágyúról van szó. Bármit is áll a dolog, kettő bizonyos. Az egyik az, hogy a francia újság híre nagy igaztatlanságot kélt, és a másik, ami ebből következtethető, az, hogy a francia-angol ügyszereztet közlekedést nem lehet túlságosan komolyan venni. Ha ez az előadás kissé zavaros, annak nem mi vagyunk az okai, hanem a Temps.

— Deák Ferenc levelet és gróf Leiningen iratát. A Magyar Nemzeti Múzeum levéltára legújában két kiváló szerzeményt gyarapodott. Megszerelte Deák Ferencnek két igen értékes levelet, melyeket az 1834-iki pozsonyi országgyűlésen levő Deák Ferenc sőtörzshöz, *Oesterhuber* Ferenchez írt. A levelek becses adatokat tartalmaznak az országgyűlési tárgyalásokra s a korszak vezető férfaira vonatkozólag. Még becsesebb egy másik szerzemény, melyet *Bethlen* Anna grófnő ajándékából nyert. *Bethlen* grófnő mint gróf *Leiningen-Westerburg* Károly honvédtábornok örökös a birtokában lévő *Leiningen*-naplót, több fontos tartalmú levelet és egyéb irományokat ajándékozott a Múzeumnak. A becses ereklyék legértékesebb darabja a napló, amelyet dr. *Marczali* Henrik egyetemi tanár már nyomtatásban is közölt. A közzé nem tett részletekre nézve a grófnő azon kikötéssel élt, hogy azokat az átadás napjától számított 15 év leforgása után lehet csak a nyilvánossággal közölni.

— Pintér Ákos. Orszárgyűlési szomorú hír jelent egy fiatal magyar írónak, *Pintér* Ákosnak a halálát. Huszonkilencéves korában, *Moszkvában* tört le, ahol néhány hónappal ezelőtt akasztotta meg tevékenységében a betegség. Mástól éve járta az orosz földet és Finnországot, miután néhány évig itthon folytatott szurnalisztikai és irodalmi munkásságot. Az *Aranykor* és *Fehér legenda* című regényeivel erősebb bizonyosságot is adta az írásra való hivatottságának. Azután, hogy vágya kivitte az északi birodalomba, amelynek költészete különösen mély hatással volt lelkiletére, gyakran küldte haza társait tapasztalatairól s meleg érzéssel megírt cikkeket az elnyomott finn népről. Rokonszenves, komoly egyéniség csakhamar megnyitotta neki az utat az orosz íróvilágba s közelebbi vonatkozásba jutott többek között *Gorkij* Maximál, akivel való érdekes találkozásáról is érdekesen számolt be. Az orosz irodalomnak e világhíre kapott zsenije közös feladatra is szövetezett vele. A magyar dramáirodalom remeke, *Madách*: *Ember tragédiája*, már régebben illeltette *Gorkij* érdeklődését s nagy szeretettel látott neki, hogy ezt a halhatatlan alkotást *Pintér* Ákos közreműködésével oroszra fordítsa. Ez is abbamaradt, hogy a fiatal magyar munkatárs a moszkvai kinikára került. Vérmérgéssel kezdődött betegsége, amelyhez vese- és szívbaj járult. A klinikáról aztán magánházaba került, s jó emberei, köztük *Zichy* Mihály, Orszárgyűlésen élő nagy festőnk is, aki igen megkedvelte, mindent elkövettek, hogy szenvedéseit enyhítsék. Hiába volt minden buzgólkodás. Utolsó óráiban még szemérvényét is elvesztette s orvosai mesterséges táplálással tartották benne az életet. Szombaton ért véget gyötördése s az orosz föld ad most már neki nyugalmat.

— Nagy jótékony adomány. *Arad*ról írják nekünk, hogy *Neumann* Dániel és neje *Fürest* Mária az aradi izraelita negylet céljaira egy 60.000 koronát érő épületet adományoztak, melynek ma volt a felavatása. A felavatási ünnepélyen nagy és előkelő közönség volt jelen, többek között *Urbán* Iván főispán és *Institoris* polgármester.

— A komáromi főgimnázium. *Komárom*ból táviratozzák: A komáromi főgimnázium ügye most közlekedik a megoldás stádiuma felé. *Sárközy* főispán elnökléte alatt érkeztél volt, amelyen a város, a vármegye és a benécs-rend megbízottai vettek részt. Az érkeztelen megállapodás lőrint a főgimnázium létesítésének módjait lelt. E szerint a város adná a telket, a vármegye és a város emelnie az épületet s

a benécs-rend adná a tanárokat. A főgimnázium fenntartása 20.000 koronába kerülne, amely a gimnáziumnál lévő 1.000.000 korona ösztöndíjalapítvány kamataiból részben fedezhető. Nagy örömmel veszi a polgárság a polgármester nyilatkozatát, aki az ötdik osztályt már a jövő tanévben létesíteni akarja.

— Erényi Ullmann Lajos halála. Hosszas szenvedés után tegnap éjszaka meghalt *Bécsben* erényi *Ullmann* Lajos udvari tanácsos, a Dunagőzhajózási Társaság vezérigazgatója és igazgatási elnöke. Ötvenhét esztendő volt s java munkássága köréből szólította el a végzet. Magyar származásának, büszkén vallott magyarságának dícsőségeit szerzett Ausztriában. A zászárvaros vezetőinek, meg a reichsrathbeli ellenségeinknek nem tetszett, hogy az előkelő közlekedési vállalat élén magyar ember áll és gyakran kiméletlen támaszokban részesítették azt a forgalmi politikát, amelyet kiváló szaktudásával inaugurált. A támadások természetesen alapatlanok voltak s maga a kormány szívesen mindannyiszor *Ullmann* Lajos védelmére. Előkelő állásába a kereskedői pálya teréről jutott az elhunyt vezérigazgató. Néhai *Ullmann* Károly budapesti kereskedőnek volt a fia s mint a pécsi köszvénybányák képviselője lépett a Dunagőzhajózási Társaság szolgálatába. Néhány év múlva már a magyar rész vezérigazgatója s a magyarországi üzletek vezetője lett. Ez állásában széles körű ismereteiről, becses szaktudásáról és fáradhatatlan munkásságáról tett tanúságot úgy, hogy tízezer évvel ezelőtt, mikor a nagy közlekedési vállalat reorganizációjára elmaradhatatlan szükség volt, a bécsi igazgatóság vezetőjévé hívták meg. A várakozásnak, amit működéséhez fűztek, teljes mértékben megfelelt. A gőzhajózási társaságot megszabadította a finansziális zavaroktól és hatalmasát lendített a társaság üzleti mérlegén. Igaz érdemeit méltányolták mindenütt, csak épp a bécsi antiszemita nem tudták megbocsátani nemzetiségét és vallását. Hosszabb idő óta betegeskedett s tegnap éjszaka egy óraker nagy szenvedésektől váltotta meg a halál. Özvegyén kívül öt gyermeke gyászolja, velük együtt az a sok ember, aki közvetlen közelségből látta erényeit és képességeit. Az elhunyt legidősebb fia, dr. *Ullmann* Jenő lovag, a közös pénzügyminisztérium titkárja; legidősebb leánya báró *Drechsel* Artur neje. A megboldogut utolsó kívánsága szerint a család budapesti sírboltjában helyezik örök nyugalomra.

— Ötvenéves évforduló. Holnap, december 1-én lesz 50 éve, hogy néhai *Török* József, az ismert király-utcai gyógyszerterát, mint annak tulajdonosa, kezelésbe átvette. Ezt az évfordulót özvegye jótékony adományokkal ünnepli meg és a következő levelet intézte *Falk* Miksához:

Méltóságos dr. *Falk* Miksa urnak, mint a Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézte elnökének Budapestben.

Holnap, december 1-én lesz ötven éve, hogy boldogult férjem, *Török* József a még ma is ugyanev név alatt fennálló király-utcai gyógyszerterát vezetését, mint annak tulajdonosa átvette. Boldogult férjem, aki élete munkásságát egyaránt osztotta meg e gyógyszerterára fejlesztésében és a köznek szolgálatában, még életében látta a szorgalma szép gyümölcsét: azt a sikert, amely buzgószágot kísérte és a szerény kezdetből gyógyszerterát nagygyá fejlesztette és nemcsak e hazában, hanem az ország határain túl is ismertette. A sors kifürkészhetetlen akaratá azonban, fájdalom, nem engedte meg hogy boldogult férjem a holnap felészados fordulóit még elérje. Tudom azonban, hogyha e jelenős nap életben találja, azt nem külsőségekkel, hanem jótékony cselekedetekkel igyekezett volna megünnepelni. Elhatároztam tehát, hogy e napon özvegyek, árvaék és beteg gyermekek sorsának könnyítését célzó következő egyesületeknek és intézményeknek és pedig: a budapesti gyógyszerészekéde nyugdíjintézetének, a budapesti gyógyszerészekéde betegsegélyző-egyletének, az országos gyógyszerészek-egylet szégyalapjának, a Stefánia szegény gyermekórház-egyletnek és a méltóságos vezetés alatt álló magyarországi hirlapírók nyugdíjintézetének egyenkint 1000—1000 koronát az alapszabályszerű kereten belül, a vezetőség belátása szerint az intézetek jótekonnyodjaira való felhasználás végett bocsátok rendelkezésére. Azt hiszem, ezzel ünnepelem meg a legszebben férjem és az általa létesített gyógyszerterát ünnepe. Az 1000 koronát egyidejűleg megküldöm, engedje meg kiváló tiszteletem kifejezését. Budapest, 1903. november 30.

— Újabb rémhírek Belgrádból. Berlinen át jelentik *Belgrádból*, hogy ott ellenőrizhetetlen híresztelések vannak iorgalomban készülődő nagy és komoly eseményekről. Állítólag a királygyilkosok titokban valami eltökélt lépést akarnak tenni, mert el vannak keseredve a miatt, hogy a király külföldi betelölés következtében túllik teljesen elfordult. Beszélik, hogy a királygyilkosok titkos gyűléseket tartottak s azokon megállapították, hogy mi módon fognak véget vetni ennek az állapotnak.

— Öngyilkos jegyző. *Székesfehérvárról* táviratozzák: *Barcsay* Boldizsár 10 éves balaton-füredi jegyző tegnap egy székesfehérvári vendéglóban agyvérzést szenvedett. A balaton-füredi csendőrség táviratból kiderült, hogy *Barcsay* 10 874 koronát síkkasztott.

— Elsikkasztott bírói letétek. Kinos szenczióktól keltő bűnügy került napfényre ma *Temesváron*. A bűnügy főszereplői *Csiszár* Béla és *Apáthy* József törvényszéki bírák és *Dobrov* Ede ügyvéd. *Csiszár* és *Apáthy* bírák öszejátszva *Dobrov* Ede ügyvéddel, több mint ötvenezer koronát vettek fel illetéktelenül a bírói letétek pénztárából, *Dobrov* ügyvéd a két bíró tudomásával olyan bírói letéteket utaltatott ki magának, amelyeknek a tulajdonosi elhaltak vagy nem jelentkeztek. E végből okmányokat készített és megbízásokat hamisított, amelyekkel a bírói letétek tulajdonosainak képviselőjéket jelentektet. Már ötvenezer koronát meghaladó összeget vettek így föl, mikor végre a bírói letétek kiutalása során feltűnt a sok egy névre szóló utalvány. A vizsgálatot, mint tudósítónk táviratozza, rögtön megindították és *Dobrov* Ede ügyvédtől felszólították, hogy fizesse vissza a jótalanul felvett pénzt. Az ügyvéd vissza is fizetett ötvenezer koronát, de ez már nem akadályozhatta a bűnvádi eljárás megindítását *Csiszár* Béla és *Apáthy* József törvényszéki bírák és *Dobrov* Ede ügyvéd ellen.

— Bocskay-szobor. *Hajdu-Böszörmény* város képviselőlete vasárnap tartott gyűlésében elhatározta, hogy *Bocskay* Istvánnak, a bécsi békekötés 300 éves fordulóján, 1906. július 23-án szobrot állít. E célra a képviselőlet 20.000 koronát szavazott meg. Rásó, hajdu-megyei alispán előterjesztést tett, hogy ne a város állítson szobrot, hanem adja oda a 20.000 koronát a megye által ugyancsak *Hajdu-Böszörményben* 1903-ra tervezett *Bocskay-szobor* költségeire és a megye a többi községekkel felelő egy nagyszabású, a hajduság és *Bocskay* közt volt viszonyt kifejező szobor költségeit, ami 55—80.000 korona költségből állana. *Hajdu-Böszörmény* város képviselőlete erre kimondta, hogy felajánlja a megyei *Bocskay-szobor* költségeire a 20.000 koronát úgy, ha legkésőbb a jövő évi május havi megyegyűlésen határozatba a jövő év május a megye *Böszörményben* 1906. július 23-án felállítatja a nagyobbszabú szobrot, e célra pótdátot vet ki és nem pedig gyűjtés után fedzi a hiányzó összeget, *Böszörmény* azonban a 20.000 koronán felül sem pótdátot, sem gyűjtés után többet nem ad. *Böszörményben* a megye által állítandó szoborban nem igen bíznak, mert már ez év május hónapjában elhatározta a megye a szoborállítását, de a szeptember 21-iki ülésén a 20.000 korona pótdátot, mi a szobor céljaira szolgált volna, törölte. A *Böszörményiek* most már a maguk erejéből állítanak, bár csak egy kisebbszobor szobrot, A megye december 16-iki gyűlésén fog a szobor ügyével foglalkozni.

— A gyors-íróverseny nyertesei. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület ötvenedik (50.) írásversenyét vasárnap délután 2 óraker tartotta a képviselőházban, rendkívüli érdeklődés közt, az ország minden vidékéről egybegyűlt számos gyorsíró részvételével. Összesen 248 pályamunkát adtak be, amelyek bírálata csaknem éjfélig tartott. Az eredmény, amennyire szép, annyira zavarba ejtette a csak szerény alapítványokkal rendelkező egyesület vezetőit, mert több aranyat és könyvjutalmat kellene kiosztani, mint amennyi az a alapítványok kamataiból s egyes érdeklődők adományaiból jutna.

Az első fokon (220 szótag perccenkint; 4 arany) a díjat *Rajz* Elek (*Arad*) és *Szébelly* Mihály megyei-temi hallgató között osztották meg; az utóbbinak ítélték oda a legszebb és legszabatosabb pályanyertes stenogram egy aranyból álló külön díjat is. A második fokon (180 szótag; 2 arany) a díjat szintén megosztották *Schnabel* István (*Sopron*) és *Linszky* Emil joghallgató hibátlan munkálatai közt. A harmadik fokon (150 szótag; 1 arany) nem kevesebb, mint huszontól teljesen hibátlan munka adott be: *Barczén* Gábor, *Öszmarin* Octávián (*Temesvár*), *Dombos* Jenő, *Engel* Kálmán, *Ernszt* Jenő, *Fischer* József (*Ungvár*), *Freiter* Gyula, *Göttein* Sándor, *Guttmann* Mór, *Sejovits* Adólf, *Krausz* Károly (*Temesvár*), *Jais* Jenő, *Meadvig* Szilárd, *Poltzer* Sándor, *Rehberger* Miksa, *Róth* Nándor (*Ungvár*), *Róth* Sándor, *Sik* Antal, *Strasser* Jakab, *Strasser* Sándor (*Pápa*), *Stripszky* Aladár, *Stróbl* Márton, *Téglás* Géza, *Vidor* Jenő, *Weisz* Mór.

Videki díjak (1 arany könyvjutalom) a második fokon: *Gáti* Adárf (*Ungvár*), *Moskovits* Miksa (*Ungvár*), *Miklóssy* Kornél (*Arad*), a harmadik fokon: könyvjutalom, illetve elismerő oklevél *Bekonyi* Kálmán (*Arad*), *Balog* Géza (*Pápa*), *Barth* Béla (*Temesvár*), *Bródy* Béla (*Arad*), *Tóth* Pál (*Szarvas*), *Herzecz* Kálmán (*Temesvár*), *Nusztek* Lajó (Kolozsvár), *Rácz* Gyula (*Arad*), *Reich* Alfréd (*Ungvár*), *Rosenfeld* Mór (*Ungvár*), *Salczberger* Jenő (*Temesvár*), *Székelly* József (*Arad*), *Szántó* József (*Debreczen*), *Tiszt* Lajos (*Arad*), *Weiszberger* Lipót (*Ungvár*), *Hölgdy* J; második fokon (1 arany) *Hoffmann* Lujza, könyvjutalom: *Engemann* Lujza, dícséret: *Rosenberg* Edith, *Krausz* Jolán, a harmadik fokon (1—1) arany: *Zerkovits* Frida *Ungár* Klára (Teleki), dícséret: *Krausz* Ella, *Kelemen* Teréz, *Illés* Irén, *Róth* Karolin.

— Nagy vihar Fiumében. *Fiuméből* táviratozzák nekünk: Tegnapelőtt és tegnap orkanszerű szirokók tombolt, amelynek nyoma még ma is látható. *Fiumében* oly erős volt a vihar, hogy az evező-egyesület házát a benne levő csónakokkal együtt elvitte. Az egyesület kára huszontözezer korona. A vihar elsodorja a molót, a világitó toronytval összekötő hidat.

A toronyőr csak úgy tudott megmenekülni, hogy a tengerbe ugrott, ahonnan kőféllel húzták ki. A világitó torony egy méterrel süllyedt. Igen nagy kárt szenvedtek a Fiumében vesztelő vitorlás hajók is.

— **Halálózás.** A *Budapesti Napló* nyomdászamélyzetének munkássorából megint kidőlt egy derék, jóvársó fiatalember: *Gergely Miksa* betűszedő. Hűségese társ, jólelkű barátja volt annak a kis csapatnak, amely e lap szellemi munkáival vállaltva dolgozik nap-nap után kora hajjalig a közönségért. Sokat és sokáig szenvedett, míg nem ma harmadéves korában iuthagya édesanyját, akinek gyámoltója volt özvegységében, és barátait, akik szintén sokáig fogják megőrizni szívükben a szétépett barátság emlékét. Fájdalunkban osztozunk mi is, mindannyian.

Elhunytáról családja és társai a következő gyászjelentést adták ki:

Özvegy *Grósz Ignóné* és fia, *Rezső*, valamint a számos rokonság, a *Budapesti Napló* és a *Pátria*-nyomda személyzete szomorodott szívvel jelentik a felejtethetetlen fiú, testvér, rokon és jó szaktárs, *Gergely Miksa*, a Magyarországi Könyvnyomdászok és Betűöntők Segélyező-Egyesülete tagjának, e hó 29-én, hosszas szenvedés után, 80 éves korában történt gyászos elhunytát. A felejtethetetlen halott hült televel december 1-én délután 3 órakor fognak az izraelita vallás szerzetesai szerint a rákoskeresztúri izraelita temető lottasházából az anyádnak átadni. Budapest, 1903. november 30. Nyugodjék békéivel!

— **Fővárosi élet.** A fővárosi statisztikai hivatal szeptemberi füzetében igen érdekes és a főváros életét jellemző számadatokra bukkanunk. Abban a szeptemberi füzetben első helyen természetesen az iskolaügy van, mely a tanév kezdőhónapjában mindenképpel aktuális. Elemi iskola az 1902—1903. tanévben 217 volt Budapesten, ezek közül 161 községi, 6 állami, 33 felekezeti, 10 magánképzés és 7 egyesületi. Az elemi iskolák tanulóiinak száma 90.345, a tanítók száma 1549. A tanulók közül 83.777 magyar anyanyelvű, 5288 német, 738 tót, 188 szerb, 89 román 66 horvát anyanyelvű. Gimnázium a múlt tanévben 13 volt a fővárosban. 8 állami, 3 felekezeti, 1 magán és 1 egyesületi. A gimnáziumi tanulók száma 7288 volt, amely szám az 1880—81. tanévhez képest 163%-os emelkedést jelent. Ezekben a gimnáziumokban 523 szerzett érettségi bizonyítványt, ezek közül legtöbbször jogi pályára léptek, amit már megszoktunk. 189 lett jogbálszó, 48 orvostan hallgató, 16 hittudományra, 72 bölcsészetre, 25 mérnökségre adta magát. A többi; bányászati; gazdasági iskolába, vagy ipari, kereskedői, hivatalnokai pályára lépett. Reáliskola a fővárosban 5 van, 3 állami és 2 községi. Az iskoláknak a múlt évben 3002 tanulója volt, ezek közül érettségi bizonyítványt kapott 195. Jellemző, hogy még e szigorúan exact irányú és tulnyomóan reáliskolák foglalkozó iskolák végzett növendékei közül is a legtöbbször a jogi pályát választották, miután a latin nyelvből érettségi tettek. — Ami a havi jelentés egyéb statisztikai adatait illeti a fokozott óvintézkedések biztató hatására vall, hogy míg augusztusban 122 volt a járványos betegségek elhaltak száma, szeptemberben ez a szám 88-ra olvadt le. Gyermek 1682 született szeptemberben, ezek közül meghalt 1059, ami bizony szomorú jele a nagymértékű gyermekhalandóságnak. Házasságot szeptemberben 424-et kötöttek. A szegényügyet a füzetben jellemzően nagy számok képviselik. 5567 szegény állott a kerületi előjáróságok nyilvántárlása alatt. Kiosztottak közöttük 28.494 koronát. Miközben a szegények krajeáros adományokért tolongtak a hatóságokhoz, a bankok között zavartalanul áramlottak a milliók. 203 millió korona folyt be a fővárosi bankokba, az igaz, hogy az azokból kiszármazott összeg nagyobb: 209.4 millió. A kerületi orvosok 489 lekvő és 1783 járó beteget kezeltek, akik tudvalegőleg mind szegény emberek, mert csak ezek szorulnak a hivatalos orvosok kezelésére. Ig্যentemelés 41 volt a kerületi előjáróságok közvetítésével dajkaságba, vagy szoptatásra kiadott gyermekek száma szeptemberben 1471 volt. Ez a szám egy nagyjelentőségű társadalmi tünet kifejezője. Építési engedélyt 178-at adtak ki, ezek közül azonban csak 28 vonatkozott lakóház építésére. A helyi közlekedési eszközöket 8.760.938 ember használta, vasutak és hajók forgalma 7.185.890 méteremléket tett ki szeptemberben.

— **Vakok Lapja.** *Vakok Lapja* című *Vitár* Rezső szerkesztésében érdekes szaklap első példánya jelent meg ma. A kiképzett vakok első magyar újsága ez, amely ötven oldalnyi terjedelemben minden hó első napján jelenik meg. A lap a Braille-féle írásrendszer szerint nyomtatott, amelynek az abc-ét hat pont különböző elhelyezéséből alkotják. Az újság részletesen foglalkozik a vakokat érdeklő intézményekkel, közli a múlt hó fontosabb eseményeit, ezenkívül szépirodalmi dolgozatokat is. A lapot a Vakokat Gyámoltó Országos Egyesület Andrassy-köre adja ki; előfizetési díja egy évre 8 korona.

— **Meghalt a felesége után.** *Varga Sándor* 34 éves hajdubüszörményi földműves, akinek a felesége az év nyarán halt meg, felesége utáni bánatában föl-

akasztotta magát. *Vargának* négy kis, apró gyermeke maradt, a legkisebb még csecsemő.

— **Halász Ignó emlékezete.** *Halász Ignó*, a felejtethetetlen nyelvtudós emlékének szentelte mai üzszes ülést a magyar tudományos Akadémia. Az emlékbeszédet a korán elhunyt tudós ifjúkori kebelbarátja és utódja a kolozsvári egyetem tanszékén, *Szilasi Mór* mondta, szeretettel méltatta *Halász Ignó* tudományos és tanári tevékenységét, aki mint a meseirodalom *Móka bácsija* is előkelő helyet biztosított magának irodalmunkban.

Halász Ignó 1855ben született Tésén. Atyja szegény kiskereskedő volt. Később a család Cseténybe költözött, amely falu arról volt nevezetes, hogy *Vámbéry Armin* fiatal korában ott nevelő volt. De már akkor is foglalkozott a nyelvek tanulmányozásával, aminek híre járt az egész vidéken. Ez a körülmény késéggivű nagy hatással volt *Halászra*, aki már kislói gimnázista korában belefogott a francia nyelv tanulásába. Nem volt hozzá tanítója sem, csak egy ütött-kopott elavult grammatikája, meg egy rossz szótárja. Gimnáziumi tanulmányait bízethetetlen nélkül üzsések között végezte, s az egyetemen se jutott sokkal rózsásabb viszonyok közé, de buzgalomát, lelkesedését a tanulás iránt semmi sem bírta megtörni. Bámulatos nyelvtelisége volt, úgy hogy rövid időn megtanulta az összes európai nyelveket s valamennyit beszélte is. Amikor 1873-ban felkerült a budapesti egyetemre, jövenők céjai már meg voltak határozva. Tudta, hogy a magyar nyelv művelője akar lenni, s habozás nélkül hozzáfogott a tanuláshoz. Megtanulta a rokon nyelveket, úgy hogy már egyetemi hallgató korában lefordította Kivi híres finn költőnek *Lea* című drámáját, amely meg is jelent a Kisfaludy-Társaság évlapjaiban. Ugyanebben az évben egyetemi pályadíjat nyert egy lapp grammatikával s már 1874-ben a *Magyar Nyelvőr* dolgozótagja s szerkesztője. Közbe letette a tanári és doktori vizsgálatokat, s Székesfehérvárra ment tanárnak. Itt is folytatta irodalmi működését, de fővágya mindig az volt, hogy a helyszínen tanulmányozhassa a lapp nyelvet. Végre 1884-ben sikerült is neki a lappok közé mennie, s csodálatos az eredmény, amelyet el tudott érni. A magyar összehasonlító nyelvtudomány terén uttörő kutatásába mennek azok a több kötetnyi lapp szövegek, nyelvtanok és szótárak, melyeket ottani gyűjtési eredményeképpen kiadott. Az Akadémia előbb a Marozibányi nagydíjjal tüntette ki, utóbb pedig tagjává választotta. Midőn pedig 1894-ben a kolozsvári egyetemen megüresedett a magyar nyelvészeti tanszéke, a bölcsészeti kar egyhangú ajánlatára *Halászt* nevezték ki tanárnak. Itt folytatta áldásos tudományos és tanító működését, míg egy alattomos betegségé váratlanul, alig 45 éves korában sirba döntötte. Nagy, tudományos munkássága mellett szerető szíve szuggallatát követte, még volt anyai ideje, hogy a gyermekek, a kisdoktor neveléséről s mulatásáról is gondoskodjék. Még tanuló korában gyűjtötte a népmeséket s később is folyton tanulmányozta az egész világ népköltészetét. Ennek köszönhetjük a *Móka bácsi* híres meséit, amelyek örök gyönyövei lesznek irodalmunknak. *Halász Ignó* nevet csak épp úgy megőröztük, vagy tán még jobban és tartósabban, mint tudományos művei.

Az emelkedett szellemű, poétikus szépségeken bővelkedő megemlékezést mindvégig feszült figyelemmel hallgatta az akadémikusokkal együtt a diszes hallgatóság is.

— **A végrehajtó Luegernél.** Pénteken bekopogtatott a végrehajtó *Luegerhez*, *Bécs* hírhedt polgármesteréhez, hogy 66 korona 37 fillér erejéig lefoglalja az ingóságait. A dolog úgy történt, hogy a városi gázművek egy munkását munkásokban baleset érte, úgy, hogy munkásképtelenné lett. Bécs város, mely maga gondoskodik munkásainak védelméről ellen való biztosításáról, a megsérült gázműveknél kisebb összeget kínál, mint amennyi azt joggal megilleti. Ebből pör lett, mely egyezséggel végződött. Azonban a város nem tartotta be az egyezséget, mire a munkás ügyvédje fölirt a városhoz, hogy végrehajtást tüz ki, ha kliense nem kapja meg illetményét. A város nem felelt erre, az ügyvéd tehát pénteken a polgármesteri hivatalban bejelentette *Luegernek*, hogy foglalni fog. *Lueger* előbb nem akarta fogadni az ügyvédt, de aztán meggondolta magát, bebocsátotta és nem a legbarátságosabb szavak kíséretében kifizette a sok viszontagságon keresztülment követelést.

— **Az Iparosarnok látogatása.** A kereskedelmi múzeum állandó kiállítása a városi Iparosarnokban december 1-étől jövő évi január hó 7-ig hétköznapokon reggel 9 óráig minden déli 2 óráig, hanem csak 1 óráig lesz nyitva.

— **A megszőkötött hercegnő.** Az angol lapok sok helyet szentelnek *Schönburg-Waldenburg* Alisz hercegnő szőkési történetének. Egyre-másra közlik az „újabb részleteket”. *et. A Daily Mailnak* jelentik *Rómából*, hogy *Don Carlos* hivatalosan közölte rokonaival és barátjaival, hogy leánya szőkése után meghalt rá nézve. Azt is beszélük, hogy a hercegnőnek a múlt tavaszszal viszonya volt egy olasz tiszttel. Ezt a tisztt akarta fölkeresni s *Materni* koosinnak csak a közvetítő szerepe jutott a hercegnő és az olasz tisztt szerelmi regényében. *A Daily Express* is megerősíti ezt a hírt és azt mondja, hogy *Alisz hercegnő* egy izben már megszőkötött a férjéről egy előkelő olasz emberrel. Később azonban újra kibékült férjével.

— **Festmege közgyűlése.** Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye törvényhatósági bizottsága ma délelőtt tartotta az idei utolsó közgyűlést *Beniczky Ferenc* főispán elnöklése mellett. A bizottsági tagok csekély számban jelentek meg az ülésen.

A főügyész előterjesztette gróf *Tisza István* miniszterelnök leiratát, amelyben tudatja az ő és miniszterelnök kinevezését s bemutatja a volt miniszterium tagjainak a bucsuzólevélét. A közgyűlés elhatározta, hogy a lemondott miniszterekhez szintén bucsuzóiratot intéz, az új kormány tagjait pedig külön-külön üdvözli fölrirattal, kijelentve, hogy hazafias működésükben öket támogatni fogja. — *Debreczen* város árratot intézett a társ-törvényhatóságokhoz, kérve támogatást abban a törekvésében, amely a *II. Rákóczi Ferenc* hamvainak a hazahozatalára irányul. A közgyűlés elhatározta, hogy ebben az ügyben a *Debreczen* városához hasonló fölratot intéz a képviselőházhoz. *Szepest* és *Zalavármegyéket* árratit, a választójognak a magyar értelmiség cenzus alapján való szervezése, illetőleg az itamérésű szabályrendeletnek módosítása tárgyában, a közgyűlés tudomásul szelt vette. Ugyanez történt *Zólyom- és Szatmárvármegyéket* árratitával is, amelyek a közigazgatási tisztviselők fizetésének a rendezésére vonatkoznak. A napirendre tűzött további ügyek kisebb jelentőségűek voltak; nagyobbára az egyes községek számadásai és költségvetései. A *szabolcsi* elüljáróválasztást, a *gödöllői* körörsorválasztást s a *tarai* bíró-és pénztárosválasztást megfölebezték. A közgyűlés, a fölbebezsékek megelőzését, hogy a választásokat jóváhagyja. A *Tanítók Ház*a javára a közgyűlés 400 koronát szavazott meg. A *Marozibányi* Imre-telep alapítványi család segélyét *Joób* István lípó-proszéki lakos kapta. Elfogadta a közgyűlés *Favencs* Gusztáv főügyész oyan értelmű előterjesztését, hogy *Szent-Imre* pusztja közigazgatásilag önálló pusztának ismertessék el. Ezzel a közgyűlés véget ért.

— **Házak ideiglenes tetővel.** Az építkezési szabályrendelet értelmében Budapesten nem adnak ki olyan ház benépesítésére engedélyt, amely abban az évben került fedél alá, amely esztendőben a lakhatási kérelmet beadták. Szóval: ha az idén kerül tető alá a ház, hát csak a jövő esztendőben lakható. Ez az oka annak, hogy ilyenkor, öszlelő buzgón építenek Budapesten. A december harmincegyedikére elkészült házban tudniük, már január elsején ki lehet adni a lakásokat, ellenben ha a ház csak január elsején kerül tető alá, egy esztendőig állhat üresen. Ez nem ártana a háznak se, a lakóknak se, keletmetem volna azonban a házurakra nézve. S az idén valószínűleg bekövekezik ez a kellemetenség, mert az ács munkások sztrájkolnak. A mesterek tehát ma küldöttségbe mentek *Halmos János* polgármester urhoz, annak a kieszközlést kérvén, hogy a most felépült házakra alkalmazzassanak ideiglenes tetőt s a lakhatási engedély kiadásánál az ilyen tetőt vegyék olyanak, mintha végleges volna. Tehát adják ki az engedélyt. A polgármester megígérte, hogy tanulmányozni fogja a dolgot s bizonyára megtalálja majd a módját annak, hogy ne károsodjanak a háztulajdonosok. A lakóknak, aki az ideiglenes tető alatt azott házába majd beköltözik, mellékes a dolga.

— **Közudomás.** hogy a *Zoltán-féle* szesz és közvényes elleni kenőcsben egy oly kipróbált szer: ösmernek orvosok és betegek, melyről régóta s eüvedők is már néhányszori bedörzsölés után meggyógyulnak. Üvege 2 korona. *Zoltán B.* gyógyszerárban, Budapest, V. Szabadsgyár-ter.

— **Tűzvizsgálat a Flóra-gyárban.** A Soroksári-uti Flóra-gyárban ma délelőtt tartották meg a tűzvizsgálatot *Szerbóvsky* Szaniszló főparancsnok vezetésével a kerületi elüljáróság és rendőrség kiküldötötteinek jelenlétében. A bizottság megállapította, hogy a tűzvést a zsirpároló helyiségből kivezető csőnek egy hiányos szerkezetű szelepe okozta. A szelep felmondta a szolgálatot, mire a forró zsir vastag sugárban ömlött szerte a falakra és felhevített kazánokra s hamarosan lobot vetett. A kárt 200.000 koronában állapították meg, amely azonban megtérül, mert a gyár három millió 200 ezer koronára biztosítva volt. A bizottság elrendelte, hogy a tönkrement gyárrészlet felépítésénél megfelelő szelepeket alkalmazzon az igazgatóság s azok elkészítéséről az annak idején megtartandó gyárvizsgálat megtartatása végett jelentést tegyen.

— **Csalás telefon-nyugtákkal.** A magyar királyi posta-és távirat-igazgatóság a következő figyelmeztetést intézi előfizetőihez:

Tudomásomra jutott, hogy egyik távbeszélő-előfizetőnél, aki üzlettulajdonos, polgári ruhába öltözött egyén jelent meg és az üzlet főnöke után tudakozódott arról a céliből, hogy a távbeszélő előfizetési díjáról szóló nyugtat beállítás végett neki bemutatassa. Arra az értesítésre, hogy a főnök nincs jelen, az illető hirtelen eltávozott, magaviselével azt a gyantut keltve, hogy pénzbeszedésre nem is volt fölhatalmazva. Az illető minden valószínűség szerint hamis nyugtat alapján pénzt akart kicsalni az előfizetőtől. Nehogy ily módon az előfizetők esetleg kárt szenvedjenek, értesitem a magyar királyi távbeszélő-hálózat özszes előfizetőit, hogy a távbeszélő előfizetési díjak beszedésével megbízott posta-és távirat-alkalmazottak közül azokat, akik nem foglalkoznak egyuttal egyéb postal küldemények hazhoz kézbesítésével is (pénzes-levélföldők) s akik, mint ilyenek

általában ismeretek, hanem kizárólag az előlétesítési díjak beszedésével vannak megbízva, személyre szóló név és állás megjelölésével ellátott igazolvánnyal lát-tam el. Az igazolvány balsarkán: *M. kir. posta- és távirat-igazgatóság, Budapest* szíraz bé jegyzőlevomattal, alól a keletész alatt, az igazgatóság kerekalakú bélyegzőjének festékes lenyomatával és végül a kir. posta- és távirat-igazgatóság vezetőjének, Demény Károlynak, sajátkezű aláírásával lesz ellátva. A távbe-szedett előfizetési-díj beszedése végett megjelenő alkal-mazzott, ki azonban mindig csak postai egyenruhában öltözött egyén lehet, az igazolványt kívánatra azonnal köteles fölmutatni. Demény s. k.

— **Családi dráma.** Berühöl jelent k. hogy egy Dreibrót nevű 38 éves vendéglős tegnap ballával agyonütötte 84 éves feleségét s azután leugrott a negyedik emeletről és szörnyet halt.

— **Kevés a gyorsíró.** Általános a panasz kereskedők és nagyiparos körökben a magyar és német stenografiában kellően képzett munkaerők hiánya miatt. A Kereskedelmi és Iparkamara éppen ezért a kereskedelmi szakoktatás reformjára vonatkozó fel-terjesztésében többi között a gyorsírástani kötele-zővé tételét is sürgette. Erezhetőbb a hiány a német gyorsírókban, pedig a kereskedelmi körök levelezé-siek jelentékeny részét — legalább egyelőre — még németül kénytelenek lebonyolítani és nemzeti szem-pontból helyesebb, ha ezen a téren hazai erők találnak alkalmaztatást s a külföldi, különösen ausztriai import mellőzhetővé válik. Ezért az Országos Magyar Gyorsíró Egyesület Gabelsberg-Markovics-rendszer alámilág ké-pesített és kipróbált szakértőitől, országgyűlési gyors-íróktól vezetett tanfolyamaiban a magyar gyorsírás mel-lét a német gyorsírásban való alapos kiképzésre is kiváló súlyt helyez. Az állandóan megújuló tanfolyamokra, amelyek gépirástanítással kapcsolatosak és amelyekben igen mérsékelt tandíj fejében főleg a német nyelvű ve-hetnek — esetleg pár külföldi vétele után — bármikor beiratkozhatni. Tanórák esti 9 óráig tartanak. Kiké-pzött munkaerők díjtalanul előhelyeztetnek; állások előjegyzésben vannak. Közlebbi felvilágosítást kész-séggel nyújt az Országos Gyorsíróegyleti Szaktan-ol-yam Dávid-utca 18.

— **Öngyilkos plébános.** Zürichből táviratozzák, hogy a Konstanz mellett lévő Emshofenben Stael Rudolf plébános a templomban az oltár előtt agyon-lötte magát.

(x) *Stomatin a legjobb száj- és fogápoló szer.*

Franciák Győrött.

Kiss Béla V. b.) osztályu gimnáziumi tanulótl ma levelet kapunk, melyben értesít, hogy *Franciák Kaposvárt* címmel operettet írt, melyet az önképző-kör elnöke Klein Dezső VIII. osztályu tanuló meg is dícs-ért és éppen ezért tiltakozik a *Martos—Huska, Degaston—Sztójánovics* és *Mariay* Odön egyetemi hall-gató Franciák Győrött, illetőleg *Franciák Dunántul* című operett, ballet és dráma előadása ellen. Hogy a jövőndőkr krónikáink azj esettel tisztában legyenek, kénytelenek vagyunk az eddigi okmányokat és a még következőket sorra leközlölni.

I.

Franciák Győrött. Miután az *Aranyvirág szerzői* a *Király-Színház* s a *Király-Színház szerzői* az *Aranyvirággal* oly nagy sikert értek el, a szerzők a színházzal, a színház pedig a szerzőkkel a jövő évre máris szerződést kötött, hogy a szerzők a színháznak *Franciák Győrött* címmel darabot írják, a színház a szerzőknek pedig elő is adja.

II.

Igen tisztelt szerkesztő ur! Az újságokból olva-som, hogy *Martos* Ferenc kollégám és barátom *Huska* Jenő ural új operettet ír a jövő szezóra, *Franciák Győrött* címmel. Minthogy már egy év előtt elkészítet-tem egy nagy balletet, mely szintén Győrött, 1809-ben, a francia hadsereg győzelme idejében játszik, igen kérem, sziveskedjék ezt a koincidens konstátálni. Együttal megemlítem, hogy *Sztójánovics* Jenő barátom szives volt e szerény munkám megzenésítését el-vállalni.

Degaston Sándor.

III.

Tisztelt szerkesztő ur! Több hírlapban olvasván azt a hírt, hogy *Martos* Ferenc és *Huska* Jenő urak *Franciák Győrött* címmel operettet készítenek írni, továbbá *Degaston* Sándor ur nyilatkozatát, melyben kijelenti, hogy viszont egy balletet ír, mely szintén Győrött 1809-ben játszik, én kijelentem, hogy már másfél év előtt meg kezdtem írni egy operettet, amely — nem ugyan Győrött — de szintén a Dunántul játszik, ugyancsak 1809-ben, a franciák magyarországi hadjárata idején. Kijelentem továbbá, hogy ez operet-tet, mely most már újjalakítva, teljesen készen áll, a napokban készülök a Népszínházhoz benyújtani. *Mariay* Odön, egyetemi hallgató.

IV.

Igen tisztelt szerkesztő ur! Az összes újságok hírlói adták, hogy *Martos* Ferenc, *Huska* Jenő, *De-*

gaston Sándor, *Sztójánovics* Jenő, *Mariay* Odön urak *Franciák Győrött* címmel darabot írják. Ki- s bejelene-tem, hogy *Franciák Kaposvárt* címmel én is bevé-geztem egy darabot s be is adom a *Magyar Színház-*nak. A darabot, ami lehet dráma s operett is, nagyon megdicsérte Klein Dezső önképzőköri elnök, VIII. osz-tályu tanuló. Eppen ezért lehetek kérek én is, mert nem szabad az új tehetségeket elnyomni.

Tisztelettel

Kis Béla

V. b) oszt. tanuló.

V.

Igen tisztelt szerkesztő ur! *Franciák Zebegényben* című népszínművecskére ezennel felhívom az igen tisztelt szerkesztő ur figyelmét s ezért tiltako-zom kell a *Martos—Huska—Degaston—Sztójánovics—Mariay—Kis*-féle tervek ellen. A darabot Ngs. Feld Zsigmond urnak adom be.

Szabó Dezső,

II. a) reálosztályu tanuló.

VI.

Kedves Szerkesztő Bácsi! Most olvastam a fran-ciák győrbre című olvasmányt s a tanító ur montá, hogy ebből színházat is lehet játszani. Ezért meg kell agadásiolni a *Martos—Huska—Degaston—Sztójá-novics—Mariay—Kis—Szabó*-féle terveket. A *Forgó* bácsi-nak adom be.

Dedás Jenő,

III. elemista.

VII.

Kélem én most tanultam a t-betűt s mer a fran-ciák Győröttben két t-betűt is van, a *Martos—Huska—Degaston—Sztójánovics—Mariay—Kis—Szabó—Dedás*-féléket nem szabad játszani.

Pelenka Laci,

I. b) elemista.

FÓVÁROS

(*) **A szabadságharc-szobor pályázata.** Ma dél-után ülést tartott a Szabadságharc-szobor-bizottság, *Halmos* János polgármester elnökeite alatt, előadó gróf *Festetics* Géza tanácsjegyző volt. Az ülésen ott voltak: báró *Harkányi* Frigyes, *Rákosi* Jenő, *Busbach* Péter, *Köhner* Zsigmond, *Hauszmann* Alajos, *Hadhóty* Sándor, *Kasics* Péter, *Lád* Károly bizottsági tagok, *Rózsavölgyi* Gyula alpolgármester, *Bárczy* István ta-nácsos. Az elnököl polgármester előadta, hogy — mi-vel a közgyűlés akként határozott, hogy a Kossuth-szobor és a Szabadságharc-szobor két külön helyre állíttassék, — külön kell a két mű pályázati hirdeté-sét megállapítani. A bizottság ezután nyomban hozzá-fogott a bemutatott szöveg elbírálásához. Első sorban elfogadják *Busbach* Péternek azt a javaslatát, hogy a pályázati hirdetésben határozottan tegyék ki, hogy ez a szabormű az 1848/49-iki szabadságharcról s nem az előzőkre vonatkozik. A továbbiakra nézve a követ-kező főbb megállapodásokat tartalmazza a pályázati hirdetés:

A Szabadságharc-szobor a Szabadság-tér északi részére kerül; a költség a 650.000 koronát túl nem haladhatja. A nyílt pályázat két részből áll: az első a vázlatos-pályázat, amelyben minden magyarhonos művész részt vehet; a második pályázatban csak azok vehetnek részt, akiket az első pályázat megbírá-lása alapján a bíráló-bizottság kiválasztott. A pályá-műveket mind a két pályázat alkalmával ugyanaz a bíráló-bizottság vizsgálja meg. — A bírálók a hatá-rozatot általános szóltóssággal hozzák. Az első pályázat határideje: az 1904. évi szeptember hónap 30-ikának déli 12 óráig. A pályázók kötelesek bemutatni a szabormű tervezett nagyságának megfelelőleg 1/20 arányu gipsz-mintát, továbbá a szabormű pontos leírását, a föl-használatra váró anyagok megjelölésével. A minták elhelyezése után az előadó részletes ismertető jelen-tést készít. A művészek kiválasztása nyílt szavazás után történik. Szűkebb pályázatra csak azok bocsáthatók, akiknek a művét a bizottság jelenlevő tagjainak több mint fele arra érdemeseknek tartja. Ha a bírálók többsége egyik pályaművet sem tartánál alkal-masnak a szűkebb pályázatra való bocsátásra, akkor előterjesztést tesz az újabb pályázat hi-rdetése iránt s esetleg az iránt, hogy a pályázati föltételeket módosítsák. Amennyiben kellő számu, figyelemreméltó s kivitelre alkalmas pályázati munka akad: ez esetben a bizottság öt művésznegyet fog a szobor nagyobb mintájának az elkészítéséhez meg-bízást adni. Ha azonban kivételesen ötnél több művész kapná meg a szavazatok többségét, akkor jogában lesz a bizottságnak ezeket is szűkebb pályázatra bo-csátani. Az első — vázlatos — pályázatban résztvevők díjra igényt nem tarthatnak, de joga van a bizottságnak ahhoz, hogy legfeljebb öt olyan művésztől, aki a szűkebb pályázatban való részvételre megbízást nem kap, a gipsz-mintákat egyenként 800 kor.-ért megvásárolhassa. A szűkebb pályázatban résztvevők a szabormű mintáját 1:10 arányban tartoznak bemutatni. A résztvevő mű-vészek (a bemutatott minták számára való tekintet nél-kül) egyenként 5000 korona díjazásban részesülnek. A kivitelre alkalmas pályaműveknek ily módon törté-ntet kiválasztása után a bizottság — nyílt szavazás

utján — általános szóltóssággal határoz, hogy mely minta kerüljön a végleges kivitelre. Az összes minták a főváros tulajdonává lesznek; a művészi tulajdon-jog s így a sokszorosítás joga is a művész marad. A ki-vitelre elfogadott mű másolata sehol sem állítható föl nyilvános emlékül. A kisebb alakban iparművészileg nyilvánított sokszorosításra a főváros hatósága adhat en-gedélyt. A bíráló-bizottság ítélete az első és a máso-dik pályázat alkalmával is véglegesen érvényes.

(*) **Vilamos vasut az óbudai temetőbe.** A székesfőváros közgyűlése elfogadta a közúti vaspályá-társaság részéről bemutatott tervet, amely az óbudai villamos vasutí vonalnak a Fő-térről az óbudai teme-tőtől való meghosszabbítására vonatkozik. A közgyű-lés egyuttal elvben átengedte a szükséges közterüle-teket. A belügyminiszter, s a ma érkezett leiratában ki-jelenti, hogy a közgyűlés határozatát jóváhagyja, ki-kötvén, hogy az óbudai Szentlélek-téren és Fő-téren tervezett vagány-elrendezés csak ideiglenes jellegű legyen, mert így kívánja ezt a katonai ruhátr telké-nek a jövőndőbeli szabályozása, amely a vagányok áthelyezését teszi szükségessé. Ugyancsak ideiglenes-nek kell lennie a kőrház- és Flórián-utcai vonalnak is, hogy az összeköttetés később akadálytalanul meg-történhessék a főközlekedő vonalakkal.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **A Nemzeti Színház ujdonsága.** A *Nemzeti Színház* legközelebbi bemutató előadása a jövő héten lesz. Ekkor kerül először színre *Sakra* (gróf *Teleki* Sándorné) két darabja a *Téptél láncok* című egyfel-vonásos és *Káprázatok* című kétfelvonásos vígjáték. *Sakra*, aki regényeivel és novelláival a legújabb szépirodalomban előkelő nevet szerzett, ez alkalom-al először mutatkozik be a nagyközönségnek mint drámaíró. A két ujdonságból már teljes erővel foly-nak a próbák s a bemutató-előadást a jövő héten tartják meg.

** **A Vígyszínház bemutatója.** A *Vígyszínház* csütörtökön, december 3-án, színrekerülő ujdonsága, az *Aranyhíd* (La Passarelle), azok közé a darabok közé tartozik, amelyek nemcsak hazajukban arattak nagy sikert, de a lehető leggyorsabban kerültek ki idegen színpadokra is. *Fred Grésc* és *Francis de Croisset* művét alig néhány hónappal a párisi bemu-tató után a londoni *Wyndham's Theatre*ben is adták *Marriage off Kitty* címen és *Berlinben*, legújabbban *Bécsben* is *Die Notbrücke* címen aratot nagy sikert. Előrelátható, hogy a budapesti bemutató is egyike a legérdekesebb estéknek. Az *Aranyhíd*nak jó híré annyira ismerik, hogy már tegnap, a premierre való jegyárutás első napján a páholyok és jegyek nagy része elkel. — Holnap, kedden, a szezon legkacag-tatóbb bohózatát, a *Csodagyörmeket*, adják.

** **Népszínház.** *Verő* György három egyfelvo-násos népszínműve, a *Menyessék* és *Elyser* operettje, a *Vándorlegény* felváltva kerülnek e héten színre a Népszínházban. Holnap lesz negyedik előadása a *Menyessék*-nek, mely *Blaha* Lujának a Népszínház-ban aratot számos diadalát újjal gyarapította és *Verő* Györgynek is jelentékeny sikert biztosított.

** **A Balaton az Urániában** Nemzeti program-jához híven az Uránia színház ismét a hazai földnek egy gyönyörű darabját hozza színre. Ezuttal a Dunán-tul gyönyörű, a *Balaton* mutatják be. *Sági* János és *Sealay* Sándor, a Balaton iránt minden elkövetek, hogy költői szövegüknek méltó illusztrálásáról gon-doskodjanak. Segítségre volt a Balaton egyik ki-váló műkedvelő fényképező, *Hruska* Gyula odaváló gyógszerész s azonkívül az Uránia színház emberei is hónapokat töltöttek a hullámzó Balatonon. Az álló-képek gyönyörű során kívül a Balaton egész sereg mozgókép fogja új hirre emelni. A bemutató előadás szombaton lesz.

** **Bánó Irén föllépése a Király Színházban.** Az *Aranyvirág* december 3-iki, csütörtöki, előadását egy fiatal énekesnő fellépése teszi érdekessé. Ez az ifjú énekesnő *Bánó Irén*, aki *Abrányi* asszony ve-zetése alatt sikerrel végezte a zeneakadémiát és akit a Király Színház igazgatósága egyenesen az iskolából szerződtetett a színpadra. A kisasszony csütörtökön az *Aranyvirág* címszerepében mutatkozik be a kö-zönségnek.

** **Magyar Színház.** A *kis kora* a hét minden estéjén színrekerül. Csütörtökön délután ifjúsági elő-adásul a *Drótosít* kerül színre, jövő vasárnap délután pedig újra a *Tavas*.

** **A Nemzetközi Színház ellen.** Az *Országos Színész-Egyesület* emlékiratot küldött a székesfőváros tanácsához, amelyben tiltakozik az ellen, hogy Buda-pestben nemzetközi színházat állítsanak. A megokolás-ban kifejti az egyesület, hogy a fővárosban semmi szükség sincs nemzetközi színházra, amely különben sem lenne egyéb, mint álnév alatt való német színház. Kimutatja az emlékirat, hogy amióta az állandó né-met színház légegt, Budapesten egyáltalában nem tud gyökeret verni a német színészet. A közönség elláto-gat ugyan egy-egy berlini, vagy bécsi jelesebb szintársaság vendégzereplésére, de állandóan nem támogatna német előadásokat. Kéri a tanácsot, hogy a magyar nyelv ellen való s morányletszámba menő

vállalkozást ne támogassa A tanács közeléb fog az ügygyel foglalkozni.

A pozsonyi magyar színészet. Ismeretes dolog, hogy a pozsonyi magyar színészet megerősödése a legszűrebb szálla a bécsi sajtó szemében. Alkatomadtán dolgoznak is ellene, ha mással nem bírják, a — hazudóság gyerevével. Egy ilyen szemérmesdedett hazugságot röptettek világra, — persze az örömmel legvidámabb hangján — a bécsi újságok vasárnapi számai, nem kevesebbet híresztelvé, mint azt, hogy Pozsonyban a magyar színészet megbukott s *Sembrey* igazgató, aki társulatával most ott működik, beszünteti előadásait. A hírből, mint illetékes forrásból jelentik, egy betű sem igaz. Elhiszszük, hogy a bécsi sajtó örömmel látna a pozsonyi magyar színészet bukását, de azt nem fogja megérni. A valóság az, hogy ha annak idejében a szerencsétlen kényeivű színészet közbe nem jön, az ősi magyar koronázó-városból már rég teljesen ki lenne verve a német színészet. Ez a sajnálatos incidens meghosszabbította a magyar színészet küzdelmét Pozsonyban, de ha a magyar színészt igazi művészi színvonalon fog állani, a város műértő közönségét a művészet eszközeivel teljesen meg lehet hódítani a hazai színészetnek s reméljük is, hogy már nincs nagyon messze az az idő, mikor a bécsi újságok megszorodott szívevel ugyan, de a pozsonyi német színészet bukásáról fogunk hírt adni. Csak hogy ez a hír nem lesz kaeca, mint a mostani, mely hazug módon a magyar színészet bukását jelentette.

A Zenélő Magyarország zongora- és hegedűzeneműelőadókat most megjelent füzet a következők szép zeneműjanságokat közli: I. Hej de nagyon régen volt, de soká lesz. magyar dal. II. Strauss J. A iancólok muza polka mazurka. III. Tobani T. M. Cupidietta Intermezó. Előfizetési ára egész évre 24 füzetre 12 korona, félfévre 12 füzetre 6 korona, negyedévre 3 korona. Előfizethetni a most folyó IV. évfolyamra, valamint az előző évfolyamokra is a *Zenélő Magyarország (Kölkner Ede)* zeneműkereskedésében Budapest VIII. Józsefkorút 22/24. Ugyanott bármely más nyomtatásban megjelent zenemű a legolcsóbban megrendelhető.

MŰVÉSZET

□ **A Nemzeti Szalon téli kiállítása.** *Fereny* Károly kollektív kiállításának bezárulása után a Nemzeti Szalonban a rendes téli kiállítás nyílik meg. Az igazgatóság ez uton is figyelmezteti a kiállító művészeket, hogy a téli kiállításra a képek beküldésének határideje december hó 10-én jár le.

□ **Ajándék az iparművészeti múzeumnak.** *Mocsáry* Bóláné született *Fáy* Mária, aki az elmúlt években nagyobb utazást tett Ceylonban és Indiában s utjáról jótékonycélra kiadott könyvében számolt be, szép ajándékban részesítette az országos iparművészeti múzeumnak. Utazása közben gyűjtött s iparművészeti vonatkozású részét a tárgyaknak a múzeumnak ajándékozta. A becses gyűjtemény 47 darabból áll s közte himzések, edények, ezüstművek s egyéb tárgyak vannak.

□ **Vilmos császár — Bégasnak.** *Vilmos* császár *Rheinhold Bégas* tanárnak abból az alkalomból, hogy legutolsó munkáját, a potsdami mauzoleumban lévő *Frigyes* császárné-síremléket befejezte, a Hohenzollernház rendjének nagykeresztjéhez való gyémántokat adományozta. Egyidejűleg levelet írt a művészeknek, melyben a szárfokogót új mesteri munkának nevezi, mely ama legnagyobb alkotások mellé sorakozik, amelyekkel Bégas korát megajándékozta és amely a művész nevé a német szobrászat történetébe kitörőhellenül véste be. A császár örömet fejezi ki e kiváló munkán s azt írja, hogy a mű láttán kegyelet és áhitat fogja el.

□ **Uj művészeti egyesület.** *Huszár* Ilona tudatja a műpártoló közönséggel, hogy az évekkel ezelőtti tervbe vett művészeti egyesületet most életbe fogják léptetni. Célja: 1. a műkiállítások és „művészeti zsurok” folytatása; 2. egy művészeti bolt létesítése, amely munkaközvetítést is elvállal; 3. időnként nagyobb művészi ünnepek rendezése. Az egyesületnek rendes tagjai lehetnek a képző- és iparművészettel, irodalommal és zenével szakszerűen foglalkozók. Pártoló tag lehet minden érdeklődő férfi és nő egyaránt. Tagsági díj 5 korona. Az új egyesület minden pénteken 1/5 órákor *Huszár* Ilona műtermében (VI., Fásor 26.) értekezletet tart, melyre az érdeklődő hölgyeket ezután is meghívják. Az alakuló közgyűlés december hó 11-ikén lesz.

TUDOMÁNY, IRODALOM

□ **A Kócsán-pályázat.** Az Akadémia mai összes ülésén *Riedl* *Frigyes* felolvasta jelentését a *Kócsán* d. j. ról, amelyre ezuttal Nagy Lajos korában játszó történelmi drámák pályázata. A kitűzött terminusig 12 pályamű érkezett be; bírálók voltak: *Heinrich* *Gusztáv*, *Koos* *Andor* és *Riedl* *Frigyes*.

A pályaművek jelentés szerint általánosságban nem felelnek meg a pályázat intencióinak, mert nem korfektők s nem arra valók, hogy nemzeti dícsőségünk multját meglevelessék. A bírálóknak különösen két pályamű tejszett. Az egyik a *Mária* című tragédia, amely ügyes író munkája, aki ért ahhoz, miképpen kell a történelmi anyagot drámailag összefoglalni. Később kivül drámai találatum nyilatkozik benne. Kevesebb ugyan a cselekmény a *Dacos lelkek* című verses vígjátékban, mindamellett a bíráló-bizottság egyhangulag ennek óhajta odaítélni a díjat és pedig azért, mert dikciója igazán költői szárnyalású, fölépítése nagyon ügyes, pajzán kedv sugárzik ki belőle, drámai lüktetése mindvégig fozozza az érdeklődést. A darab tárgya *Bebek* *György* és *Perényi* *Piroska* szerelme. A jelentés írója be is mutatott néhány gyönyörű részletet a darabból a hallgatóság zajos tetszése között. A méltatás végén a bírálók nevében melegen üdvözölte a darab szerzőjét.

A javaslatra a teljes ülés hozzájárult, amire az elnök időbontotta a jellegű levelet, melyből *Földes* *Imre* neve tűnt ki. Az alig huszonhárom éves fiatal embernek ez a harmadik drámája, amelyet az Akadémia megkoszorozott. Jutalmazott vígjátékának egyik gyönyörűen megírt jelenetét ma számunkban közöljük.

□ **A Magyar Tudományos Akadémia** mai összes ülésén *Szily* *Kálmán* főtitkár bejelentette *Mommsen* *Tivadar* küllag halálát s az Akadémia ez alkalommal jegyzőkönyvileg adott kifejezést részvételek. — *Wlassics* *Gyula* bucsuzó levelét és *Bezevcezy* *Albert* hivatalbalépését tudomásul vette a teljes ülés. — A Telexi-pályázat bírálóiul az Akadémia már kiküldte három tagját s ezekhez most a Nemzeti Színház részéről *Gyenes* *László* és *Mivályfi* *Károly* csatlakoztak. — *Ormydó* *Vilmos* neje elhunyt alkalmából 10.000 koronás alapítványt ajánlott föl az Akadémiának, mely összeg kamatai háromévenként oly magyar nyelven írt eredeti szépirodalmi műnek (vers, regény, dráma stb.) volnának kiadandók, amely az örök női eszményt kiválóképp szolgálja. A díjat — pályázat nélkül — utólag itélnék oda az érdemes műnek. Az alapítványi levelet kiadják az igazgatótanácsnak.

Dacos lelkek.

— Részlet *Földes* *Imre* vígjátékából. —

Idő: Nagy Lajos kora.

Bebek *György* szereti *Perényi* *Piroskát*. De harcba kell mennie. Tavólléteben rossz hírt költik. *Piroska* hisz a rágalmaknak és felesége lesz a kanizsai nádornak, de még a nászjeg előt hazaszozik anyjához. *Bebek* bosszúból *Gemmát* jegyzi el. A háboruban megmenni a király életét, maga vesélyesen megsebesül. A hadjárat után *Lajos* király *Raguzában* üti fel táborát és megfogadja, hogy addig, míg *Bebek* föl nem épül, ki nem mozdul onnan. Budáról megérkezik az egész királyi udvar. A királynéval *Piroska* is álmában ápolja a sebeket.

I. felvonás. 8. jelenet.

Margit királyné és *Perényi* *Piroska*.

Margit (leül a gyeppadra):

Most új le mellém s gyónj, édes szívem.

Piroska:

Gyónok, királyném, őszintén s híven,
De nem merek leülni.

Margit:

Ejnye! mért?

Ha én mondom!

Piroska:

Ne kérd, az istenért!
Ha leülök: elalszom!...

Margit (kacag):

Ügy csak állj!

Bóbiskolj! Ebben is van néma báj!

S te oly szép vagy! (megöleli.)

Piroska:

Királyném!

Margit:

Nos, beszélj!

Mivel, hogyan s miképpen telt ez éj?

Piroska:

Jobban van...

Margit:

Ki?... A nevé most se mondd?

Ki látott ily bohókás kis bolondot?

A nyelvéd' égeti *Bebek* nevet?

Ki sem ejtéd s pirulsz már eleve!

Hát hogy aludt?

Piroska:

Fájdalmi miatt

Álmából egynehányszor felriadt.

De láza nincs s én azt hiszem: ma már

A legjobb lesz, ha a szabadba jár.

Margit:

Mit szól az orvos?

Piroska:

Tegnap este mondta:

A seb heged s kisebb a bajnaponta.

Ha úgy kívánja: már ma kimehet.

Margit:

És ő nem ismert még meg tégedet?
Nem sejtj, hogy a hú apród, aki
Két héten át nem rest virrasztani
Kór-ágya mellett s egyre félti, — ójja, —
Nem érzi, hogy hűségese ápolója;
Ki feláldozná érte a világot,
Piroska, kit valaha úgy imádozt.

Piroska (fejét rázza):

Piroska barna s lelke szomorú;
A szöke apród pajkos, vig fu!

Margit:

S az apród éber és iáradhatatlan.
Amig *Piroska* álmos s akaratlan'
Elalszik menten itt álló helyében...
Sajnálak, édes... menj aludni szépen.

Piroska (fejét rázza):

Ó, most már ugyse érdemes!

Margit (megöleli):

Te árva,
Agyonhajszolt, bóbiskoló madárka!
Ne féj! Boldog léssz! Elmondom neki,
Hogy egykori arája szereti...
Imádjá most is...

Piroska:

Ó, ne tedd. Hazudnál!
Mi elszakadtunk már a válaszótnál!
Én jobbra mentem és ő balra ment,
Míg a királylyal harcolt odalent.
Csécsap volt, hűtelen! S én büntetésül
Kanizsaihoz mentem feleségül.

Margit:

Özvegy vagy...

Piroska:

Más virág a fővegén:
Már más arát talált a vőlegény.

Margit:

Csak bosszúból jegyezhető el őt
S te vagy a bálvány a szíve előtt!

Piroska (busan fejét rázza):

Ó nem szeret én se szeretem!
A bús özvegyesség az én végzetem,
De ő boldog lesz!.. Hallom: szép arája.
A szíve kincsét, üdvét megtalálja.

Margit:

Boocsáss meg, édesem, de a hibás,
Én azt hiszem, te voltál, senki más,
A kőza hír sokat regélt felőle,
Amig Itáliába' volt a hős...

De Isten tudja: mi igaz belőle?
Azt is hazudta, hogy titokba' nős!
Ki tudja, mért s ki költé rossz híret?

Valami ferde szándék s — elhívé!
S amit tevé, az gyarló emberi.

— Jajong a megcsalt, ám mellét veri:
Hóbó!... Ő sem szerette csalja párját,
Ime már mással a templomba várják!
Bebek is így! — Amint hírül vévé,
Hogy elhagyád, hogy nem vagy már övé:
Kereste — mindhiába — a halált!...
Míg végre is egy menyasszonyt talált!
S ha azt hiszed: szereti őt — csalódo!
Most is te vagy, kinek szerelme, hódol.

Piroska (szomoruan fejét rázza):

A mi szerelmünk alkony-pirkadása...
Most még piros, mert szívünk vére festi...
Denevér-szárnyát az éj ráereszti...
És soha többé nem lesz virradása,
Amig az éj közel csillagtalan!

— Elveszti egymást két világtalan!

Margit:

Nos csillagot kell festeni az égre
S szemünk világot visszaadni végre.

A két vakot egymáshoz kell vezetni:
Tanuljon látni s ujjonnan szeretni!
Haláltól óvta meg *Bebek* a térjem, ...
Hálás vagyok!... Dícső lesz jutalma!
Csak azt várom, hogy új erőre térjen
S rájár a rud majd hős *Bebek* uramra.

Elmondom neki titkosan, apródom,
Hogybát *Piroska* volt az én apródom.

A szöcske apród, ki őt ápolá!...
Ő meglepődik s nem késik soká!
A jeggyűrűt *Gemmán* visszaküldi...
Piroska karját a karjába ölti
Es visszatér szemük világa szépen.
Sőt csillagot is látnak majd az égen!

Piroska (összetett kézzel könyörögve)

Ne tedd, királyném, óh, csak ezt ne tedd!

Margit:

Ha így beszélsz, miként szeretheted?

Piroska:

Nem szeretem!

Margit:

Hát gyűlölöd, no jó! —

— Azt véled: én is vak vagyok, bohó?

Piroska (határozottan):

Ó, nem szeretem mert... (halkan)

Ó sem szerel!

Tudom, meggyűlölöd, átkoz engemet.

(Szünet után.)

S ha szeretném is, ha ő is szeretne,
Annyit nem ér nekem az ő szerelme,
Hogy összetörve lássak egy szívet...!

Margit:

Nem értelek... Ha a szíve tied...!

Piroska:

Van még egy szív, ki érte feldobog...!
Az ő menyasszonyára gondolok.
Nem ismerem, nem látam még, de szánom.
Üdvét ne kérje tőlem senki számon.
Inkább epedjem el titokba' szemem,
Mint boldogságotam orozva lopjam!..
Inkább legyen csillagtalan az éjem,
De csillag-hullás engem ne kísérjen!
Ébredjek bár rügyhervasztó tavaszra:
Tavaszát más miattam ne sírassa!
Féher palást a boldogság — be öle
Óly gyorsan készül másnak szemfödője...
Szenvedtem eddig, szenvedék tovább is...
De én miattam ne szenvedjen más is!

Margit (moghatva):

Jójj a szívemre... ó, azt valjia mindez:
Nemes hölgy vagy és Bebek Györgyhöz illesz.

EGYESÜLETEK

(A Magyarországi Hírlapok Nyugdíjintézete)
tegnap délelőtt előbb dr. Heitai Ferenc, utóbb Hegedűs Sándor elnöke alatt igazgatósági ülést tartott. Az elnök az ülést kezdetén megemlékezett Salamon Ödönnek, a nyugdíjintézet rendes tagjának elhunytáról és az igazgatóság kegyeletes tájdmalmát jegyzőkönyvbe iktatta. Az igazgatóság hálás köszönetét fejezi ki az intézetet adományokkal gyarapítóknak, akik közül azok voltak: a Magyar Cukorgyárosok Országos Egyesülete 300 koronát, a Magyar Fővárosi Malom-Egyesület 200 koronát, a Budapesti Gyógyszerésztestület 100 koronát, a Magyar Tudakozó Egyesület 100 koronát, Szecsk János Turdossinból (a Budapesti Hírlap útján) 90 koronát és a József Főherceg Katonai Hadastyán-Egylet 10 koronát. Uj tagok lettek az igazgatóság Révész Gyulát és Szabó Lászlót, a Budapesti Hírlap dolgozóitársait. Fekete Ignác tükár bejelentette, hogy az újvízi postakönyvesek, melyeket az intézet négy kiadásban szerkeszt, elkészültek, amit az igazgatóság jóváhagyólag tudomásul vett. Az igazgatóság megállapította ezután az intézet december havi költség-előirányzatát, tudomásul vette az intézeti ház állapotról szóló jelentést, segítségére szavazott meg a Bródy Zsigmond a apból, a dr. Falk Miksa-alap kamatait egyik elhunyt intézeti tag özvegyének adományozta karácsonyi ajándékkul és elintézte a folyó ügyeket.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Jogállam. A Jogállam jog- és államtudományi havi szemlének, melyet Eduv-Ilés Károly főszerkesztése mellett dr. Baumgarten Nándor és dr. Gyomai Zsigmond ügyvédek szerkesztenek, decemberi füzeté a rendesen jóval nagyobb tartalommal jelent meg. Dr. Vécey Tamás egyetemi tanár Mommsen emlékének hódol. Dr. Balogh Arthur a királyi jogokról ír tanulmányt. Fölötte nagyérdeklő dr. Kenedi Géza értekezése a képviselőháznak ex-lexben való feloszlata-sáról. A Jogállam előfizetési ára az egy évben megjelenő 10 füzetre 16 korona, mely összeg a Jogállam kiadóhivatalába (Havas-utca 7.) küldendő.

§§ A párbajsegédek büntetőjogi felelőssége. Tudvalevő, hogy a magyar bíróságok a párbajsegédeknek nem büntetik, sőt az ügyész vádat sem emel ellenük, ha kibékülésre a feleket felhívták; mert a büntető törvénykönyv 300. §-a szerint azok a segédek, akik a párvialalt megakadályozni törekedtek, nem büntetendők. A pécsi járásbírósg az azonban nem régen ezen gyakorlatól eltérőleg a párbajsegédeknek is elítélte, kimondván, hogy a békülésre való egyszerű felhívás egymagában nem állapítja meg a párbaj megakadályozására való komoly törekvést, mely a segédek büntetlenségének előfeltétele. A pécsi törvényszék ezt az ítéletét helyben hagyta a Kuria is a napokban hozott határozatával, az elítélt párbajsegédek semmisségi panaszát elvetvén, ezt az ítéletet megerősítette. Ez az ítélet fordulatot jelent az eddigi judikatúrában s azért Németh Péter nyugalma-

zolt kuriai bír. ügyvéd, ki ezt az esetet lapjában a Büntető Jog Tárában megbeszéli, azt indítványozza, hogy a közbírók, emeljenek vádat ezental a párbajsegédek ellen is, hogy a Kuria e felfogását mai esetekben is érvényesíthesse és által a párbajok száma lehetőleg megszoríttassék.

§§ A kocsisok sztrájkja. Monstre-bümpör tárgyalását kezdte meg ma a budapesti büntető vádlottak Szepessy bíró elnökele alatt. A büntülő vádlottjai fuvaros-kocsisok, akik a szeptember végén kitört kocsis-sztrájk révén kerültek magánosok elleni erőszak, hatóság elleni erőszak büntetéseivel, könnyű testi sértés s idegen ingó vagyon megrongálásának vétségével vádolva a vádlottak padjára. A kocsisok ez év szeptember hó végén megszüntették a munkát és sztrájkba léptek. A nyugati pályaudvar és a Ferdinánd-híd közötti téren a munkában levő és kocsijáikkal az uton haladó kocsisokat megfámadták, kocsijaikról lehúzták s megverték. Ezenfeül még a lovak szerszámait is elvagdalták. Ugyanezek a támadók később a nyugati pályaudvart is ostrom alá fogták. A rendőrök a sztrájkoló kocsisokat a sztrájkanyára akarták visszazorítani, de ekkor az elkeseredett kocsisok a rendőröknek támadtak. Véres utcai harcok keletkeztek ameyben egy a rendőrök, mint a kocsisok részéről mintegy 30-an szenvedtek súlyos sérüléseket. Ezek az utcai harcok aznap a VI. kerület külterületének több részében megismétlődtek. A rendőrök feljelentésére a budapesti kir. törvényszék vádánácsa kilenvenkett sztrájkolót helyezett vád alá. A mai tárgyaláson a vádlottak továbbá a beidézett 65 tanu egészen megöltötte az esküdzsiki termet. Ma délelőtt Szepessy elnök a vádlottakat hallgatta ki az általános kérdésekre. Ezután a terjedelmes vádirat felolvasására került a sor. A tárgyaláson, mely egy hélig eltart, a vádhatóságot dr. Molnár István királyi ügyész képviseli.

Nyiltér.

ANGOL

kir. szabadalom.

NÉMET

bíró. szabadalom.

M. KIR. SZAB.

PICK TESTVÉREK

elsőrangú férfitestvér-műterem.

Budapest, V. kerület, Dorottya-utca 12. szám.

ANGOL RUHAÉRTÉNSZER

Angol és Francia Szövetkülönlegességek.

Városi bundák valódi szőrmékkel dus választékban szállítanak.

Különösztály

havi 30 kor.

- 1 nyári sacco öltöny
- 1 tavaszi sacco öltöny
- 1 6-zi vagy Jaquet öltöny
- 1 Ferenc József öltöny
- 1 felöltő, vagy
- 1 ulester
- 1 télikabát

A) osztály

negyedévre 95 kor.

- 1 nyári sacco öltöny
- 1 tavaszi sacco öltöny
- 1 tavaszi
- 1 6-zi vagy Jaquet öltöny
- 1 Fer. József öltöny vagy
- 1 frakk öltöny
- 1 felöltő vagy
- 1 ulester
- 1 télikabát
- 1 nadrág

Arányok a szövetek és a bontások.

Dr. Fischl Ármin

operateur-nőorvos

lakását: VI., Podmanitzky-utca 4. sz. alá helyezte át.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK

Drezda, november 30. Az itteni törvényszék előtt ma volt az első tárgyalás a schönburg-waldenburgi hercegnék és nejének valóperében. A hercegnő tegnap ideérkezett.

Róma, november 30. Mint a Patria jelenti, Mayer az Egyesült-Államok nagykövete ma egy róka-vadászaton leest lováról. A balesetnek nincsenek nagyobb következményei.

A párisi új orosz követ.

Berlin, november 30. Pétervárról jól értesült helyről azt jelenti, hogy Nelidov csak az év végéig marad a párisi nagykövetségi állásban és azután mint a birodalmi tanács tagját Pétervárra hívják vissza. A párisi nagykövetségre Muraviev igazságügyminiszter van kizemelve.

Fiume ellen.

Trieszt, november 30. Az itteni kereskedelmi és iparkamara mai ülésén elfogadta Afenduli kamarai tagnak azt a sürgősségi indítványát, amely szerint a földéklődtséget megbizák, hogy sürgesse meg a kereskedelmi minisztériumban annak a kérvénynek az elintézését, amelyben a kamara annak idején arra kérte a kormányt, hogy a fumei versenyre való tekintettel járjon közbe olcsóbb cukorkivitelii tarifák érdekében és Trieszten átmenő forgalomban.

A francia kamarából.

Páris, november 30. A kamara délelőti ülésén a tengerészeti költségvetést tárgyalta. Lockroy és Haumont Pelletan tengerészetiügyi miniszter igazgatását bírálják, pazarlással vádolják és azt kifogásolják, hogy nem veszi tekintetbe a tiszteknek nézeteit a hajók építésénél. A centrum és a jobboldal hevesen támadt a tengerészetiügyi miniszterre, ki kijelentette, hogy a vita végével válaszolni fog.

A Humbert ügy.

Páris, november 30. A Humbert-ügy vizsgálására kiküldött bizottság átvizsgálta az ügyre vonatkozó iratokat, de eddig nem talált bizonyítékokat arra, hogy a képviselőház tagjai ebbe az ügybe bele lennének keverve. Az iratok között nem találtak mást, mint semmitmondó leveleket, amelyek kivétel nélkül vadászatra vagy színházra szóló meghívások.

Közgazdasági táviratok.

Pozsony, november 30. A kormány jóváhagyta és engedélyezte a bécs-pozsonyi villamosvasut terveit.

Bécs, november 30. A Krauss és Lachenbacher cipőgyáros cég fizetése képtelen lett. Passzáivai mintegy 300,000 koronát tesznek ki.

Bécs, november 30. (A Budapesti Napló telefon-jelentése.) Eladott: buza: tiszavidéki 73-82 kg. 8.30-8.70 K., marosi 76-80 kg. 7.80-8.30 K., march-feldi 76-80 kg. 7.65-8.10 K. Ross: tót felvidéki 72-75 kg. 6.85-7.-K., pestmegegyi 72-75 kg. 6.80-6.95 K., bécsvidéki 6.70-7.50 K., közpéduai állomásokról 6.40-7.15. Tengeri (magyar): rég 6.25-6.45 K., uj 5.80-5.55 K. Cinqnantin: 6.65-7.-K. Zab (magyar): 5.60-6.20 K., válogatot 6.65 K.

New-York, november 30. (Armenyüdesse.) (Zárlat.)

Gyapot: New-Yorkban helyben 11.65 (11.50). Nov-re — (11.25). Februára 11.53 (11.35). New-Orleansban helyben 9.50 (9.50). Stand white Philadelphianban 9.45 (9.45). Refined in Cases 12.20 (12.20). Credit Balances at Oil City 1.82 (1.82). — Zsiv: Western steam 6.95 (6.90). Rohe és Brothers 7.20 (7.20). — Tengeri irányzata szilárd. — Decembe 49.1/4 (49.5/8).

— Márc-ra — (—). — Májusra 48.1/8 (47.7/8). — Buza irányzata szilárd. — Piros ősz helyben 89.1/4 (89.1/4). — Dec-re 83.1/8 (83.5/8). — Márc-ra — (—). — Májusra 84.1/8 (84.5/8). — Juliusra — (—). — Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.1/4 (1.1/4). — Kávé: fair Rio T. sz. 6.1/8 (6.1/8). — Nov-re 0. (6.65). Februára 6.10 (5.90). — Liszt: Spring Wheat cears 3.60 (3.60). Cukor: 8.1/4 (8.1/4). Óra: 25.75-26.— (25.75-26.25). Rész: 12.50.— (12.50.—). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, november 30. (Terményüdesse.) (Zárlat.)

Buza irányzata szilárd. Dec-re 82.— (80.5/8). Márciusra — (—). — Tengeri irányzata szilárd. Decembe 41.5/8 (41.5/8). — Zsiv: Januára 6.40 (6.32). Májusra 6.47 (6.42). — Szalonna short clear 7.06 (7.43). — Sertészsiv: Januára 10.92 (10.85). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

† A világ legnagyobb pályaudvara. Angol lapok közlése szerint Washington dícsékedhetik nem-sokára a világ legszebb és egyszerűsmd legnagyob pályaudvarával. Az építési tervek most hozták nyilvánosságra. E szerint az Unió tántak uj washingtoni állomása körülbelül ötvenhat millió koronába kerül. Az épület belsejében hatalmas tér lesz szökőkutakkal, virággyakkal és erkélyekkel. Romantikus stílusban tervezik s a híres washingtoni Kapitólum mintájára akarják építeni. Három nagy bejárta lesz, azonkívül egy rendkívüli bejáratot is készítenek, egyedül az elnök és a Fehér Ház vendégei számára. Ujtitásképpen megemléltendő az, hogy állandó orvosi szolgálatot is rendeznek be. A távolabb eső helyiségekben több halottas kamara, törökfürdő és uszoda lesz.

† Dohányzó szentek. Goethe azt írta egyszer, hogy az igazán zseniális ember nem dohányozhat. Goethe nagy ellensége volt a dohánynak, amit végre senki sem vehet tőle rossz néven, de állítását megcáfolja az irodalomtörténet több nagy alakja, aki szenvedélyes dohányzó volt. A német költők közül Herder és Voss voltak erős dohányosok. Milton angol költő, az Elveszett paradicsom világhírű szerzője bár vak volt, mégis a legszenvedélyesebb dohányosok közé tartozott, élő ófólatálú annak az állításnak, hogy a dohányzás csak akkor szerez örömet, ha az ember látja a füstöt. Swift, ha nem dohányzott, nem tudott gondolkodni. Byron pedig kijelentette, hogy a legszebb gondolatait a dohányzásnak köszönheti.

— A gyermekek és a dohány. Az antinikotin liga legközelebb törvényjavaslatot terjeszt a parlament elé, a tizenhat évnél fiatalabb gyermekeknek a dohányzástól való eltiltása ügyében. Az Egészség közlése szerint ennek a javaslatnak főbb pontjai a következők: Tizenhatéven aluli egyénnek a dohányt semmiféle alakban nem szabad élveznie, tiz shilling büntetéssel terhe alatt. Tizenhatévnél fiatalabb egyéneknek a dohányt eladni, vagy ajándékozni tilos; aki pedig ezt a tilalmat megszegi, husz, ismétlés esetén negyven shilling büntetést fizet. Harmadszori kihágás után a kereskedőtől megvonják az elárulás jogát öt évre. Az oka ennek a szigorú intézkedésnek abban rejlik, hogy Angliában rohamosan terjed a cigarettázás az iskolás gyermekek között. Egy nevelőintézetben megvizsgáltak husz gyermeket, aki szenvedélyes dohányos és huszat, aki nem dohányos. Az előbbieket mindegyikénél súlyos emlékeztető zavarokat mutattak ki. Nyolc évi megfigyelés után azt állítják, hogy a nem dohányzóknak sulyban 24 százalékkal multak felül a dohányzókat.

KÖZGAZDASÁG

A magyar őrjápai érdekében. Az Országos Iparegyesület őrjápai szakosztálya nevében Gelléri Mór iparegyesületi igazgató, Huber Ede szakosztályi elnök, Nagy László szakosztályi titkár, Falasovszki Ödön előadó és dr. Dóci Sámuel jegyző felhívást intéztek a hazai őrjáparosokhoz, hogy csatlakozzanak azon immár országos mozgalomhoz, amelyet a szakosztály a magyar őrjápai megteremtése érdekében megindított. A felhívás a többek között a következőket mondja:

Az őrjápai nálunk nem termelő őrjápa a magyar őrjápai ipari tevékenysége csak az őrjápváltásra szorítkozik s mivel ebből nem igen lehet megélni, a némi tőkével rendelkező őrjápai időfoglalóknak s így keresetforrásra is a külföldről behozott őrjápai termékek eladása. A hivatalos statisztika adatai szerint átlag 20 millió korona értékben hozunk be évente őrjápai és őrjápai részeket külföldről. Magából Ausztriából például 1902-ben csak függő-, álló- és zenélő-órát 1 393.200 K., órárszt és óra-teljesítést pedig 196.500 korona értékben hozunk be, pedig tudvalevő, hogy ennek legnagyobb részét nem is maga Ausztria gyártja. Ezért határoztuk el, hogy az Országos Iparegyesületnek kebelében ezen visszasság orvoslása céljából szakosztályba tömörülünk és ennek a tekintélyes erkölcsi testületnek támogatása mellett a magyar őrjápai helyzetén javítani törekvünk. Közös erővel és egyetlen ranggal akarunk a munkához látni. Nem nagyszabású gyáraknak felállítására, az amit mi akarunk. hanem az előállításnak olyan szervezése, hogy minden egyes őrjápmester az előállításban egyenlő és egyaránt szükséges szerepet töltsön be. Ugy szervezzük, hogy az itthon készített őrjáprészeket nyers állapotban bocsátjuk a jelentkező tagok rendelkezésére. Ezt az anyagot a tagok szabad idejükben ma-

guk dolgozzák fel kész órákká, e feldolgozáshoz igénybe veszik segégeiket és tanoncokat is és ezen a módon lehetővé teszik, hogy a jövő magyar őrjápmesterek maga is csináljon órákat, őrjápmester és nemcsak őrjápmesterkedő legyen. A tárgyalások során, amelyeket az őrjápmesterek itthon való készítése érdekében megindítottunk, kint, hogy sok őrjápmester itthon sokkal jobb minőségben aránytalanul olcsóbban lehet beszerezni, mint a külföldről; hogy ezeken a nyers részekben több olyan újítást lehet alkalmazni, amelyet a külföldi tömegesen termelő gyárak a beruházásokban eszközöndő módosítások nehézsége miatt nem képesek bevezetni. Törekvünk egyébként mindenütt, hol a magyar őrjápai megteremtésének kérdése szóba jön, a legelőleg pártolással találkozni. Mert ha feladatunk sikerül, vége lesz annak a lehetetlen állapotnak, hogy pl. az államvasutak őrjápváltásainál szigorúan kikötik, hogy az eladott órák magyar származásúak legyenek, mikor tudjuk, hogy Magyarországon senki és sehol sem csinál olyan órákat. Mozgalomunk sikere érdekében kívánatos, hogy szakosztályunk, melyből a fent leírt módon az őrjápmester szervezése ki fog indulni, minél tekintélyesebb központja legyen a hazai őrjápmesterek anyagi és szellemi törekvéseinek. A kezdet is igen biztató, amennyiben a budapesti m. kir. állami mechanikai és őrjápai szakiskola igazgatósága készséggel magára vállalta a kísérletképpen előállítandó első száz darab nyolcpapos járószerkezetű óra nyers alkatrészeinek elkészítését, sőt már munkába is vette azokat. Nem sok, amit kérünk. Lelkesedést olyan gondolatért, amelyből az egész országára és minden magyar őrjápmester gazdasági szempontból csak előny és erkölcsi tekintetben csak teljes siker járhatolhat. Azt az anyagi előadatot, amelyivel a közönség állás jár, becsülettel igyekvünk megszolgálni minden lehető módon. Rendszeres ismeretterjesztő előadásokat fogunk szervezni úgy az elméleti, mint a gyakorlati tudás gyarapítására. ezeket szerves gyűjtésben foglaltatnunk juttatjuk el minden tagunknak; a nyers részek rajzait, a személyesen elvégzendő feldolgozáshoz való részletrajzokat és utasításokat a szakosztály minden tagjának megküldjük. Arra kérünk tehát minden őrjápmestert, hogy a törekvéseinket helyesli és velünk együtt akar dolgozni, hogy a szakosztályba belépni sziveskedjék és az eszmének ismerősei körében is híveket szerzeni törekedjék. Az őrjápai szakosztály az Országos Iparegyesületben (Budapest, VI., Uj-utca 4. szám) és az érdeklődők felvilágosításokat ott nyervehetek.

A Gazdasági Egyesület közgyűlése. Ma délután tartotta meg a Pestvármegyei Gazdasági Egyesület gróf Keglevich Gábor elnöke alatt negyedik közgyűlést. Serező Géza titkár betérte az igazgató-választmány jelentését az egyesület folyó évi működéséről a közgyűlés többek hozzájárulása után megállapította a jövő évi működési programot és költéselőirányzatát. Az igazgató-választmány előterjesztésére a közgyűlés elhatározta, hogy Darányi Ignác volt földművelésügyi miniszterhez az egyesület iránt mindig tanúsított jóakaratu pártfogásáért, köszönetlevelet írjon. Végül a közgyűlés számos kisebbrendű és folyó ügyet intézett el, amivel a közgyűlést az előző berekesztette.

Az Országos Iparegyesület csütörtökön, december 3-án délután 6 órákor, az egyesület helyiségében felolvasó-ülést tart. A napirend tárgya: Dr. Hertica Tivadar előadása: Az ország jövője (Nagyobb-szabású állami beruházási program létesítése.)

Francois tanár felolvasása. Janet professor, a párisi műegyetem tanára hónap délután, az Országos Technológiai acetylenipari szakosztályának ülésén, a Technológiai Iparmúzeum II. emelet 68. számú termében kísérletekkel egybevetőtt felolvasást tart a polykony acetylenről.

Juhvásár. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás 695 darab juh, — keeske. Jegyzett árak: Elsőrendű ürü 44 l-től — 46 l-ig, kivételesen 52 l. — kg-ként, (vagy 39,50 k-tól 42. — k-ig páronként), középminőségű ürü 40. — l-től 42 l-ig, kivételesen — l, kg-ként, vagy 32. — k-tól 35. — k-ig páronként, kosokért — l-től — l-ig, kivételesen — l-től — l-ig, vagy — k-tól — k-ig, középminőségű gyapjas — l-től — l-ig, kivételesen — l, kg-ként, vagy — k-tól — k-ig páronként, kosok legjobb minőség — fillérig, páronként — korona, kivételesen — korona, rackajuhok — fillér, páronként 28. — 36. — korona, szerbiai juhok páronként — korona, romániai juhok páronként — korona, anya-juhokért — fill. kgkint (—, —, — k-ig páronként), kiselejtett juhokért — fillér kgkint (24. —, —, — korona páronként) kecskék — korona páronként. — Irányzat élénk, az alacsonyabb árjegyzés annak tulajdonitandó, hogy a felhajtott juhok zart területéről származtak, melyek külföldre szállíthatók nem voltak.

Sertésfosztás. (A székesfehérvári sertés-vásár és közvágóhid intézősége.) November 30-án. Félhajtás: Zsirterés, ugyint öreg I. rendű — kilogrammon felül — darab, II. rendű 280 — 350 kilogramm — darab, kamló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül — darab, közép 220 — 300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilogramm — darab, sildő — darab, malac — kilogramm — darab. Összesen — darab. Hussterés ugyint: nehéz 300 kilogrammon felül — darab, könnyű 250 — 300 kilogramm — darab, sildő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. Félhajtás Összege 821 darab, 18 darab sildő, Előző napi maradvány 133 darab, 10 darab sildő, Összesen 954 darab, 28 darab sildő. Eladott 868 darab sertés, 20 darab sildő. Maradvány 86 darab, 8 darab sildő. A vásár irányzata élénk. Az árak emelkedőben. — Következő árak jegyzették: Zsirterés: Öreg I. r. 850 kgr-on felül 98 — 105 fillér, II. rendű 280 — 350 kilogramm 98 — 100 fillér, selejtett — fillér, silány — fillér, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 98 — 106 fillér, fiatal közép 220 — 300 kilogramm 94 — 102 fillér, fiatal könnyű 220 kilogramm 94 — 96 fillér, sildő — fillér, malac — fillér. Hussterés: Nehéz 300 kilogrammon felül — fillér, könnyű — kilogramm — fillér, sildő 88 — 96 fillér, malac 40 kilogramm — fillér. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, elősulyan.

Bécsi vásármark. Nov. 30. (Saját tudósítók telefonjelentése.) A st-mari központi vásármarkokban ma megtartott vesztégári vágómarhavásárra felhajtott 2370 darab magyar, 701 darab galiciai, 30 darab bukovinai, 620 darab németországi, összesen 3624 darab szarvasmarha.

Jegyzések: kilogrammonként elősulyan, magyar hizókkör I. rendű minőségű 77 — 78 fillér, kiv. — fillér, II. minőségű 64 — 72 fillér, kiv. — l, III. minőségű 56 — 63 f., galiciai hizókkör I. minőségű 76 — 78 fillér, kivételesen 80 — fillér, II. minőségű 69 — 75 fillér, III. minőségű 64 — 68 fillér; német hizókkör I. minőségű 82 — 86 f., kivételesen 88

REGÉNY

Egy férj regénye

Irta: SALVATORE FARINA

(36)

XIII.

Signor Luciano ismeretlen vonása.

A terem egyik részén kavargó suttogás támadt és hamar tovább terjedt a vendégseregben. Kutattam a moraj okát és megpillantottam egy magas, erőteljes személyiséget, aki avatott ügyességgel, mosolygva és gyors léptekkel áthaladt a termen egyenesen signora Albruzzi felé, aki egy kereveten tisztelői körében ült. Azt hittem, álmom, amikor a jövővényt megpillantottam és mégis kétségtelenül: ő volt, signor Luciano Castelli!

A kifogástalan öltözködés, fellépésének gondtalan bátorlása úgy megváltoztatta őt, hogy szinte nem ismertem reá.

Signor Luciano félnék természete, vagy helyesebben mondva, különösképpen Luganóban közmondásossá vált; azért hirtelen megjelenése egy nagyobb társaságban általános kíváncsiságot keltett.

— Nézd — szóló mellettem egy fiatalember a szomszédjához — nézd, nem megmondtam. Ezek az embergyűlölők elvörösre mind ilyenek; ha a fájdalom öle, akkor ez már réz a föld alatt pihenne, de úgy látszik, senki sem hal meg fájdalomában és aki nem hal meg, az meggyógyul.

— Egy asszony miatt meghalni! A feleség miatt meghalni! Ugyan mit! szóló — a másik — egy élettapasztalatokban gazdag férfin; aligha volt még tizenkilencszázötöd; harminc foggal a számban és harminckét hajszállal az ajkán — oh, ezek olyan dolgok, amelyek a mi korunkban nem fordulnak elő.

— Biztos ön egyébként benne, hogy csak nejeinek halála csavarta el a fejét? — szólalt meg most egy harmadik. — Nekem azt mondták, hogy még valami rejtőzik mögötte, egy vagyont vesztett el a játékasztalnál...

Baloldali szomszédom szikár öreg ur volt őszülő szakállal, amely valami különös kenőcs segítségével, zöldszínű lett; kezében hordta pápaszemét és sohasem használta a nélkül, hogy ne mondogatta volna, hogy a nélkül is jól lát.

— Kicsoda ez a signor Castelli? — kérdé tőle valaki, aki kiejtése után itélve idegen lehetett.

— Egy szerencsétlen flótás, egy bolond, egy ember, akiről mindenfélét beszélnek; a többi közt, hogy a felesége olyan historiókat művelt vele... hiszen tudnivaló, ezek az átkozott férfiak azt hiszik, hogy joguk van egy szép asszonyt kizárólag a maguk számára lefoglálni; mi az ön véleménye erről? En amondó vagyok, mi maradna az embernek a világon, ha még a mások feleségeinek sem udvarolhatna. Mi agglények...

— Pedig szép fiatalember — vágott szavába amaz, — és éppen nem teszi a bolond embernek a benyomását.

— Az bizonyos, hogy nem látszik bolondnak.

— Ott beszél signora Albruzzival... nem látja, hogy elpirul az arca!

— Csupa tűz, csupa tűz! Nagyon jól látom pápaszem nélkül is...

— Signor Castelli a nő mosolyog, a nő reá... tudja Isten, mit mond neki! Mit mondhat neki?

A zöldszakállu signor szemüvegéhez kapott, de megint eleresztette, mintha félt, hogy árt vele a hirtelenség.

— Nagyon jól látom, a fiatalember rámosolyog a szép asszonyra...

Kíváncsiságom annyira fokozódott, hogy önkéntelenül signor Lucianohoz közeledtem, elmerülve a többiek között.

A szép asszony signor Lucianot a csodálkozás kifejezésével fogadta, nem tudom, kellemes vagy kellemetlen érzés mozdulata volt-e, de mindenesetre igen élénk csodálkozással; rózsás ajka olyan piros lett, mint az erdei eper; kimeresztett, mozdulatlanul ránézé szemét mindent megmondottak, amit ajkai nem akartak kifejezni.

Ez a csodálkozás csak egy pillanatra tartott; az asszonyban észbe jutott, hogy a szép nő szerepét kell játszania, és a pillanatnyi önfeladtságból signora Albruzzi a diadalnak szokott mosolyával az ajkain, lépett elő a kifejezésnek behizelgő ragyogásával, szebben és csábítóbban, mint valaha.

De signor Luciano érzéketlennek látszott mind e baj felhárulásával szemben; szilárd tekintettel nézte ezt az elragadóan szép arcot, olyan embernek nagy közönyével, aki már nem az életé, elfoglaltanul, a csodálót vagy a vágy láza nélkül. Ha a signorának az volt a célja, hogy egy imádóval többet kényszerítsen járma alá, úgy törekvése ezáltal nem sikerült; signor Luciano olyan ember volt, aki sok szépet tud neki mondani és mondott is, de nem érzett azokból semmit; bókjai, udvarias megjegyzései a guny hátterében mozogtak, ami, úgy látszik, lelkének természetese gyarlósága volt, úgy hogy az ember nem tudhatta, vajjon komolyan vegye-e azokat, vagy sem. Nem az a léha, magasztaló és frázisokkal fűszerezett fecsegés volt, amelyhez a nő rendes udvarló szoktatták, komoly, megfontolt, nyugodt dicséret volt, egy természetbuzárnak egykedvűségével kijelvetve, aki már egy korábban ismert megjelenés előtt áll; dicséret, amely szerényesre és elpirulásra késztet és az ajkon elvágja a kacérság és hiúság választást. Signor Luciano hangja, könnyen észre lehetett venni, zavarba ejtő a szép asszonyt; fegyverei eltörték a kezében és szép arca hirtelen szivárványozáson ment keresztül.

(Folytatása következik.)

f. II. minőségű 70-81 f., III. minőségű 64-69 fillér. Legelő ökrök 52-64 fillér. paraszti ökrök 54-60 fillér, levagott ökrök - fillér. Bika 72.-74.-K., tehén 64-68 korona, kivételesen - korona, bivaly 40-52 korona. Az árak métermázsánként, életsúlyban értendők, iogyszási adó nélkül.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, november 30.

Jobb kínálat és ugyanoly kereslet mellett kész-buza csöndes irányzatú volt; elkelt 18.000 mm. változatlan áron. Rozs 2 1/2 fillérel olcsóbb és 6.37 1/2 K-ig kötöttet budapesti paritásra; a többi cikkeken csekély a forgalom, árak nem változtak.

Eladottak:

Buza, Tiszavideki: 100 mm. 82 k. 8 K. 15 f., 500 mm. 80 1/2 k. 8 K. - f., 200 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 150 mm. 79 k. 8 K. 0 3/4 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 0 1/2 f.

Szarvasi: 3.00 mm. 79 1/2 k. 8 K. 0 3/4 f. Mezőtúri: 3000 mm. 79 k. 8 K. 0 3/4 f. Fejérmegyei: 1100 mm. 76 k. 7 K. 60 f.; 300 mm. 76 k. 7 K. 40 f.

Festmegegyedeki: 300 mm. 80 k. 8 K. - f., 100 mm. 79 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 70 k. 7 K. 83 f., 100 mm. 78 1/2 k. 7 K. 80 f., 200 mm. 78 1/2 k. 7 K. 80 f., 1400 mm. 76 1/2 k. 7 K. 70 f., 150 mm. 77 k. 7 K. 60 f., 150 mm. 78 k. 7 K. 40 f.

Tolnai: 1170 mm. 77 1/2 k. 7 K. 70 f. Dunai: 3000 mm. 76 3/4 k. 7 K. 55 f. Rakdáraru: 6000 mm. 77 k. 7 K. 72 1/2 f.; Mind három hónapra.

Ross: 500 mm. 6 K. 37 1/2 f., 200 mm. 6 K. 37 1/2 f. paritásra. Arpa: 900 mm. 5 K. 52 f. Zab: 300 mm. 5 K. 45 f., 100 mm. 5 K. 40 f. Cmánytúr: 100 mm. 6 K. 10 f. Lőghere: 30 mm. 88 K. 50 f.

Késspénzfizetés mellett.

A készruha hivatalos jegyzése a budapesti ár-és értéktözsde szokásai szerint készpénzben és kilogrammonként. - A minőség hektoliterenként 50 kilogrammonként.

Table with columns for 'Buza' (wheat) and 'Egyéb gabonafajták' (other grain types), listing various grades and their prices in K and f.

Table with columns for 'Egyéb gabonafajták' (other grain types) and 'Kiló' (kilogram), listing prices for different varieties.

A határüzlettel folyamán a következő kötések történelke:

Table listing historical prices for wheat (Áprilisi buza 1904) and rye (Áprilisi rozs 1904) in different years.

Déli egy órák a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tözsden:

Table listing closing prices for wheat (Áprilisi buza 1904) and rye (Áprilisi rozs 1904) as of April 1904.

Délután fél 5 órakor zárul;

Table listing closing prices for wheat (Áprilisi buza 1904) and rye (Áprilisi rozs 1904) as of April 1904, including rye (Áprilisi rozs 1904) and barley (Áprilisi zab 1904).

A budapesti értéktözsde.

A mai tözsde kedvező hangulattal nyílt meg, később azonban bécsi és helyi realizálásokra az összes értékek csekély ingadozások után esőkentek és gyöngében zárultak. Az általános forgalom nem volt nagy kiterjedésű.

Előzősde: Osztrák Hitelrészvény 685.50-683.50. Magyar Hitelrészvény 766.75-764.-. Osztrák-Magyar Államvasuti részvény 675.50-674.25. Rimamurányi vasúti 484.-483.25. Magyar Leszámitóbank részvény 466.-464.50. Jelzálogbank részvény 625.-622.50. Közüti Vaspálya-társaság részvény 613.-. Városi Villamos Vasut részvény 325.75 korona.

A déli tözsden a következő értékekben volt for-

galom: Osztrák hitelrészvény 684.50-682.50. Magyar Hitelbank részvény 765.-762.75-762.50. Osztrák-Magyar Államvasuti részvény 674.25-673.75-673.25. Rimamurányi Vasúti részvény 486.75-484.-484.50. Magyar Leszámitóbank részvény 465.-464.50. Jelzálogbank részvény 623.75-623.25. Közüti Vaspálya részvény 612.50-611.-612.-. Városi Villamosvasut részvény 326.25-325.75-326.-. Magyar Koronajáradék 98.50-98.40 korona.

A helyi értékek piaca. Kötetett: Első Budapesti Gőzmalom részvény 1100.-1095.-. Salgótarjáni Kőszénbánya részvény 650.50-556.-555.-. Schlick-féle Vasöntőde és Gépgyár részvény 850.-korona. 1/2 órák zárul: Osztrák Hitelrészvény 685.25. Magyar hitelbank részvény 764.50. Leszámitóbank részvény 466.50. Rimamurányi vasúti részvény 482.50. Osztrák-magyar államvasuti részvény 675.50. Közüti vasut részvény 612.-. Városi villamos vasut részvény 327.-korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményi üzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 52.-62.-korona, vörös aprószemű 48.-50.-korona, vörös erdélyi - - - - -korona, vörös bántási - - - - -korona, középszemű 52.-55.-korona, nagysemű 56.-61.-korona. Disznósőr: budapesti 69.-62.50 korona, vidéki - - - - -korona. Táblaszalonna: légszáritott vidéki - - - - -korona, városi 4 darabos 58.50-59.-korona, 3 darabos 60.-60.50 korona, füstölt - - - - -korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 18.50-19.-korona, 120 darabos - - - - -korona, 100 darabos 21.50-22.-korona, 85 darabos 23.-28.50 korona. azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 17.50-18.-korona, 100 darabos 21.-21.50 korona, 85 darabos 22.25-22.50 korona. Szilva: sláviai 19.50-19.75 korona, szerbiai 17.50-17.75 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktözsde.

A mai előtözsde ugyanazzal a barátságos irányzattal nyílt meg, mely a multheti forgalmat jellemezte. A bankértékek közül Magyar Jelzálogbank tetemesen emelkedett.

A déli tözsde kissé lanyhábban indult, de csakhamar élénkebb lett.

Zárul tartott.

Bécs, november 30. (Magyar értékek zárlata) 4 1/2-os aranyjárdék 118.60. Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 163.-. Magyar vasúti kölcsön részvény - - - - -Magyar keleti vasúti állami kölcsön - - - - -Magyar leszámitó-és pénzügytőkébank - - - - -Rimamurányi vasútrészvény 488.-. Magyar koronajáradék 98.45. 4 1/2-os Magyar földtörz. kötvény 98.05. Magyar hitelbank részvény - - - - -Magyar nyerevény kölcsön sorsjegy - - - - -Kassa-oderbergi vasúti részvény - - - - -Magyar keresk. bank - - - - -Magyar csokoripar - - - - -

Bécs november 30. (Osztrák értékek zárlata) 4 2/2-os papírjárdék 100.45. 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 120.55. 1890-os sorsjegy 156.-. Osztrák hitelsorsjegy 471.-. Angol-osztrák bank - - - - -Bécsi bankjegyzet 518.25. Osztrák-magyar bank 1613.-. Déli vasut 89.-. Dumegőzhajósai részvény 862.-. Dohányrészvény 351.-. Császári és királyi arany 11.35. Németbankváltók 117.25. 4 2/2-os ezüst járdék 100.30-100.75. Osztrák koronajáradék 100.50. 1864-ik sorsjegy - - - - -Osztrák hitelintézet részvény 683.50. Unionbank 544.50. Osztrák Lánthierbank 438.-. Osztrák-magyar államvasut 674.25. Elbavölgyi vasut 424.-. Alpesi bányarészvény 407.50. 20 irak. arany 19.06. Londoni váltó 239.50 bécsi iramway Lütt B. - - - - -Bécsi iramway Lütt A. - - - - -Lipót kő - - - - -Az irányzat szilárd.

Bécs, november 30. (A Budapesti Napló tudósítójának telefontelepítése). A délutáni magánforgalomban a zárlatot a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 685.-. Magyar hitelrészvény 764.-. Angol-Osztrák bank 281.50 Bécsi bankjegyzet 520 - Union bank 545 - Lánthierbank 438 - Osztrák-magyar államvasut részvény 675.25, Déli vasut 89.25. Elbavölgyi vasut 424.-. Északnyugati vasut részvény - - - - -Dohányrészvény 351.-. Rimamurányi vasut 493.50. Alpesi bányarészvény 410.50 Májusi járadék 100.45. Magyar koronajáradék 98.45 török sorsjegy 143.25 Német: birchdami mársa 117.18-117.23. Napoeondor 19.07.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, november 30. (Länder tudósító). A tözsde a bankpiac tegnapi szilárd árfolyamával nyílt meg. Beföldi és idegeni fondok nyugodtak, vasúti részvények jórészt elhanyagoltak. Csak Államvasutak emelkedtek Bécsre. Hajózási részvények szilárdak, később készpénzváltásokra valamivel gyöngébbek. Montán-értékek kevéssé változtak, a külben való forgalom csendes. Napjénz utómóra 4 százalék. Magán-leszámitólisti kamatláb 2 1/2%.

Berlin, november 30. (Zárlat) 4 2/2-os papírjárdék - - - - -Osztrák aranyjárdék 102.90. Elbavölgyi vasut - - - - -Magyar koronajáradék 98.75. Osztrák-magyar államvasut 144.75. Kassa-oderbergi vasut - - - - -Bécsi váltó 89.25. Magyar vasúti beruházási kölcsön - - - - -Alpesi bányarészvény - - - - -Disconto-Commandit 198.25. Alhalmi villamosági Edison 218.90. Gelsenkircheneri 213.75. Laura-kő 233.75 4 2/2-os ezüstjárdék - - - - -4 1/2-os magyar aranyjárdék 100.10. Osztrák hitelrészvény 215.10. Déli vasut 17.60. Károly-Lajos vasut - - - - -Orosz bankjegy 216.15. 4 1/2-os új orosz kölcsön 99.10. Török dohányrészvény - - - - -Olasz járadék 103.80. Magyar hitelbank - - - - -Dynamit Irui 161.60. Harceni 205.25. Az irányzat nyugodt.

Berlin, november 30. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata). A mai forgalom 4 1/2-os magyar aranyjárdék - - - - -Magyar koronajáradék - - - - -Osztrák hitelrészvény 216.-. Osztrák-magyar államvasut 145.-. Déli vasut 17.50. Északnyugati vasut - - - - -Elbavölgyi vasut - - - - -Orosz bankjegy készpénz 216.15. Buesentichraei - - - - -Orosz bankjegy - - - - -Ultimo. Lombard - - - - -Páris, november 30. (Zárlat) Osztrák-magyar államvasut - - - - -Új török konzol 88.10. Egyiptomi járadék 103.95.

Osztrák Lánthierbank - - - - -Párisi bankrészvény 1030.-. 3 1/2-os francia járadék 98.20. 4 1/2-os spanyol járadék 96.60. 3 1/2-os törzeshatár járadék - - - - -Crédit foncier de France 710.-. Apesi bányarészvény - - - - -4 1/2-os 1890. román kölcsön 91.50. Görög kölcsön 215.-. Váltó Olaszországra 90 1/4 par. Váltó Amsterdam 206.75. Váltó Brüsszélre 90 1/4. De Beers 523.-. Chartered 605.-. 6 1/2-os bolgár kölcsönvagy 421.50. Magyar aranyjárdék 102.-. Déli vasut - - - - -Váltó Londonra 251.95. Osztrák aranyjárdék 102.75. Török sorsjegy 138.50. Meridional vasut - - - - -4 1/2-os olasz járadék 104.15. Ottomanbank 604 - 3 1/2-os francia járadék - - - - -Osztrák földhitelintézet 1303. Déli vasut elsőbbségi kötvény 321.25. 4 1/2-os 1896. román kölcsön 89.40. Donanvagy részvény 376.-. Váltó Bécsre 104.-. Váltó német piacokra 121.87. Rio 1210.-. East Rand 188.-. Randfontein 69.25. Magyar Jelzálogbank 585.-. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, november 30. (Zárlat) 4 2/2-os papírjárdék 101.10. 4 1/2-os osztrák aranyjárdék 102.95. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 100.20. Osztrák hitelrészvény 215.20. Osztrák-magyar államvasut 144.80. Északnyugati vasut 107.50. Rustichraei vasut - - - - -Londoni váltó 204.45. Bécsi bankjegyzet 130.50. Villamos részvény 145 - 3 1/2-os magyar aranykölcsön 86.10. 4 2/2-os ezüstjárdék 101.20. Osztrák koronajáradék 101.80. Magyar koronajárdék 98.75. Osztrák-magyar bank 116.80. Déli vasut részvény 17.60. Elbavölgyi vasut - - - - -Bécsi váltó 852.83. Párisi váltó 811.66. Unio bankrészvény - - - - -Alpesi bányarészvény 203.-. Az irányzat csendes.

Frankfurt, november 30. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata). Arioivanok jánarra. Késő forgalom Osztrák hitelrészvény 216.10 Német bank - - - - -Disconto 198.10. Berlini kereskedelmi bank 164.60 Gelsenkircheneri 214.16. Harceni 207.70. Laura-kő 240.-. Olasz járadék - - - - -Hibernia 218.-. Az irányzat szilárd.

Hamburg, november 30. (Zárlat) 4 2/2-os aranyjárdék 101.-. 1890. sorsjegy 156.60. Déli vasut 17.50. 4 1/2-os Osztrák aranyjárdék 102.50. Osztrák hitelrészvény 215.85. Osztrák-magyar államvasut 145.20. Olasz járadék 103.50. 4 1/2-os magyar aranyjárdék 100.30. Az irányzat szilárd.

Budapest-köbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

November 30. A sertésüzlet irányzata: szilárd.

A) Hízó sertések ára: I. A Magyar elsőrendű. Oreg nehéz (párnikont 400 kilogrammon felüli súlyban 116-118 fillérg. Oreg közep (párnikont 300-340 kilogramm terjedő súlyban) - - - - -fillérg. Fialat nehéz (párnikont 320 kilogrammon felüli súlyban) 120-122 fillérg. Fialat közep (párnikont 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 120-121 fillérg. Fialat könnyű (párnikont 250 kilogramm terjedő súlyban) - - - - -fillérg. - II. Magyar s odedt: Nehéz (párnikont 280 kilogrammon felüli súlyban) - - - - -fillérg. Közep (párnikont 240-280 kilogramm súlyban) - - - - -fillérg. Könnyű (párnikont 240 kilogramm terjedő súlyban; - - - - -fillérg. - III. Romániai: Nehéz (párnikont 320 kilogrammon felüli súlyban) - - - - -fillérg. Közep (párnikont 250-320 kilogramm terjedő súlyban) - - - - -fillérg. Könnyű (párnikont 250 kilogramm terjedő súlyban) - - - - -fillérg. IV. Romániai eredeti (Stach): Nehéz (párnikont 240 kilogramm terjedő súlyban) - - - - -fillérg. Könnyű (párnikont 240 kilogramm terjedő súlyban) - - - - -fillérg. - V. Szerbiai: Nehéz (párnikont 290 kilogrammon felüli súlyban) 121 - 122 fillérg. Közep (párnikont 240-260 kilogramm terjedő súlyban) 119 - 120 fillérg. Könnyű (párnikont 240 kilogramm terjedő súlyban) 117-119 fillérg.

Sertésüzlet szám 1903. november 28. napján volt készlet 28.809 darab. - 1903. november 29. napján elkészült 1888 darab, 1903. november 30. napján maradt készletben 27.788 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

- November 30. -

Kinevezés. A pénzügyminiszter Bettelheim Manó, Pándy József, Hartmann Béla és Ig Gusztáv pénzügyminis-teri számításokat a pénzügyminiszteri számvevőszék, Tóth Kálmán, Marschall István, Dankó Károly, Palkó Frigyes és Dr. Horváth László pénzügyi számításokat pedig a kolozsvári, nagybeserekei, balassagyarnai, egri, illetve győri pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőszék pénzügyi számelőnökekké kinevezte. - A vallás- és közoktatásügyi miniszter Lovász György ökleveles tanított a cseneyeti Állami elemi népiskolához rendes tanítóvá, Konstantinovicz Vukoszlava ökleveles tanított az illánsvi volt határvidéki bölcsési elemi iskolához rendes tanítóként kinevezte. - A belügyminiszter Dr. Zalán István budapesti lakost a belügyminisztertanács díjtalan fogalmazógyakornokká kinevezte.

Vizálás.

Table with columns for 'Nov. 28.' and 'Nov. 29.', listing various locations and their corresponding measurements or values.

Napirend.

Napirend: Kedd, december 1. - Római-katolikus: Eligius. - Protestáns: Eligius. - Görög-ország: (november 18.) Plató. - Zsidó: Kislew 12. - Nap két 7 óra 13 perckor. - Nyugviki: 3 óra 54 perckor. - Hold két 2 óra 14 perckor délután. - Nyugviki: 2 óra 58 perckor éjjel.

A földművelésiügyi miniszter tegnap délután 5 órakor. A képviselőház háziugya fogad 11-12-ig. Nemzeti Múzeum, Régiségtár. Nyitva van d. e. 9 órától délután 1 óráig. Mezőgazdasági múzeum (Kerepesi-ut 72.) d. e. 9-10 1 óráig. Földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva délelőtt 10-11 óráig. Belépődíj egy korona. A Múzeumok téli látványa nyitva 9 órától 4-ig. Belépődíj 1 korona. Nemzeti Szalon őszi látványa nyitva délelőtt 9 órától este 8-ig. Belépődíj 1 korona. Akadémiai könyvtár nyitva 3-7-ig. Múzeumok könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12-ig és 8 órától 8-ig. A József-templom (Károly-körút 28.) mindennap nyitva van, köznapokon délelőtt 9-1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9-12-ig.

Aszviniumi ásatások és múzeum. Megtekinthető egész nap III. ker. Ó-Buda, Külső-Szent-Endrei-ut. Helyieredéki vasút a Pálffy-téről. Mentőegyesület helyiségei a Markó- és Súlyom-utca sarkán, reggel 8 órától este 6-ig. Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szaknyelvára, tudakozó-osztálya és keleti mintatára V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városipari iparszernakban (vasár és ünnepnapokon is) nyitva délelőtt 9 órától 2 óráig és délután fél 3 órától fél 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetése (Magyar kereskedelm részvényszerűsége) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, november 30. Hazánkban a hőmérséklet az uralkodó erős délelkeleti szelek mellett jelentékenyen emelkedett. A csapadékból (eső, hó) ismét legtöbb jutott az északi résznek és legkevésbé Erdélynek. Délnyugat felől mély depresszió nyomul Közép-Európába, minek következtében a levegőnyomás szokatlannal alacsony és a maximum keleten maradt. Európában az idő borús és csapadékos jellegű. A hőmérséklet Németországon kevéssel süllyedt, különben pedig enyhé maradt az idő. A Földközi-tengeren erős viharok vannak. Költés: Lényegtelen hőváltozással túnyomóan borús idő várható, sokhullott csapadékkal.

SZÖLÖLUGASZT

Ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld és homoktalajon.

Ezre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas (bár mind készre tartású), mert nagyobb része, ha megőrzi is, természet nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol igazán alkalmas fajokat illetők, azok bőven állnak háznál, az egész szőlőtermelés legújabb mutatóit és más ódeszákot.

A szőlő hazánkban mindenütt megtermes és nincsen oly ház, melynek fűd mellé a legelősejébb gondossággal felnevelhető nem volna, csakúgy mint földünknek, kertjeinknek, kertjeinknek stb. a legreményesebb dísz szőlőit, hogy legkevesebb helyet is elfoglalja az egyébre használható részekből. És a legújabbakhoz gyűjtöttek, mert minden évben terem. A fűdök használatához vonatkozó számos fűnyomatú katalógus beküldésére és bérmentre küldjük meg, a ki címzett egy levelezőlapot tudatja. Cím: Ermellői cseő szőlőültvénytelep Nagy-Kágya, u. p. Székelyhíd.

FÉRFIAK ÉS NŐKNEK

Legmakacsabb heveny és idült folyásoknál befecskendezés nélküli a legbiztosabb gyógyszernek a „Sanid labdacsok” bizonyultak. Egy doboz 100 labdacca trichomiasis és pontos használattal 5-6 korona. Vidékre az utazást mellől dírtelen küld a „Magyar Királyi” gyógyszerár Budapest, V. Marokkói-nécs 3. sz. (Erzsébet-ter sarok).

Legszébb Legjobb Legelősebb PAP, PAP, PAP

1 db szőnyeg	10.00
1 db szőnyeg	1.80
1 db szőnyeg	2.50
1 db szőnyeg	3.00
1 db szőnyeg	3.50
1 db szőnyeg	4.00
1 db szőnyeg	4.50
1 db szőnyeg	5.00
1 db szőnyeg	5.50
1 db szőnyeg	6.00
1 db szőnyeg	6.50
1 db szőnyeg	7.00
1 db szőnyeg	7.50
1 db szőnyeg	8.00
1 db szőnyeg	8.50
1 db szőnyeg	9.00
1 db szőnyeg	9.50
1 db szőnyeg	10.00

GICHNER JANOS

papka, mair és kárpitosra gyáros, szőnyeg, függöny, valójában stb. nagy raktár.

Budapest, VII., Erzsébet-körút 20. Árjegyzék kérésre ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközölnek, nem teszik árak kiserelőit, csak, vasár a déns vizsdatok.

Férfi és Női Nemi Betegségeket

ugyszintén Vér-, bőr- és idegbajokat, bujakórt (syphilis), valamint a férffigyengeséget rendelő intézetében (Impotentia) gyógyít biztos sikerrel a legrovidebb idő alatt, foglalkozni zavar nélkül, 26 év óta szerzett orvosi tapasztalat alapján kiváló gyógyeszkereitől általánosan elismert szakorvos

Dr. KAJDACS

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Budapest, IV., Kigyó-utca 5. sz. Klotild-palota (I. emelet). Rendel 9-4-ig, este 7-8-ig. Levélre díjmentesen válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.

E napokban hagyta el a sajtót: „Bizalmas Barát” című könyvecskéje, mely mindennemű férfi- és női nemi-bajokból keltetett kiutat szolgálnak. Kapható a szerzőnél (Dr. Kajdacs József). Ár: csak 1 kor. Vidéki megrendelések 30 fillérrel drágábbak

Leitersdorfer D. és fia

csász. és kir. udvari szállítók, férúszabók.

Budapest, Koronaherceg-utca 6. sz.

Kész férúruhák Elegáns kivitel Jutányos árak.

Alapítottatt 1864-ben.

Külön osztály méret utáni rendeléseknek, angol és skót szövet-különlegességek.

Elismert művészies szabás Nagy szövet raktár, Méteren kinti eladás.

A 21226. számú „Vizesöves gózkazán” című, 1900. november 13-ról, a 21051. számú „Vizesöves gózkazán” című, 1900. november 13-ról, a 21052. számú „Bendezés a kazán tápvízének előmelegítésére és a kazánban a vízkeringésnek előmozdítására” című, 1900. nov. 13-ról és a 21053. számú „Tápvíz tisztító és előmelegítő” című, 1900. nov. 13-ról kelt magyar szabadalomra vévők vagy engedélyesek kerestnek.

Szives ajánlatokat „W. B. 7319.” jel alatt továbbít Mose Rudolf Bécs, L. Seiterstrasse 2.

Enyhén és biztosan hat Sagra da Barber

mindennemű alhasi bántalomnál, különösen a belek lankadtságánál, heveny és idült székrekedésnél.

A hatás 10-12 óra múlva következik be. Hazamosabb használattal a természet szabja. Egy doboz (40 drb) ára 2.40 kor. Vidékre 2.80 korona előzetes beklüde mellett bérmentve.

Főraktár: Török József gyógyszerár Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 26.

Arany elektró-lemez órák.

Csak 16 kor.

Kinek pontosan járó órára van szüksége, bizalommal rendeljen meg egy valódi gemm 14 karátos arany-lemezt remonitór órák, melyek a legmagasabb díjjal lettek kitüntetve. Ezek az órák pontossággal művel bíznak, és minden körülményben szabályozva és kiegészítve és minden óráért 3 évi iránbeli jótállást vállalunk. A tok, melynek három fedele van, ugrófüdes (Savonette), grönjörden vannak kiállítva, és minden gúllóhoz írva vagy véste, modern sima fazon és az ujjonnan álló-kat, teljesen változatlan amerikai gold-füdesből vannak készíve és zenfűl meg villamos uton idő karátos aranylemezrel vannak bevonva, úgy, hogy a valódi aranylemez, melynek 290 korona az ára, meg nem lehet különbözethető. Az órák egy olyanok, mint az aranyból valók a egyedül ezek pótolják a valódi aranyórákat a mindenkor megtartják értéküket. Hogy ezeket az órákat általánosan ismertté tegyük, az ár fél- és a valódi hánygék részére csak 16 koronában állapítottuk meg, postai és bérmentesen (előbb 35 kor.). Minden órához bírók külön jár. — Igen elegáns modern lúne urak vagy hölgyeknek (nyaklánc 13) 5, 8 és 12 kor. Minden nem teszik órák arany-vezeték viselés, tehát nincs pocskolat. Céljuk: 10 év hite, valamint a naponta keltő cselekedés és utárlendékek igazolják állításunk valódságát. Utánvételi vagy a pénz előzetes beklüde ellenében küldik. Megrendelések a törv. bej. előzésre küldendők.

M. FEITH, Wien, VII., Mariahilferstrasse 35., a Chronos utváci órágyár raktára.

DÓCZI M. BUDAPEST.

Kerepesi-ut 10. sz.

bámulatos olcsó árak mellett kapható saját készítményü elegáns, csinos, tartós cipő és csizma.

Női cipő: Sárge fűző v. csizma 3.20, bagarabőrű 3.20, gombos 3.40, fekete zerge- v. borjúbőr, fűző v. csizma 3.30, gombos 3.30, Kőrölygömb, amerikai box fűző v. csizma 3.50, gomb. 3.50, Tartós orosz- v. szalonak fűző v. csizma 3.50, gombos 3.50, Finom francia sörvő fűző v. csizma 4.20, gombos 4.50, Pörge v. lakk kivágott 1.50, keresztöltés 2.-, regatia 2.50, Zsongo csizma, bőrr borítva 3.20, orozlakkal 3.60, 10,000 gyermekcipő postából vagy borból 20-25 számig 1.-

Férfi cipő: Sárge fűz. v. csizma 3.-, bagarabőrű 3.50, gombos 3.80, legújabb orosz v. szalonak fűző v. csizma 4.50, gombos 4.50, Ujdoság, Derby-bakancs, box-, szalon v. orozlakkal 4.80, Elegáns amerikai box, fűző v. csizma 4.-, gombos 4.50, Fűzőtűlög, francia sörvő fűző v. csizma 4.50, gombos 5.-, Borjúbőr sima 2.-, beütés 3.50, fűző 3.30, bakancs 3.50, Postócipő, bőrr borítva 3.30, orozlakkal 4.-, nosz- szár. 4.50

Csizma: Vízmentes bagarabőrű 7.50, borjúbőrű 8.50, víkeseb. 10.-, Hállacsiszma, alacsony bőrvő 5.-, magas bőrvő 7.-, Vidéki-üzemkál hallálók 9.-, vízmentes vandócipő 6.-, Füzeszima, lakk- v. bőrr szálra, 6-10 szög 2.50, 11-16 szög 2.50, Orosz galoschni, férfi 1.80, női 1.30, tornacipő gummit 1.10, 20,000 pár női halcipő, nemez vagy bőrből 65 kr-től feljebb.

Vidéki rendeléseket utánvétellel pontosan eszközölük. Nem megfelelő kiserelőt. 10 forintot ingyen bérmentve Új árjegyzék és csomagolás ingyen!

Dr. FABINYI

specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendes foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű titkos betegséget (hugycsőfolyást, sebeket, syphilit és önfertőzésből támadt idegbajokat).

Meglepi az eredmény FÉRFIGYENGESEGNEL (IMPOTENTIA) még öreg-gebb egyéneknek is.

Biztos siker folytán honorárium utólag is fizethető.

Levelekre díjmentesen válaszol; kivételre gyógyszererek Rendelés délelőtt 9-3-ig, este 6-8-ig.

Budapestben, Erzsébet-körút 12. sz. Főlemezlet: bejárati a Lipcsónál. Külön váróterem

Magy. kir. államvasutak Üzletvezetőség Szegeden. 32041/903. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a zombolyai áruarkat bővítésével járó munkák végrehajtása iránt. A vonatkozó tervek, munkaleírás, szerződési tervezet, pályázati feltételek és ajánlati minta Szegeden, az üzletvezetőség pályafentartási osztályában a hivatalos órák alatt betekinthetők. Az ajánlatok 1903. évi december hó 10-én déli 12 óráig nyújthatók be az üzletvezetőség titkárságánál. Az ajánlatok 50 kr.-os, az ajánlat mellékletei ivenkint 15 kr.-os bélyeggel ellátva lepecsételve következő felirással nyújthatók be. „Ajánlat zombolyai áruarkat bővítésére vonatkozólag.” Az ajánlat benyújtását megelőző napon vagyis december 9-én déli 12 óráig 400 kor. azaz négy-száz korona o. é. bántépntetendő le a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztárána alá készpénzben, akár állami letétrek alkalmas értékpapirokban. A bántépntéről szóló letéti jegy az ajánlathoz nem csatolandó. Az értékpapirok legutóbb jegyzett árfolyam szerint számítatnak, de névértékkel felül számításba nem vétetnek. Csak idejekorán beérkezett ajánlatok szolgálnak a tárgyalás alapjául. Szeged, 1903. évi november hó 18. Az üzletvezetőség. Utánnyomás nem díjaztatik.

MÉRISZTO

Uzletem hathatós reklámja képen a legjobb minőségű Villamos Zseblámpák (Német 6000 szelvényű)

nalam 220 koronáért csak 2. koronáért adom el. Kaphatok azonnal is. 100 szelvényű Villamos Zseblámpák 100 szelvényű Villamos Zseblámpák 100 szelvényű Villamos Zseblámpák 100 szelvényű Villamos Zseblámpák

Fred B.

CSADY IGNÁCZ A Magyar Birodalom Története

című két kötetes művének első kötetete.

Az első kötet ÁRA DISZES FÉLBŐRKÖTÉSSEN 18 korona

Megrendelhető a Nádorudvarnál a Athenaeum, Budapest, VII., Kerepesi-ut 64. és minden haszn. könyvtérekben.

A II-ik kötet rövid idő múlva megjelenik!

Az ATHENAEUM irodalmi és nyomdai részvénytársulat kiadásában most jelent meg

CSADY hatalmas munkája egységes szemlében, az összes kütők alapos ismeretével, de népszerűen, a művelt nagyközönség igényeinek megfelelően beszéli el nemzetünk ezeréves történetét. A legkomolyabb történelmi kutatás gyümölcsait az előkelő publicista finom stílusával, élvezetes, vonzó olvasmány alakjában adja elő. — Számos szövegkép és külön melléklet mindenik kötetben.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Kedd, 1903. december hó 1-én.

Előszór:

Tosca.

Melodráma 3 felvonásban. Zenéjét szerző Puccini G. Szövegét Sardon Viktor drámája nyomán írták: Illica L. és Giacosa G. Fordította Várady Sándor.

Személyek:

Tosca Floria	Krammer	Sekrestyés	Hegedűs
Cavaradosi	Anthes	Spoletta	Gábor
Báró Scarpia	Takács	Sciarrone	Kárpát
Angelotti	Kornai	Börtönőr	Szemero

Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. december hó 1-én.

Csongor és Tünde.

Eredeti színmű 3 felvonásban. Irtá Vörösmarty M.

Személyek:

Csongor	Pálfi	Duzzog	Szöke
Kalmár	Ujházi	Tünde	Török
Fejedelm	Bakó	Ilma	Liget
Tudós	Gál	Mirigy	Jászai
Balga	Rózsashegyi	Ledér	Vizvári Mariska
Kurrah	Latabár	Éj	Fáy Sz.
Bereh	Náday B.	Nemtörkirály	Molnár

Kezdeté 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. december hó 1-én.

A csodagyermek.

Boházát 3 felvonásban. Irták Gavault és Charvay. Fordította Molnár Ferenc.

Személyek:

Elise	Varsányi	Paradeux	Fenyvesi
Georges	Góth	Irén	Tanay
Croche	Hegedűs	Lansquenet	Vendrei
Berthe	Haraszthy	Hernani	Tapolczai
Langrunné	Gazsi M.	Marguerite	Kész
Lescalopier	Szerényi	Suzanne	Varga

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. december hó 1-én.

Blaha Luiza asszony vendégléptelével.

Menyecskek.

Három egyfelvonásos népszínmű. Irtá Verő György.

I. A bíróné.

Személyek:

A bíróné	Kiss M.	A kisbíróné	Ujvári
A bíróné	Blaha	Beneze	Horváth
1. Esküdő	Nyárai	Egy legény	Szirmai
2. Esküdő	Kovács	Egy leány	Nagy M.

II. Mária elmen.

Személyek:

Józsa Mátyas	Szabó	Rátel	Blaha
Orszo	Siposné	Matyóká	Dezsői
Ferkó	Szirmai	Márton bácsi	Szilágyi
Mariska	Batizfalvy	Plebános	Horváth

III. A menyországi.

Személyek:

Tibor András	Kiss M.	Bözsi	Batizfalvy
Ágnes	Balázs	Zsuzsika	Blaha
Gyuri	Szirmai	Juli	Szentmiklósy
Bandi	Pintér	Tógyi	Kovács M.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. december hó 1-én.

A kis kofa.

Nagy operett 3 felvonásban. Irtá Falk Richárd. Zenéjét szerzőtte Sztójánovits Jenő.

Személyek:

Frine	Keleti	Ibisz	Kornai
Hipperidesz	Ráthonyi	Terpiz	Sziklai
Prakszitelesz	Rubos	Az arkón	Fenyéri

Kezdeté 7 1/2 óraker.

KIRÁLY-SZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. december hó 1-én.

Aranyvirág.

Operett 3 felvonásban. Irtá Martos Ferenc. Zenéjét szerzőtte Huszka Jenő.

Személyek:

Potyoviov	Gyöngyi	Carina	Hidvéghy
Beppo	Vései	Stone Ellen	Szamosi
Silvio	Csiszér	Gauld Harry	Ferenczy
Carló	Torma	Egy ifju	Gabányi
Aranyvirág	Fedák	Meridon Lise	Baracsi
Tina	Csatai J.	Diaz Diana	Szentgyörgyi
Lola	Sátori	Fogadás	Körmendy

Kezdeté 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. december hó 1-én.

Az éjféli nap országa.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

FŐVÁROSI ORFEUM

VI., Nagymező-utca 17.

Egészen új műsor.

Előfrangó különlegességek.

A Tarka Szinpad

2 kitűnő ujdonság

Könnyű lovasság

Suppé operettje s. b. s. b.

A télikorban reggeltől 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyez.

Reményi Mihály

műhegedű-készítő. A magyar kir. Zeneakadémia szülöttje. Budapest, VI., Király-utca 44/5. sz. Ajánlja dus rakított valódi olasz, francia, angol, német és magyar mesterhegedűk, Gordonkák és vonókban, legújabb hegedű-alakú tolok szolid, finom kivitelben. Gyanták, alharók, hangjegyalványok a legelsőfajú formában.

Quintesszencia és tartós hangversenyhurkok, melyeket a legnagyobb m. v. órák, mint: Hubay, Burmeister, Grünfeld, Arányi, Geyer Steh, Vecsey, Földeny, Bürger tanár úr hangversenyeken használnak előszeretettel.

Specialista:
vonós-hangszerek készítése és javításában.
Hangfokozó-gerenda, melynek bármely hegedűben által sokkal jobb, erősebb, szebb és kellemesebb hangja lesz. Sikeres kísérlet minden egyes hangszernél. Régi hangszerek vétele és eladása a legmagasabb árral. Képes árjegyzék az összes hangszerekről ingyen és bérmentve.

Ásvány-Gőzfürdők

a Szt.-Lukácsfürdőben

KÜLÖN URI-GŐZFÜRDŐK

KÜLÖN NŐI-GŐZFÜRDŐK

Egész nap reggel 5 órától este 6 óráig nyitva.

A forró-meleg medencékbe a kénes Buzogó forrás, a langy-meleg medencékbe a Tímósi forrás, a hidegebb medencékbe a Török forrás természetes ásványvízzel ömlik, szokatlanul hozzáfolyással.

Minden medence naponként teljesen lecsapoltatik. A gőzkamrák természetes kénes ásványvíz párákkal, a zuhanyok természetes forrásvízzel láttatnak el.

Pihenőterem. Szórás, Pedicure, Manicure.

Öt jegy ára fürdőruhával együtt 3 korona 50 fillér.

Szt.-Lukácsfürdő, gyógyfürdő, Budán.

Zongorák,

plinnók és harmóniumok csak szolid gyártmány, angol szerkezettel is, köztük Ehrbar- és Schweighoffer-féle a legolcsóbb áron kaphatók:

Dehmal Károly zongora-gyárosnál BUDAPEST, IV., Károly-kört 20. sz. Zongorajavítások és hangszerelemek szakszerei kivételben. A legolcsóbb költségnárak!

A legjobb és legelterjedtebb

ATHENAEUM

NAGYKÉPES

NAPTÁRA

az 1904 évre.

Negyvenötödik évfolyamát járja ez a bőséges tartalmu, mindenekét érdeklő, kitűnően szerkesztett Nagy Képes Naptár, amelynek minden sora érdekes és szükséges tudnivalót mond.

Pontos, hivatalos adatok nyomán szerkesztett Tiszti Címár-án kívül tartalma a következőkből áll: Bélyeg-illeték. Csillagászati naptár. Törvénykezési szünnapok. Az elmúlt év eseményei. A közelét halottai. A külföld eseményei. Ismeretterjesztő és gazdag szépirodalmi rész a legjobb írók tollából. — Gyönyörű képek. — Mindenki megtalálhatja amit keres, kitűnően tájékoztató Közhatalmi rész-ében. Ennek tartalma: Budapesti Kalauz. Sorsolási értesítő. Posta- és távirata árszabály. Bérkocsis-táviratrendelei. Ércpenz-, idő-, uttmérték összehasonlító táblázat, stb

Ára tartós kemény köt. 2 K.

Kapható úgy a kiadó Athenaeum r.-t. könyvtárhozvalóban, mint minden könyvkereskedésben

Karácsonyi alkalmi ajándékoknak

ajánljuk ujdonságainkat

női fehérneműekben, blousok, pongyolák és jouponokban.

SCHREIER VIKTOR és TÁRSA utóda GRÜNWALD és WAHL, IV., Váci-utca 26.

„Ujtások elektromos kemencéken“

című, 1900. július, 5-ről kelt magyar szabadalomra védők vagy engedélyesek kerestetnek.

Szives ajánlatok „W. M. 7917“ alatt Mosso Rudolfhoz Bécs, I. Seilerstrasse 2. írtérendők.

Nevelőnőket

német, francia nyelv és zongora ismeretű, német és francia bonnek, gyermeknevelőket, nevelőket, korrepetitorokat legelőkismeretesen ajánl és helyez Lapidész József elhelyező íródjára VII., Károly-kört 17, II. em. 23. Orczy-féle ház.

Bluz-Vásár!

Király-utca 30. szám. Tennis blousok 1 frtért. Posztó blousok 1 frt 50 és 2 frt 50 kr. Selyem blousok 3 frt 50 kr. és 4 frt 50 kr. Az ezen felül árú blousokról ingyen bluzárgyűzők 2 1/2 méter marudék bluzra 35, 45, 55 és 75 kr-ért. Karácsonyra mérték után csakis a december 10-ikéig eszközölt rendelések szállíthatók.

Zoltán és társa Bluzáruháza

Budapest, VI. ker., Király-utca 30. szám.

Szabadalmakat, védjegyeket és mintavédelmet kieszközőlnek:

Bernauer Zsigmond (Dr. Szilasi és Bernauer) VII., Kerepesi-ut 32.	Kelemen M. István (Kelemen és Társa) VII., Hotel Royal B.	Schön Fülöp (Schön F.) VII., Erzsébet-kört 19.
Böleskey Pál V., Nádor-utca 34.	Meller Ernő VII., Erzsébet-kört 13.	Dr. Szilasi Jakab (Dr. Szilasi és Bernauer) VII., Kerepesi-ut 32.
Harsányi Jenő V., Nádor-utca 34.	Neufeld Armin VII., József-kört 8.	
Kalmár Jakab (Kalmár J.) VII., Kerepesi-ut 44.		

magyar hítes szabadalmi ügyvivők testületének tagjai.

Nyílt levél!

Tudomásunkra hozom, hogy megjelent művészes kivétel és több száz eredeti fényképpel ellátott nagy árjegyzékem, melyet mindenki, ki címét velem közli, világhírű találmánnyammal, a GÜZI-kenőccsel együtt ingyen a GÜZI-kenőcs az ország és bérmentve küldöm. Ha a bőrt a repedéstől megóvják és így minden nálam vásárolt 1 évi írásbeli jótállást vállalok, ha a cipőm 10 napon belül bekeni. Mindenki, ki cipőszükségletét nálam szerzi be, egy tégely GÜZI-kenőccsel és egy pár elegáns cipőszárat kap teljesen ingyen. Minden vidéki rendelést teljesen portómentesen szállítok és csupán 20 krajcárt számítok föl. Nem megőnő cipőket haladéktalanul visszaveszek és a pénzt minden levonás nélkül visszaküldöm. Mert nekünk legfontosabb, ha harisnyában egy pánripra állva, a lábálp körvonalait lerajzoljuk.

Pérsi sima vixos cipő	3.00	Női, erős, zsero fűzős, vagy cugos	3.00
Gavallér, elegáns, vix fűzős-cipő	3.50	Velődi sevrő fűzős vagy gumos cipő	3.50
Föltött eleg. box fűz. v. betűs cipő	4.00	Oroszlák fűzős vagy cugos cipő, bőr vagy postószárral	3.50
Elegáns szalonlakk, fűzős vagy cugos	4.00	Gyermekcipő, erős zserobőrűl 3 évig	1.00
Oroszlák, fűzős vagy cugos-cipő	4.00	1. - 7 évig 1.70 és 12 évig	2.00
Bagária-csizma, egy daraból halálhálgyalgyal vízmentesítve, erős, gazdizok részére	7.50	Gyermekcsizma vixb. 7 é. 2-20, 12 é. 2.50	

Finom csizma, erős vix bőrből saját készítmény 3 évesétl 8 évesig 2 frt 20 kr.
8 " " " 2 " 40 "
Halna csizma, utánzat bármely szörme bélessel térdig erős " " 5 " 50 "

AGULÁR IGNÁCZ

BUDAPEST, Fő-útlelet: VII., ker. Kerepesi-ut 30f. sz.

Színházak heti műsora.

	Magy. kir. Opera.	Nemzeti színház	Vigaszínház	Népszínház	Magyar színház	Király színház	Urania színház
Szerda	Nincs előadás	Constantin abbé	Flirt nagysám	Vándorlegény	A kis kofa	Aranyvirág	Az éjféli nap országa
Csütörtök	Tosca	Az üzlet üzlet	Az aranyhid	Menyecskék	A drótostót	Aranyvirág	Az éjféli nap országa
Péntek	Nincs előadás	A föld	Az aranyhid	Vándorlegény	A kis kofa	Aranyvirág	Az éjféli nap országa
Szombat	A Walkür	Ujjab veszedelem	Az aranyhid	Menyecskék	A kis kofa	Aranyvirág	A nap
d. u. Vasárnap este		Denise	Flirt nagysám	Casanova	Tavaszi	Aranyvirág	
	Tosca	A sötétlég	Az aranyhid	Menyecskék	A kis kofa	Aranyvirág	Az éjféli nap országa

GRAMMOPHONOK, PHONOGRAPHOK

Elsőrendű gyártmányok részletfizetésre is. Árjegyzéket tessék kérnél.

AUFRECHT és GOLDSCHMIED
HANGSZERESZTÁLY.
BUDAPEST, VI. EÖTVÖS-UTCA 37.

Alkalmos képviselők felvételek

UJ Kataphorese UJ
gyógymód gyógymód

DEG ÉS NEMI

BETEGSÉGEK
radikális gyógyítására legjobban ajánljuk
DR. MITZGER
kiváló gyógyhatásairól elismert intézetét
Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. em.
Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán a
honorárium teljes gyógyulás után fizethető.

Elegáns női ruhákat

szettek saját műhelyekben, mérték szerint 15.— és 18.—
évt. A 18 forintos ruhák 2 fét 50 korcs dívalteljesebbi készült.
Klegáns ebélin-kosztüm, reformálj és jelölt, az ősz
téli divat mintaként, gallérok és grollokkal díszítve 15.—
és felebb. **Silkés és fél paleók fekete vagy színesen**
3.50, 6.50 fét és felebb. **Divatok alkalm reform-**
szabásban 4.50, 5.50, 6.50, 7.50 és felebb. **Videki**
megrendeléseket lelkismeretesen eszközöltek, meg
m felelt kikérdezők. Mérésközpont: felső- és alsótest,
gyakabóság, ujj hosszúság, állás, csigolyák vagy jóllát
derek beklídes. Kívánatra minták kikötők. Több ruha bizo
s megrendelésénél szabásomat mintákkal és dívalteljesebbi
vidékre is küldöm.

BRUCK ZSIGMOND
C' ENGERY-UTCA 35. ANDRÁSSY-UT 61. SAROK.

Neustein Fülöp

Neurozotó

hashajtó labdacsa

melyek évek óta beváltak és elkísértek orvosok által

mint enyhe hashajtó- és oldószer ajánlatnak

az emésztést nem zavarják és teljesen ártalmatlanok. Cukor-
rozott kúszók végeit még gyermekek is szívesen veszik.
Egy 15 pillát tartalmazó doboz ára 30 fill.
egy fókera, mely 8 doboz, tehát 120 pil-
lát tartalmazó doboz ára 2 forint 50 fill. A kúszók
dósa mellett bérmentve **K. 2.45. Csak Neustein Fülöp**
18-p-éle hashajtó labdacsa kerülünk. Va-
lami, csak a minden doboz törvényileg be-
jegyzett védjegyekkel, mint a doboz, a csomag-
olásban „Szent Lippó” és „Neustein Fülöp”
gyógyszeres” aláírással van ellátva. A
korszerűségi törvények szerint védett csomag-
ban aláírásunkkal vannak ellátva.

Neustein Fülöp
gyógyszertára a „Szent Lippó”-hoz Bécs,
L. Flankengasse 6. Fővárosi Magyarországi
résztartó **Törk József** gyógyszerára Bu-
dapest VI., Király-utca 12. és András-
ut 26.

Veszünk zálogházi cédulákat.

A ki akar használni, akár új
arany, ezüst és ókszereműket,
esetű orvoscédulákat, (complett
halek és tisztított kőszettek
castellánok) arany és ezüst-érmé,
láncot, gyűrűt, ezüsttábot, egy
szával minden a szakmába vágó
cikket elesem és jól akar vá-
sárolni, ne mulassza el azzani
éget saját érdekében felkérésni!

Alkalmi ajándékok karácsonyra.
Helyben csillag részlettelésre is.
Képes árjegyzék ingyen.
Grünberger Armin Béla
örök ősel,
IV., Vél-u. 20. (Hársbazar.)

Szabott árak! Szabott árak!
Cs. és kir. udvari szállítók.

TÉLIKABÁT

angolszabású, szürke színű ————— 32 kor.)
Férfiöltöny ————— 34 kor.)
Minden tiszta gyapjából. Csakis
valódi szőrmékkel bélelt rövid
vadász-kabát, városi bundák és
bőr-kabátok óriási választékban.

KOHN HEILMANN és FIAI
cs. és kir. udv. szállítók
az „Angol szabó”-hoz
BUDAPEST,
IV., Károly-körút 12.
Fiók: Károly-körút 30.

VALÓ-
di francia külölegesség-
ek (gunni) és halhalyag,
ugyszintén összes női
gyszerek) F. Bergerand
fils legismertebb pá-
risi gyártótelepével
sőbbben beszerezhető:
POLGAR SÁNDOR-nál
BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körút 50
Részletes képes árjegyzék
ingylen, sár borítékban.
Kézen hirdetés beklídes
esetű 15% engedmény.
Küldetett: a „Budapesti
Napló”-nál

BUTOROK

A leggyorsabbtól a legfinomabb kivitelű, lépcsőzárú
vagy kényelmes
beosztató részlettelésre
BERNSTEIN és TÁRSA
cégnél, BUDAPEST, VI., Teréz-körút 19.
Képes árjegyzék 50 fillér ellenében bérmentve.

Dr. Csapó-féle törv. védett

MENTO sziklanövény- tea

mint vér-
tisztító pá-
ralian, gyökereken
gyógyít bármely régi
rheumát, gyomorhajt, a teljes gyógyulás
kimeradhatatlan, doboz 2 kor. **Dr. Csapó-féle**
Erzsébet mel-le-a legkülönböb híri-
szer régi mákas köhögés. — Főraktár:
LUX M. drogusitánál, Nyeum-körút 7/N. BUDAPEST.

Magyar Könyvtár

Szerkeszti **RADÓ ANTAL.**

Kiadja: **LAMPEL RÓBERT (Wodianer F. és Fiai)**
cs. és k. udv. könyvkereskedése

Egy-egy szám ára 30 fillér.

Minden füzet egyen-
ként kapható.

Teljes jegyzék min-
den könyvkereske-
desben kapható.

Az eddig megjelent számok
részletfizetésre is kaphatók

Az előző füzetek 300-tól kezdve:

300. Décsi Lajos. Csokonai.
301. Beöthy Zolt. Báró Wesse-
lényi Miklós.
302. Demetrius Philippikál.
Borzas Károly.
303. Ifj. Hegedűs Sándor.
Az őrségek világa.
304-305. Frakovsky a siket
kavács. Mikszáth Kálmán.
306. Church J. A. Rómán előt Ci-
cero korában. I. Szilasi Mózes.
307. Church J. A. Rómán előt
Cicero korában. II. Szilasi Mó. z.
308-309. Goethe. Egnont. Szégy
Erő.
310. Fethő. Vergey költemények.
II. Szilasi Mózes.
311-312. Verne. Utazás a föld körül
80 nap alatt. Telkes Béla. I. rész.
313-314. Ugyanaz. II. rész.
315. Macerlinck. Monna Vanna.
Abrányi Emil.
316. König Denez. Mathemeti-
kai meliaságok. Előszóval Béla
Mészöly I.
317. E. T. A. Hoffmann. Coppélia.
Antonia. Alexander Erzi.
318-319. Szemelvény a Gosta Ro-
manoromból. Katona Lajos.

320. Conan Doyle. Dr. Holmes
kalandjai. IV. Lá dor Tuzadar.
321. Eotvay Pál. A cellagok
világából.
322. Molière. Scapin furlangjal.
Hevesi Sándor.
323. Wilde Oskár. Lady Win-
dormere Legyezője. Moly Tamás.
324-325. M. Tullius Cicero be-
széde. A mádnusokról. Gurne-
senics Lajos.
326. Osehov Antal. Elbeszélések.
Barabás Ábel.
327. Garády Viktor. Tengerparti
képek.
328. Ambura Zoltán. Kevélyek
és loalozatúk.
329. Molière. Kénytelen háza-
ság. Vigaszték. Hevesi Sándor.
330. Anatole France. A kyméi
énekek és egyéb elbeszélések.
Nyitrai József.
331. Dr. Csanki Dező. Rajok
Mátyás király korából.
332. Jókai Mór. A nagyenyedi
kút fűze. Hosszú úrú Berencs.
333-336. Mikszáth Kálmán. Az
új Zrínyiáras.
337. Heródotus historája a mo-
nói városról. Dr. Szepiety I.
A *-gal jelölték színművek.

338. Henri Lavedan. Hibosé
lések. Gábor Andor.
339. Salkó. Vadászát és egyéb
elbeszélések.
340. Herzelevicz Albert. Ma-
gyar utazók Olaszországban a
múlt század elején.
341-342. Jókai Mór. Öreg ember
nem vén ember. Regény.
343-346. Maxim Gorkij. Ejjeli
menedékhely. Hosszú József.
348. Cornelius Tacitus. Julius
Agricolának ötetéről és erkö-
veltről. Wirth Gyula.
347. Krády Gyula. Nyíri csend
Elbeszélések.
349. Zangwill. A matró-sir
Gábor Andor.
340-350. Tóth Ede. A kintornás
család.
351. Hadó Antal. Rákóczi sírja
és egyéb történelmi tanulmányok.
352-353. O. Sallustius Crispus
A Jugurta-háború. Várdai Béla.
354. Gorkij Maxim. A lévedés.
Emlékiratok. Dező.
355. Lengyel Laura. Tarsai
mese.

94583. I/1-a. szám.

Fenyőfa-eladási hirdetmény.

A kolozsvári m. kir. erdőgazgatósághoz tartozó gyalui és bélesi erdőgazdagságokban 1904. évtől kezdve bezárólag 1913. évig termelhető lucfenyő épületi és műszerfa és tűzfának tövön az erdőben kat. holdankinti egységárak mellett való értékesítése és a hidegzamosi gőzfűrészek bérbeadására íránt a kolozsvári erdőgazgatóság főnökének irodájában

1903. évi december hó 30-án délelőtti 10 órakor

írásbeli versenytárgyalás fog tartani, és pedig eladás alá kerül:

- I. A gyalui erdőgazdagságnál.**
1. Az „Uressa” völgyben 320/1 kat. h. lucfenyő erdőben termelhető mintegy 23439 m³ épületi és műszerfa, 15168 m³ tűzifa, kiküldési ár kat. holdankint ————— 264 kor.
- II. A bélesi erdőgazdagságnál.**
2. A „Hidegzamos” völgyben 1432/1 kat. holdon termelhető mintegy 81168 m³ épületi és műszerfa és 57602 m³ tűzifa, kiküldési ár kat. holdankint ————— 206 kor.
3. A „Rekető” völgyben 973/3 kat. holdon termelhető mintegy 61261 m³ épületi és műszerfa és 41184 m³ tűzifa, kiküldési ár köt. holdankint ————— 226 kor.

A favasárló a hidegzamosi gőzfűrészt 1905. évi július hó 1.től 1915. évi június hó végeig évenkénti 6000 korona haszonbér mellett haszonbérbe venni köteles.

Versenyezni csak a felsorolt összes faanyagokra együttesen tízezer (10.000) korona bánatpénznek vagy az arról kiállított állampénztári nyugtának esatolási mellett lehet.

A versenyezni kívánók felhivatnak, hogy a bánatpénz-zel s az árverési és szerződési feltételeknek kir. közjegyző előtt aláírt egy-egy példányával felszerelt írásbeli zárt ajánlatukat, melynek borítékára az ajánlatot tevő neve, lakása és „Ajánlat a szamosvölgyi erdők fatermésének megvételére” címűs fölrandók a versenytárgyalás napjának **délelőtti 10 órájáig** e kolozsvári m. kir. erdőgazgatóságánál benyújtják.

Bővebb felvilágosítással a kolozsvári m. kir. erdőgazgatóság szolgál.

Az általános árverési és szerződési feltételek a m. kir. földmívelésügyi ministerium erdőzeti főosztályában (Budapest, V., Zoltán-utca 16. szám) valamint a kolozsvári m. kir. erdőgazgatóságánál 1903. évi december hó 9-ik napjától kezdve ávethetők.

Budapest, 1903. évi november hó.
M. kir. földmívelésügyi minister.

CAPILLATOR

legújabb, biztos hajnövesztő és hajpótló szer.

hosszú orvosi tanulmányozás és tüzetek e
sítés után Dr. Kaldacs általános is-
mert budapesti bőrgyógyász által fel-
deszt szer.

nemcsak szépség, hanem egyntal a beteg
bőrfelületét gyógyítja, a hajhagymák élet-
erős talaját előidéz egyúttal szer.

a kopaszág és kopaszodás, valamint
minden hajbetegség egyetlen és csodás
gyógyító hatáson szer.

használatá folytán a haj bántalmat m-
don gőndörödi, gyarapodik és a haj-
hullás teljesen megúntal, a haj-
már az előt használat után megkaka-
lyozza a haj kibújlását, a korpa képzé-
dését, a megúntal és visszaadja a haj-
nak az eredeti színt.

eredeti töltésben, törvényesen bejegyzett
védjegyes palackokban 50centiméter 5
kor-ért a pénz előleges beklídes vagy
ntárvét mellett kapható a főraktárban

eredeti töltésben, törvényesen bejegyzett
védjegyes palackokban 50centiméter 5
kor-ért a pénz előleges beklídes vagy
ntárvét mellett kapható a főraktárban

„Magyar Király” gyógyszerár Budapest, V., Marokkó-utca 2/A.,
ugyszintén minden nagyobb gyógyszerárban és drogusitánban.

